

Broj: 01-05-1161/24
Sarajevo, 30.7.2024 godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
Ul. Hamdije Kreševljakovića br. 3
71000 Sarajevo

Predstavnički dom
n/r Dragan Mioković, predsjedavajući

Dom naroda
n/r Tomislav Martinović, predsjedavajući

Predmet: Izvještaj/Izvješće o radu za 2023. godinu i Finansijski/Financijski plan sa Programom rada za 2024. godinu, dostavljaju se

U skladu sa članom 2. stav 4. i 5. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17), u prilogu se na razmatranje dostavljaju, slijedeći materijali:

1. Izvještaj/Izvješće o radu Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu
2. Finansijski/Financijski plan Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu, sa Programom rada za 2024. godinu.

S poštovanjem,

Predsjednik
Komisije za vrijednosne papire
Federacije Bosne i Hercegovine

Adnan Zukić
Adnan Zukić

Broj: 01-05-911/24
Sarajevo, 12.6.2024. godine

Na osnovu člana 2. i 18. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“, broj 36/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17), Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine na svojoj 137. sjednici, održanoj dana 12.6.2023. godine, donosi

ODLUKU

1. Usvaja se Izvještaj o radu Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu.
2. Izvještaj iz tačke 1. ove odluke će se zajedno sa Finansijskim/Financijskim planom Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu i Programom rada Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu dostaviti na razmatranje Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine.
3. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik
Komisije za vrijednosne papire
Federacije Bosne i Hercegovine

Adnan Zukić

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KOMISIJA ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2023. GODINU

Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine
Sarajevo, Ćemaluša 9/II
Tel. ++387 33 203 844, 203 902, fax: ++ 387 33 211 655
info@komvp.gov.ba
www.komvp.gov.ba

SADRŽAJ

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2023. GODINU	1
UMJESTO UVODA	3
1. OSNIVANJE, PRAVNI POLOŽAJ, NADLEŽNOSTI, OVLAŠTI I ORGANIZACIJA KOMISIJE.....	4
1.1. OSNIVANJE I PRAVNI POLOŽAJ KOMISIJE	4
1.2. NADLEŽNOST KOMISIJE	4
1.3. OVLAŠTI KOMISIJE	4
1.4. IMENOVANJE ČLANOVA I SASTAV KOMISIJE.....	5
1.5. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA	5
1.6. FINANCIRANJE.....	5
2. RAD KOMISIJE U 2023. GODINI	7
2.1. SJEDNICE KOMISIJE	7
2.2. ODRŽAVANJE I UNAPREĐENJE INFORMACIJSKOG SUSTAVA KOMISIJE	8
2.3. IZVJEŠĆIVANJE I OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA OD STRANE IZDAVATELJA VRIJEDNOSNIH PAPIRA.....	9
2.4. REGISTRI I EVIDENCIJE KOMISIJE.....	9
2.4.1. <i>Registar emitenata, upisi, brisanja, kapital i statusne promjene.....</i>	<i>10</i>
2.4.2. <i>Upis u registar fondova</i>	<i>14</i>
2.5. PREUZIMANJE DIONIČKIH DRUŠTAVA.....	14
2.6. NADZOR SUDIONIKA TRŽIŠTA KAPITALA.....	18
2.6.1. <i>Neposredni izvanredni nadzori.....</i>	<i>19</i>
2.6.2. <i>Posredni izvanredni nadzori</i>	<i>19</i>
2.6.3. <i>Dostava podataka/informacija po zahtjevu drugih državnih tijela/institucija.....</i>	<i>19</i>
2.6.4. <i>Postupanje po predstavkama.....</i>	<i>20</i>
2.7. DOZVOLE, SUGLASNOSTI, ISPITI U ORGANIZACIJI KOMISIJE	20
2.8. NORMATIVNE I DRUGE AKTIVNOSTI KOMISIJE	25
2.9. SUDSKI POSTUPCI.....	26
2.10. PREKRŠAJNE I DRUGE MJERE.....	26
2.11. AKTIVNOSTI IZ NADLEŽNOSTI KOMISIJE U OBLASTI SPREČAVANJA PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI.....	27
2.12. SURADNJA S DRUGIM NADLEŽNIM TIJELIMA I EDUKACIJA UPOSLENIKA	27
2.13. OSTALO	27
3. TRŽIŠTE KAPITALA I SUDIONICI TRŽIŠTA.....	28
3.1. NORMATIVNO-PRAVNI OKVIR ZA FUNKCIONIRANJE TRŽIŠTA	28
3.2. PROMET NA SARAJEVSKOJ BERZI-BURZI VRIJEDNOSNIH PAPIRA D.D. SARAJEVO (SASE)	31
<i>Promet na Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira (SASE)</i>	<i>31</i>
3.3. PRIJENOSI KOD REGISTRA VRIJEDNOSNIH PAPIRA U FEDERACIJI BIH.....	35
<i>Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira</i>	<i>35</i>
3.4. POSLOVANJE OVLAŠTENIH SUDIONIKA NA TRŽIŠTU VRIJEDNOSNIH PAPIRA U 2023. GODINI	36
3.5. DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE FONDOVIMA I INVESTICIJSKI FONDOVI	40
3.5.1. <i>Uvod</i>	<i>40</i>
3.5.2. <i>Podaci o poslovanju DUF-ova u 2023. godini</i>	<i>43</i>
3.5.3. <i>Poslovanje investicijskih fondova u 2023. godini</i>	<i>46</i>
4. ZAKLJUČAK	72
LISTA TABELA.....	73
LISTA GRAFIKONA	74

UMJESTO UVODA

*Adnan Zukić
predsjednik Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH*

Nakon izrazito zahtjevnog završetka 2021. godine, te izazova koji su uslijedili u 2022., aktuelni saziv Komisije iskoristio je proteklu 2023. godinu da ostvari konkretan napredak na unapređenju uslova za poslovanje na tržištu kapitala u Federaciji Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, bilo je neophodno s tržišta ukloniti sve negativne pojave koje su dovele do slabljenja interesa investitora i koje su negativno utjecale na povjerenje javnosti u institucije i samo tržište kapitala. Tako je Komisija, nakon što su tokom 2022. godine intenzivirane aktivnosti na provođenju nadzora nad učesnicima na tržištu kapitala, prosljedila rezultate svog rada u oblasti nadzora u 2023. godini na nadležno postupanje pravosudnim i drugim organima, te podnijela nekoliko izvještaja o počinjenim krivičnim djelima.

Kako bi oporavak tržišta mogao da počne, bilo je neophodno jačati saradnju sa svim učesnicima na tržištu, a naročito institucionalnim investitorima, te raditi na inoviranju podzakonskih akata koji detaljno propisuju uslove za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima. Paralelno se aktivno radilo na jačanju međuinstitucionalne saradnje, pa su tako potpisana i dva sporazuma o saradnji, i to s Finansijskom-financijskom policijom, te Tužilaštvom Bosne i Hercegovine. Činjenica da je Komisija poslovnu 2023. godinu okončala odobravanjem zahtjeva za osnivanje novog društva za upravljanje fondovima, prvog takvog nakon 12 godina, pokazatelj je da smo na dobrom putu.

U 2023. godini otvorili smo vrata Komisije svim zainteresiranim licima, tako što smo u upotrebu stavili sasvim novu internetsku stranicu s portalom za izvještavanje, unaprijedili smo odnose s medijima i održali prvu radionicu za novinare, te pokrenuli pilot-projekt online edukacije za učesnike na tržištu kapitala. Ostvarili smo i intenzivnu saradnju sa zakonodavnom vlasti, a prvenstveno s Odborom za ekonomsku i finansijsku politiku Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, kojem smo u više navrata prezentirali podatke o svom radu i stanju na tržištu kapitala, uz detaljnu analizu uzroka postojećeg stanja, te dali brojne prijedloge i inicijative za njegovo unapređenje.

Početak 2024. godine daje nam za pravo da se nadamo ubrzanom napretku u industriji kolektivnog investiranja, a posljedično i tržišta kapitala u Federaciji Bosne i Hercegovine. Da bi napredak bio jasno vidljiv neophodna nam je pružena ruka naših partnera, prvenstveno Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva energije, rudarstva i industrije, budući da su upravo oni predlagači zakona kojima se uređuje funkcionisanje tržišta kapitala. Potrebna nam je sveobuhvatna sinergija kako bi tržište vrijednosnih papira postalo pokretačka snaga ekonomije u Federaciji Bosne i Hercegovine, pa i šire. Vjerujem da je svojim djelovanjem u proteklih dvije i pol godine Komisija dokazala da je sposobna i spremna da se nosi sa izazovom oporavka i unapređenja tržišta kapitala u Federaciji Bosne i Hercegovine i da svoj doprinos sveopćem boljitku ekonomije Federacije Bosne i Hercegovine.

1. OSNIVANJE, PRAVNI POLOŽAJ, NADLEŽNOSTI, OVLASTI I ORGANIZACIJA KOMISIJE

Suglasno članku 2. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Komisija) podnosi Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine godišnje izvješće o radu za prethodnu godinu, uz financijski plan za narednu godinu.

1.1. Osnivanje i pravni položaj Komisije

Komisija je osnovana Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“ br. 39/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17), kao samostalna specijalizirana institucija Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH) sa svojstvom pravne osobe, radi obavljanja djelatnosti regulatora tržišta, nadzora i zaštite investitora, transparentnosti i zakonitosti poslovanja sudionika tržišta vrijednosnih papira.

Prema Zakonu o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija je profesionalno i neovisno tijelo za reguliranje i nadzor tržišta vrijednosnih papira, koje se sastoji od predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana, koji se imenuju na mandat od pet godina.

1.2. Nadležnost Komisije

Tržište kapitala u Federaciji BiH, kao i ovlasti i djelokrug rada Komisije i drugih institucija i sudionika tržišta kapitala, regulirani su Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/08, 109/12, 86/15, 25/17), Zakonom o Registru vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 39/98, 36/99, 33/04), Zakonom o investicijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/08, 25/17), Zakonom o gospodarskim društvima („Službene novine Federacije BiH“ br. 81/15 i 75/21), Zakonom o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/15) i Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 104/16).

Sukladno navedenim zakonima, temeljna je misija Komisije reguliranje uvjeta, načina funkcioniranja i poslovanja, licenciranje ovlaštenih pravnih i fizičkih osoba i nadzor nad sudionicima tržišta kapitala: Registrom vrijednosnih papira u Federaciji BiH (u daljem tekstu: Registar vrijednosnih papira ili RVP), Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira d.d. Sarajevo (u daljem tekstu: Sarajevska berza ili SASE), brokerskim kućama, brokerima/dilerima, investicijskim savjetnicima, društvima za upravljanje fondovima (u daljem tekstu: društva za upravljanje ili DUF) i investicijskim fondovima (u daljem tekstu: investicijski fondovi ili IF), bankama ovlaštenim za obavljanje poslova depozitara i skrbnika na tržištu vrijednosnih papira. Također, nadležna je za vođenje registra emitenata vrijednosnih papira, registra fondova, registra profesionalnih posrednika, odobravanje emisija vrijednosnih papira, odobravanje ponuda za preuzimanje dioničkih društava, odobravanje i nadziranje provođenja korporativnih radnji u dioničkim društvima, praćenje obveze objavljivanja izvještaja o finansijskom poslovanju dioničkih društava, zaštitu prava dioničara, izdavanje dozvola za osnivanje društva za upravljanje, dozvola za osnivanje investicijskoga fonda, dozvola za upravljanje investicijskim fondom, dozvola za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima bankama i profesionalnim posrednicima, burzi, zatim davanje suglasnosti za stjecanje kvalificiranoga udjela kod profesionalnog posrednika, suglasnost na imenovanje direktora profesionalnog posrednika, direktora i zamjenika direktora Registra i dr.

1.3. Ovlaсти Komisije

U okviru svoje nadležnosti Komisija, sukladno Statutu i Poslovniku o radu, razmatra i donosi propise, odluke i druge pojedinačne akte na sjednici Komisije. Odluke Komisije u upravnim postupcima su konačne, a protiv istih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Komisija je također nadležna za izricanje zakonom utvrđenih mjera prema ovlaštenim sudionicima tržišta kapitala, oduzimanje ili obustavljanje na određeno vrijeme dozvola ovlaštenim sudionicima pravnim i fizičkim osobama, izdavanje prekršajnih naloga ili podnošenje prekršajnih prijava, podnošenje izvješća o počinjenom kaznenom djelu ili kaznenih prijava.

1.4. Imenovanje članova i sastav Komisije

Temeljem Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija je profesionalno i neovisno tijelo, koje se sastoji od predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana, koji se imenuju na mandat od pet godina. Prema navedenom Zakonu, predsjednik uz saglasnost dopredsjednika Federacije BiH imenuje članove Komisije, a njihovu odluku potvrđuje Parlament Federacije BiH.

1.5. Organizacijska struktura

Nakon donošenja Odluke o potvrđivanju Odluke o razrješenju i imenovanju članova Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine, u devetome mjesecu 2021. godine dužnosti su preuzeli novoimenovani članovi Komisije, kako slijedi: od 9.9.2021. godine dr. sc. Matej Živković obavlja dužnost zamjenika predsjednika Komisije, od 16.9.2021. godine dr. sc. Esad Dželilović obavlja funkciju člana Komisije, od 17.9.2021. godine Predrag Mladen obavlja funkciju člana Komisije, od 21.9.2021. godine Romeo Zelenika obavlja funkciju člana Komisije i od 1.10.2021. godine Adnan Zukić je preuzeo dužnost predsjednika Komisije.

Unutarnja organizacija i način rada uređeni su Statutom i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta tako da se organizacijska struktura sastoji od sljedećih sektora: Sektora za praćenje izdavanja vrijednosnih papira, Sektora za reguliranje tržišta vrijednosnih papira, Sektora za investicijske fondove i Sektora za nadzor, te Sekretarijata Komisije.

Iako su prema unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji planirana 32 radnika, u Komisiji je u 2023. godini bilo zaposleno 15 radnika (od toga 14 s visokom stručnom spremom i jedan sa srednjom stručnom spremom) i pet članova Komisije, dakle ukupno 20.

1.6. Financiranje

Sukladno Zakonu o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija se financira iz sljedećih izvora:

- naknade i takse ostvarene iz djelatnosti Komisije i
- donacije inozemnih vladinih i nevladinih organizacija, izuzev onih koje bi mogle dovesti u pitanje neovisnost Komisije.

Komisija je u 2023. godini radila na principu samofinanciranja, odnosno financirala se isključivo prihodima od naknada i taksi ostvarenih iz djelatnosti Komisije, što je prema međunarodnim principima za regulatore tržišta kapitala važan uvjet za neovisno i kompetentno funkcioniranje regulatora tržišta kapitala. Ovakav način financiranja, bez financiranja iz sredstava proračuna, planiran je i u 2024. godini.

Na temelju realne procjene obujma poslova i zadataka koji proistječu iz zakona i dostignute razine razvoja tržišta kapitala u obračunskome razdoblju 2023. godine ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 2.026.266 KM, što u odnosu na isto razdoblje prethodne godine predstavlja smanjenje za 229.097 KM ili 10,16%, dok se u 2024. godini planira povećanje ukupnih prihoda za 25,89% u odnosu na ostvareno u 2023. godini.

U strukturi ukupnog prihoda najveći dio prihoda se planira i dalje ostvariti od nadzora nad radom društava za upravljanje fondovima i investicijskih fondova, Registra vrijednosnih papira, Sarajevske

burze, profesionalnih posrednika, te temeljem nadzora nad provođenjem korporativnih radnji u dioničkim društvima.

U obračunskome razdoblju 2023. godine ostvareni su ukupni rashodi u iznosu od 2.306.120 KM, što u odnosu na isto razdoblje prethodne godine predstavlja povećanje za 142.361 KM ili 6,58%. Usljed očekivanog povećanja obujma aktivnosti, u 2024. godini je predviđeno povećanje rashoda za 10,61% u odnosu na ostvareno u 2023. godini.

2. RAD KOMISIJE U 2023. GODINI

U 2023. godini rad Komisije obilježila je suradnja s pravosudnim tijelima, te tijelima zakonodavne vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, uz obavljanje redovitih zadataka iz djelokruga Komisije propisanog zakonskim okvirima kojima se regulira tržište vrijednosnih papira. Naime, nakon što su tijekom 2022. godine intenzivirane aktivnosti na provođenju nadzora nad sudionicima tržišta kapitala, Komisija je u okviru svojih zakonskih ovlasti nadležnim tužilaštvima (Tužilaštvu Bosne i Hercegovine i Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo) podnijela tri izvješća o postojanju osnova sumnje o počinjenom kaznenom djelu, gdje su na preko 4.000 stranica dokumentirane nezakonite aktivnosti kojima je stečena protupravna korist u vrijednosti više desetina miliona KM, a u kojima je sudjelovalo preko 70 domaćih i stranih, fizičkih i pravnih osoba.

Svjesna značaja transparentnosti poslovanja gospodarskih društava, a naročito izdatelja vrijednosnih papira, Komisija je zahvaljujući inoviranju podzakonskih akata kojima se regulira izvještavanje i objavljivanje informacija bitno unaprijedila postojeće stanje. Sve to ne bi bilo moguće da u prvim danima 2023. godine nije u rad puštena nova internetska stranica Komisije na kojoj je dostupan portal za izvještavanje eKVP, koji sudionicima tržišta omogućava dostavljanje na uvid Komisiji, a time i javnosti, svojih obavijesti i godišnjih i drugih izvještaja u svega nekoliko koraka.

Protekla godina obilovala je i prilikama za međuinstitucionalnu suradnju, s posebnim akcentom na predstavnike zakonodavne vlasti. Tako su predsjednik i članovi Komisije u više navrata sudjelovali u radu Odbora za ekonomsku i finansijsku politiku Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH. Na prijedlog Odbora Parlament Federacije BiH usvojio je niz zaključaka, među kojima je posebno značajan onaj koji se tiče održavanja tematske sjednice Parlamenta posvećene stanju i perspektivama tržišta vrijednosnih papira u Federaciji BiH. Ovakva suradnja je od ključnog značaja za budući razvoj tržišta, jer je neophodan preduvjet za postizanje konkretnijeg napretka neophodno donošenje inoviranih zakonskih rješenja koje Komisija nema ovlasti da predloži, unatoč tome što ima jedinstven i sveobuhvatan uvid u stanje na terenu.

Komisija je u 2023. godini posebnu pažnju posvetila unapređenju odnosa s ostalim nadzornim tijelima vlasti, pa je tako sklopila sporazume o suradnji s Finansijskom-financijskom policijom i Tužilaštvom Bosne i Hercegovine. U namjeri da široj javnosti učini dostupnima informacije o svom radu, Komisija se u 2023. godini otvorila i prema predstavnicima medija, pa je tako održana i prva radionica za novinare. Budući da je edukacija jedno od strateških usmjerenja ove institucije, Komisija je tijekom 2023. godine održala i prvi webinar za sve osobe zainteresirane za primjenu propisa iz oblasti tržišta kapitala, s posebnim akcentom na sprečavanje zloupotrebe povlaštenih informacija.

U nastavku teksta daju se detaljni podaci o radu Komisije u 2023. godini, a potom i stanju na tržištu vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine.

2.1. Sjednice Komisije

Komisija je u razdoblju od 1.1.2023. godine do 31.12.2023. godine održala ukupno 55 sjednica na kojima je razmatrano 768 točaka dnevnog reda. Na dnevnim redovima sjednica Komisije najveći broj predmeta odnosi se na reguliranje i nadzor tržišta i rješavanje zahtjeva pravnih i fizičkih osoba u upravnome postupku, razmatranje izvješća, informacija i analiza stanja na tržištu kapitala, razmatranje prijedloga mjera za poboljšanje stanja ili sankcioniranje pravnih i fizičkih osoba kao ovlaštenih sudionika na tržištu kapitala. Sjednice se, u pravilu, održavaju jednom tjedno.

Radi informiranja investitora i javnosti zapisnici, odluke i zaključci sa sjednica Komisije redovito se objavljuju na internetskoj stranici Komisije. Ažurno se postupa u primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama, tako da se redovito tromjesečno izvještava Parlament Federacije Bosne i Hercegovine i Institucija ombudsmena/ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine o postupanju po ovom Zakonu.

U svrhu povećanja transparentnosti tržišta, podaci o aktivnostima na tržištu objavljuju se na internetskim stranicama Komisije, Registra vrijednosnih papira i Sarajevske burze.

U postupcima po zahtjevima pravnih i fizičkih osoba ili po službenoj dužnosti, Komisija je u 2023. godini u upravnome postupku imala u rješavanju 327 predmeta. Rješavanje zahtjeva u upravnom postupku iz nadležnosti Komisije u najvećoj mjeri odnosi se na predmete upisa nadzornog odbora izdavatelja (dioničkih društava, DUF-ova i IF-ova) u Registru emitenata vrijednosnih papira kod Komisije (144), upisa promjena temeljnog kapitala po različitim osnovima (5), odobrenje emisija (4), preuzimanje društava (21), davanje prethodne suglasnosti (55), zahtjeve za brisanje po raznim osnovima (39), promjena oblika organiziranja društva (10), i ostalo (49).

Redovito su na sjednicama razmatrani nacrti propisa, analizirano stanje i problemi na tržištu, te druga pitanja iz djelokruga rada Komisije.

2.2. Održavanje i unapređenje informacijskog sustava Komisije

U 2023. godini, Komisija je poduzela niz ključnih aktivnosti koje su doprinijele unapređenju naših procesa i usklađivanju s EU trendovima na putu digitalne transformacije. Evo pregleda napretka i razvoja informacijskog sustava Komisije:

- Unapređenje registra osoba s pristupom povlaštenim informacijama: Kako bismo osigurali transparentnost i nadzor postupanja sukladno zakonskim odredbama, unaprijedili smo naš registar osoba koje imaju pristup povlaštenim informacijama. Kreirali smo rješenje za dostavu obrazaca prijave putem online web platforme.
- Unapređenje procedura registracije ovlaštenih sudionika: U 2023. godini, preispitane su i unaprijeđene procedure za registriranje ovlaštenih sudionika. Ovo je uključivalo pojednostavljenje procesa registracije, poboljšanje korisničkog iskustva i implementaciju dodatnih sigurnosnih mjera.
- Nadogradnja virtualne infrastrukture: Komisija je izvršila nadogradnju svoje virtualne infrastrukture, povećala kapacitet za skladištenje podataka i poboljšala performanse mreže. Ove nadogradnje omogućile su bolje performanse, učinkovitiju obradu podataka, veću pouzdanost i bolju podršku za poslovne aplikacije.
- Nove backup procedure: Kao dio naših napora za poboljšanje sigurnosti podataka, implementirali smo nove procedure za backup. Ove procedure su osigurale redovito kopiranje i arhiviranje podataka, što je omogućilo brzi oporavak u slučaju gubitka podataka. Također, uveli smo rigorozne kontrole za testiranje i verifikaciju backupa kako bismo osigurali njihovu pouzdanost.
- Povezivanje internih sustava: Kao dio naših napora za digitalnu transformaciju, radili smo na povezivanju naših internih sustava, prije svega sustava za upravljanje dokumentima, registara sudionika tržišta i online web platforme. Ovo je omogućilo bolji protok informacija između različitih odjela i poboljšalo sposobnost bržeg reagovanja na promjene.
- Unapređenje i proširenje usluga za dostavu podataka i pristupa informacijama: Integracija internog sustava za upravljanje procesima i dokumentima sa sustavom za upravljanje sadržajem na web portalu Komisije rezultirala je povezivanjem registara i olakšanim pristupom informacijama. Rješenja i odluke koje su prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama javno dostupne direktno se sa sjednice automatskim putem importuju na web stranicu čime se informacije brže plasiraju do krajnjih korisnika. Ove inicijative su doprinijele efikasnijem upravljanju podacima i boljoj suradnji među sudionicima tržišta.
- Kreiranje projektne dokumentacije za realiziranje projekta digitizacije arhive: Pokrenuta je inicijativa za digitalizaciju arhive Komisije. Definiran je projekt implementacije svih fizičkih dokumenata u digitalni format, što je omogućilo lakši pristup i pretragu informacija. Ovaj proces će osigurati očuvanje važnih dokumenata od mogućeg oštećenja ili gubitka. Posao digitizacije će biti u kontinuitetu provoden i u 2024. godini.

- Realizacija pilot projekta online edukacije putem webinarara: U prethodnoj godini realiziran je pilot projekt online edukacije putem webinarara s ciljem da se sudionicima pruži pristup kvalitetnim edukativnim sadržajima bez obzira na njihovu geografsku lokaciju. Ovaj projekt je bio posebice važan za one koji nisu mogli fizički prisustvovati edukativnim sesijama. Webinarari su dizajnirani tako da budu interaktivni, s prezentacijama, demonstracijama i sesijama za pitanja i odgovore. Ovo je omogućilo sudionicima da aktivno participiraju u procesu učenja. Teme su uključivale pregled regulativa, najbolje prakse, upotrebu informacionih sistema Komisije. Pilot projekt je bio vrlo uspješan, s visokom razinom zadovoljstva sudionika. Većina njih izrazila je želju da se ovakav format edukacije nastavi i u budućnosti.

2.3. Izvješćivanje i objavljivanje informacija od strane izdavatelja vrijednosnih papira

Za dioničare i investitore koji sudjeluju u upravljanju u dioničkim društvima ili posluju s njima, informacije su neophodan element kako bi bili u stanju procijeniti njihovu poziciju i reagiraju na promjene koje su za njih relevantne. Istovremeno, transparentnost u objavljivanju financijskih izvještaja i informacija značajnih za poslovanje društava preduvjet je dobrog korporativnog upravljanja. Pravovremeno i potpuno objavljivanje informacija osigurava pristup informacijama svim zainteresiranim osobama, bez obzira na svrhu u koju će dobijene informacije biti korištene, putem transparentne procedure koja garantira da se informacije lako pronalaze i dobijaju.

Sukladno Zakonu o tržištu vrijednosnih papira i Pravilniku o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira, izdavatelji su Komisiji dostavljali polugodišnje i godišnje izvještaje o poslovanju, izvješća vanjskog revizora i izvješća o događajima koji bitno utječu na financijsko poslovanje. U protekloj godini Komisija je zaprimila 422 ovakva izvješća.

Novi Pravilnik o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira donesen je u prosincu 2022. godine, a njime je propisano da izdavatelji i ostali obveznici izvješćivanja svoja izvješća unose direktno na portal Komisije za izvještavanje eKVP. Time je načinjen značajan iskorak u smislu pojednostavljivanja procedura za izvještavanje, s jedne strane, ali i unaprijeđena transparentnost poslovanja s vrijednosnim papirima u Federaciji BiH jer su sada temeljni financijski pokazatelji, te izvješća o događajima koji bitno utječu na financijsko poslovanje javno dostupni uz podatke koji se o izdavateljima vode u Registru emitenata vrijednosnih papira kod Komisije (<https://komvp.gov.ba>).

Mimo izdavatelja, postoji obavza izvješćivanja i objavljivanja informacija burze, Registra, te drugih ovlaštenih sudionika, a koji su u izvještajnoj godini redovito dostavljani Komisiji na način propisan Pravilnikom o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira.

2.4. Registri i evidencije Komisije

U Komisiji se vode posebni registri i to: registar emitenata vrijednosnih papira (u daljem tekstu: registar emitenata) u koji se upisuju dionička društva, banke, osiguravajuća društva i druge pravne osobe kao izdavatelji vrijednosnih papira, te registar fondova u koji se upisuju društva za upravljanje i investicijski fondovi. Registar emitenata i registar fondova i sve promjene u njima vode se u elektronskom obliku sukladno Pravilniku o načinu upisa i vođenja registra emitenata vrijednosnih papira, odnosno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja registra fondova. Pored toga, vodi se registar profesionalnih posrednika u koji se upisuju podaci o profesionalnim posrednicima, izdatim dozvolama pravnim osobama koje imaju dozvole za obavljanje poslova posredovanja na tržištu vrijednosnih papira (brokerske kuće), poslove depozitara i skrbnika i poslove agenta emisije, kao i izdatim dozvolama za fizičke osobe za obavljanje poslova brokera/dilera i investicijskog savjetnika.

2.4.1. Registar emitenata, upisi, brisanja, kapital i statusne promjene

Prema Zakonu o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonu o gospodarskim društvima, Zakonu o tržištu vrijednosnih papira i Pravilniku o načinu upisa i vođenja registra emitenata vrijednosnih papira kod Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine, u Komisiji se vodi registar emitenata. U registar emitenata se upisuju dionička društva, banke, osiguravajuća društva i druge pravne osobe kao izdavatelji vrijednosnih papira, te svi podaci o izdavatelju, emisiji, vrijednosnim papirima, temeljnom kapitalu, nadzornom odboru društava, upravi, kao i promjene navedenih podataka.

Pred Komisijom, dionička društva i drugi izdavatelji pokreću različite vrste upravnih postupaka koji, u osnovi, imaju za cilj provođenje odluka skupštine (dioničkog) društva ili provođenje odluka skupštine drugog tijela, kada se to odnosi na emisiju vrijednosnih papira.

U Registar emitenata, s koncem 2023. godine, upisano je 514 izdavatelja i to 477 gospodarskih društava, 33 banke i osiguravajuća društva, jedna županija i tri općine. Pored toga, kao poseban registar u okviru registra emitenata kod Komisije vodi se registar investicijskih fondova.

Tabela 1. Ukupan broj izdavatelja s upisanim temeljnim kapitalom

Izdavatelji	Broj izdavatelja	%	Temeljni kapital u KM	%
Gospodarska društva	477	92,80	8.692.877.653,82	82,54
Banke i osiguravajuća društva	33	6,42	1.838.998.478.10	17,46
Županije i općine	4	0,78	0	0
Ukupno	514	100	10.531.876.131,92	100,00

Upis u Registar emitenata i statusne promjene

U 2023. godini su u Registar emitenata upisana dva nova izdavatelja, i to: Otvoreno dioničko društvo „TRGOVINA BORAC 23“ Travnik i Otvoreno dioničko društvo "WIAD-KOM" Travnik, nastali podjelom emitenta Otvoreno dioničko društvo Trgovina „BORAC“ Travnik.

Promjena oblika

U 2023. godini Komisija je odobrila deset zahtjeva za promjenu oblika po zahtjevu sljedećih izdavatelja:

- "INSTITUT ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE" D.D. SARAJEVO
- "Bristol" d.d. Mješovito hotelsko turističko i trgovinsko preduzeće Sarajevo
- Građevinsko-uslužno preduzeće "UNIVERZAL" dioničko društvo Zenica
- Zatvoreno dioničko društvo "BRATSTVO" d.d. Gornji Vakuf-Uskoplje
- "PLIN SARAJEVO" dioničko društvo za proizvodnju, distribuciju tehničkih plinova i inženjering Sarajevo
- ROBNA KUĆA "TUZLANKA" d.d. Tuzla
- "BNT POSLOVNI SUSTAV" Dioničko društvo za trgovinu i usluge Novi Travnik
- DIONIČKO DRUŠTVO "PREHRANA-PROMET" TUZLA
- Privredno društvo "RIBA NERETVA" Proizvodnja i promet slatkovodne ribe d.d. Konjic
- Dioničko društvo za međunarodnu i unutrašnju špediciju i uskladištenje robe "INTERŠPED TUZLA" Tuzla
- Dva zahtjeva za promjenu oblika po zahtjevu sljedećih emitenata odbijena, i to:
- "CENTROTRANS-TRANZIT" dioničko društvo za prevoz i pretovar robe, remont i servis vozila, Sarajevo
- "TEHNOMEHANIKA" d.d. Proizvodnja i usluge Orašje

Zahtjev izdavatelja "CENTROTRANS-TRANZIT" dioničko društvo za prevoz i pretovar robe, remont i servis vozila, Sarajevo za odobrenje promjene oblika je odbačen.

Smanjenje kapitala (pokriće gubitka i brisanje vlastitih dionica)

U izvještajnom razdoblju pozitivno su riješena tri zahtjeva za odobrenje smanjenja temeljnog kapitala radi pokrića gubitka ostvarenog u poslovanju.

Smanjenje temeljnog kapitala radi pokrića gubitka

- SOKO - TVORNICA IZMJENJIVAČA, PULTEVA I VITRINA d.d. ČITLUK (813.082,40 KM)
- "ZRAK-OPTOMEHANIKA" d.d. Za lijevanje lakih (obojenih) metala i mehaničku obradu metala, Kiseljak (1.528.048,00 KM)
- Dioničko društvo DISTRIBUTIVNI CENTAR "GRADAČAC" Gradačac (6.765.646,68 KM)

Ukupno je time smanjen upisani temeljni kapital gospodarskih društava za 9.106.777,08 KM.

Smanjenje temeljnog kapitala radi brisanja vlastitih dionica

U 2023. godini nije bilo smanjenja temeljnog kapitala radi brisanja vlastitih dionica.

Slijedom navedenog, u 2023. godini u Registru emitenata izvršeno je brisanje temeljnog kapitala u ukupnom iznosu od 239.938.521,69 KM.

Tabela 2. Smanjenje kapitala u 2023. godini

Smanjenje kapitala po svim osnovama (KM)	
Gospodarska društva (d.d.)	9.106.777,08
Banke i osiguravajuća društva	0
Ukupno	9.106.777,08

Emisija vrijednosnih papira

U 2023. godini Komisija je odobrila tri zahtjeva za odobrenje emisije dionica zatvorenom ponudom:

- Društvo za osiguranje SARAJEVO-OSIGURANJE, dioničko društvo Sarajevo (7.692.310,00 KM)
- SOKO - TVORNICA IZMJENJIVAČA, PULTEVA I VITRINA d.d. ČITLUK (1.000.000,00 KM)
- ZiraatBank BH d.d. (20.000.000,00 KM)

Emisija zatvorenom ponudom emitenta Društvo za osiguranje SARAJEVO-OSIGURANJE, dioničko društvo Sarajevo je okončana neuspješno.

U 2023. godini nije bilo zahtjeva za odobrenje emisije dionica javnom ponudom niti za odobrenje emisije obveznica ali je po uspješno okončanoj (u 2022. godini odobreno) emisiji obveznica emitenta Javno preduzeće Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine d.o.o. Mostar, izvršen upis 180.964 obveznica nominalne vrijednosti 100,00 KM.

Povećanje temeljnog kapitala (emisijom dionica i uslovno povećanje)

U 2023. godini u Registar emitenata je upisana su dva povećanja temeljnog kapitala po osnovu prethodno odobrene emisije dionica zatvorenim ponudom, i to:

- SOKO - TVORNICA IZMJENJIVAČA, PULTEVA I VITRINA d.d. ČITLUK (1.000.000,00 KM)
- ZiraatBank BH d.d. (20.000.000,00 KM)

Temeljem uspješno okončane emisije dionica zatvorenim ponudom, u Registru emitenata upisano je povećanje temeljnog kapitala u iznosu od 21.000.000,00 KM.

Povećanje temeljnog kapitala emisijom dionica zatvorenim ponudom (KM)

Tabela 3. Povećanje temeljnog kapitala emisijom dionica zatvorenim ponudom

Povećanje temeljnog kapitala emisijom dionica zatvorenim ponudom (KM)	
Gospodarska društva	1.000.000,00
Banke i osiguravajuća društva	20.000.000,00
Ukupno iz vlastitih sredstava	21.000.000,00

U 2023. godini nije bilo zahtjeva za odobrenje povećanja kapitala iz vlastitih sredstava.

U ovom razdoblju je izvršeno i jedno uvjetno povećanje temeljnog kapitala i to kao rezultat pripajanja izdavatelja CENTRAL OSIGURANJE dioničko društvo izdavatelju Društvo za osiguranje "ASA OSIGURANJE" dioničarsko društvo Sarajevo, čime je temeljni kapital ishodnog društva povećan emisijom dionica u iznosu od 7.407.472,00 KM. Shodno svemu navedenom, na temelju emisije novih dionica i uvjetnim povećanjem, u 2023. godini ukupno povećanje kapitala u Registru emitenata iznosi 28.407.472,00 KM.

Tabela 4. Povećanje temeljnog kapitala po svim osnovama

Pregled povećanja kapitala po svim osnovama		
	Gospodarska društva (KM)	Banke i osiguravajuća društva (KM)
Povećanje temeljnog kapitala	1.000.000,00	27.407.472,00
Ukupno povećanje		28.407.472,00

Brisanje izdavatelja iz Registra

U 2023. godini po službenoj dužnosti ili po prijavi društava izvršeno je brisanje 42 izdavatelja iz Registra emitenata, i to su brisani:

- Robna kuća "BULEVAR" dioničko društvo Tuzla
- MHTTP „Bristol“ d.d. Sarajevo
- Dioničko društvo "ELIR-Nikola Tesla" Tuzla
- Unioninvest-Hidrotehnika" Dioničko društvo Sarajevo
- Trgovinsko preduzeće „GATAČKO POLJE“ dioničko društvo
- "UNIKLIMA" dioničko društvo Sarajevo

- „AIRABA“ d.d. Sarajevo
- UNIS LASTA DD SARAJEVO
- DITA DD TUZLA
- „INGRAP“ DD
- Grafičko izdavačko privredno društvo “BOSNAGRAF” d.d. Visoko
- "VELEFARMACIJA" d.d. Sarajevo
- Dioničarsko društvo za građevinsku djelatnost “SANA” Ključ
- Fabrika obuće “AIDA” dioničko društvo Tuzla
- Epszerk-Pannonia Invest d.d. Sarajevo
- Ratar d.d. Odžak
- „UNIKLIMA“ dioničko društvo Sarajevo
- UNIS "KOVINA" - dioničko društvo za proizvodnju specijalnih vozila i dijelova Visoko
- “E-Tvornica rastavljača i kablovskih glava” Dioničko društvo Bihać
- “EKO” d.d. Žepče
- DIONIČKO DRUŠTVO “CENTRAL” TUZLA
- Dioničko Društvo DIP „OŠTRELJ“ Bosanski Petrovac
- "INSTITUT ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE" D.D. SARAJEVO UNIS INŽENJERING d.d. Sarajevo
- “GraPek” dioničko društvo za proizvodnju i promet pekarskih proizvoda i trgovina na veliko i malo Kakanj
- Trgovačko preduzeće „Rudhem“ dioničko društvo Tuzla
- Zatvoreno dioničko društvo "BRATSTVO" d.d. Gornji Vakuf-Uskoplje
- ŽITOPROMET d.d. Mostar
- “BRODOMERKUR – SOKO D.D. Mostar
- GU UNIVERZAL d.d. Zenica
- Privredno društvo za prevoz putnika i robe “AUTOTRANS” d.d. Vareš
- Društvo građevinskih i zanatsko uslužnih djelatnosti “Zening” d.d. Zenica
- “MARKET-KOMERC” dioničko društvo Zenica
- “RUDNIKTRANS” Dioničko društvo Zenica
- „RUDAR“ dioničko društvo Konjic
- HUM” Dioničko društvo za antikorozivno molersko-farbarske radove Sarajevo d.d.
- ROBNA KUĆA "TUZLANKA" d.d. Tuzla
- "Bjelašnica" Dioničarsko društvo Hadžići
- DIONIČKO DRUŠTVO "PREHRANA-PROMET" TUZLA
- "HIDRO-ELEKTRO-TERMO INSTALACIJE I GRAĐENJE" dioničko društvo Sarajevo
- CENTRAL OSIGURANJE dioničko društvo
- Privredno društvo "RIBA NERETVA" Proizvodnja i promet slatkovodne ribe d.d. Konjic
- Dioničko društvo za međunarodnu i unutrašnju špediciju i uskladištenje robe "INTERŠPED TUZLA" Tuzla

Ostale promjene u Registru emitenata

U 2023. godini odobrena je podjela izdavatelja Otvoreno dioničko društvo Trgovina „BORAC“ Travnik, razdvajanjem sa osnivanjem, na dva društva: Otvoreno dioničko društvo „TRGOVINA BORAC 23“ Travnik i Otvoreno dioničko društvo "WIAD-KOM" Travnik.

U 2023. godini pet revizorskih društava je uvršteno na Listu revizorskih društava za pružanje posebnih usluga u postupku statusnih promjena dioničkih društava i emisije vrijednosnih papira. Donesen je zaključak kojim je odbačena prijava za upis članova nadzornog odbora Dioničkog društva "CENTRALNO

GRIJANJE" za distribuciju toplotne energije Tuzla u ponovljenom postupku. Donesen je zaključak kojim je odbačen zahtjev po prijavi izdavatelja Bosnalijek, farmaceutska i hemijska industrija, dioničko društvo, u predmetu upisa vlastitih dionica za zaposlene.

Izvršena su tri upisa vlastitih dionica za zaposlene po zahtjevu izdavatelja Bosnalijek, farmaceutska i hemijska industrija, dioničko društvo. Izvršena su tri upisa vlastitih dionica po zahtjevu izdavatelja Bosnalijek, farmaceutska i hemijska industrija, dioničko društvo.

U 2023. godini je doneseno 125 rješenja u upravnom postupku koja se odnose na zahtjeve za upis promjene članova nadzornog odbora u Registru emitenata. U istom periodu evidentirano je 97 promjena podataka u Registru emitenata, koje se odnose na promjenu članova uprave, firme i/ili adrese sjedišta društva.

2.4.2. Upis u registar fondova

U izvještajnome razdoblju u registru fondova je izvršeno ukupno 26 promjena, od čega je izdato 10 dozvola društvima za upravljanje fondovima (DUF-ovima), 11 zatvorenim investicijskim fondovima (ZIF-ovima) i 5 otvorenim investicijskim fondovima (OIF-ovima).

2.5. Preuzimanje dioničkih društava

Preuzimanje dioničkih društava provodi se sukladno Zakonu o preuzimanju dioničkih društava i Pravilniku o postupanju kod preuzimanja dioničkih društava. U 2022. godini Komisija je donijela Pravilnik o postupanju kod preuzimanja dioničkih društava koji je objavljen u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj 53/22.

U 2023. godini riješeno je 16 zahtjeva za odobravanje objavljivanja ponude za preuzimanje, od čega je za 12 zahtjeva odobreno objavljivanje ponude za preuzimanje, dva zahtjeva su odbijena, jedan zahtjev odbačen, dok je po jednom zahtjevu donesen zaključak o prekidu postupka zbog prethodnog pitanja.

Tabela 5. Pregled provedenih postupaka preuzimanja u 2023. godini

Društvo	Ponuditelj	Osobe u zajedničkom djelovanju	Prije preuzimanja %	Poslije preuzimanja %
BANJA KISELJAK - HOTEL DALMACIJA" D.D. ZA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKU DJELATNOST KISELJAK	„ROBOT GENERAL TRADING Co“ d.o.o. Sarajevo	-	87,0895%	93,1510%
„MLINPEK“ Otvoreno Dioničko društvo Bugojno	A-Best d.o.o. Travnik	-	41,7577%	50,2750%
PTG d.d. Goražde	TAK d.o.o. Sarajevo	Okac d.o.o. Goražde i Oković Halila	52,4368%	72,9323%
PTG d.d. Goražde	Halil Oković	OKAC d.o.o. Goražde i TAK d.o.o. Sarajevo	99,0866%	99,0866%
„POBJEDA-RUDET“ d.d. Goražde	KIRLIOGLU KUMYA SANAYI VE TICARET ANONIM SIRKETI, Turska		99,6784%	100,0000%
Trgovinsko preduzeće za promet na veliko i malo distributivni centar „Sarajevo“ d.d. Sarajevo	Bingo d.o.o. export-import Tuzla		94,1755%	97,2140%
"MAGROS-VELETRGOVINA" d.d. Sarajevo	AL-SHIDI TRADING CO. Rijad, SAUDI ARABIA	AL-SHIDI INTERNATIONAL d.o.o. Sarajevo	99,5530%	99,6292%
"SANITEKS" d.d. Velika Kladuša	PREVENT NEKRETNINE "d.o.o. Visoko	Prevent cables d.o.o. Tomislavgrad i Pro Consulting d.o.o. Sarajevo	73,5375%	76,9501%

"TVORNICA ALATA GORAŽDE" d.d. Goražde	Tafro Hasan iz Goražda		53,2958%	94,1146%
"LIVNICA" d.d. Visoko,	„WOOD TEAM “d.o.o. Ilijaš		38,3578%	48,3929%
"ADDIKO BANK" d.d. Sarajevo, BiH	ADDIKO BANK AG, Beč, Republika Austrija		99,9985%	99,9994%
"ELEKTROREMONT" d.d. Banovići,	Čebić Mehmed iz Banovića		75,9557%	77,7285%

Ukupna vrijednost izvršenih prijenosa u 2023. godini iznosila je 5.669.450,00 KM. U 2023. godini preneseno je 152.165 dionice kroz 138 izvršena prijenosa.

U 2023. godini u poređenju sa 2022. godinom, odobrena su tri zahtjeva za preuzimanje manje, pri čemu je broj izvršenih prijenosa veći za 50,00%, količina prenesenih dionica veća je za 76,55%, a vrijednost izvršenih prijenosa je veća za 255,31%.

Tabela 6. Pregled rezultata preuzimanja u 2023. godini

Naziv društva	Temeljni kapital (KM)	Nom. vrij. dionice (KM)	Cijena (KM)	Broj prijenosa	Količina	Vrijednost (KM)
BANJA KISELJAK - HOTEL DALMACIJA“ D.D. KISELJAK	4.683.061,50	15,50	7,75	12	18.314	141.933,50
„MLINPEK“ Otvoreno Dioničko društvo Bugojno	7.011.648,00	16,00	1,56	4	37.325	58.227,00
PTG d.d. Goražde	5.444.434,80	82,20	302,00	3	13.575	4.099.650,00
PTG d.d. Goražde	5.444.434,80	82,20	302,00	0	0	0,00
„POBJEDA-RUDET“ d.d. Goražde	6.977.201,00	21,70	196,00	8	1.034	202.664,00
Trgovinsko preduzeće za promet na veliko i malo distributivni centar „Sarajevo“ d.d. Sarajevo	32.792.600,00	100,00	57,00	12	9.964	567.948,00
"MAGROS-VELETRGOVINA" d.d. Sarajevo	119.847.400,00	100,00	150,00	6	914	137.100,00
"SANITEKS" d.d. Velika Kladuša	15.651.089,10	33,85	11,00	70	15.779	173.569,00
"TVORNICA ALATA GORAŽDE" d.d. Goražde	1.429.458,20	17,90	7,00	6	32.597	228.179,00
"LIVNICA" d.d. Visoko,	2.178.150,00	10,00	2,50	12	21.858	54.645,00
"ADDIKO BANK" d.d. Sarajevo, BiH	100.402.875,00	188,55	327,70	1	5	1.638,50
"ELEKTROREMONT" d.d. Banovići,	2.211.125,00	49,00	4,87	4	800	3.896,00
				138	152.165	5.669.450,00

Najveći broj izvršenih prijenosa realiziran je dionicama društva SANITEKS" d.d. Velika Kladuša (70 prijenosa), dok je najveća vrijednost preuzimanja (4.099.650,00 KM) realizirana kod preuzimanja društva POBJEDA TECHNOLOGY GORAŽDE Dioničko društvo za proizvodnju sportske, lovačke i privredne municije Goražde.

Najveća količina prenesenih dionica po osnovu preuzimanja u 2023. godini realizirana je dionicama „MLINPEK“ Otvoreno Dioničko društvo Bugojno (37.325 dionica).

Kod 12 izvršenih preuzimanja u 2023. godini najveće povećanje postotnog udjela u vlasništvu kroz provedeni postupak preuzimanja ostvario je Tafro Hasan iz Goražda u izdavatelju "TVORNICA ALATA GORAŽDE" d.d. Goražde ", i to sa 53,2958% na 94,1146% vlasništva dionica s pravom glasa (povećanje za 40,8188%). Kod jednog postupka preuzimanja nije bilo prijavljenih dioničara po objavljenim ponudama za preuzimanje.

Tabela 7. Pregled zahtjeva za preuzimanje koji nisu odobreni u 2023. godini

Društvo	Ponuditelj	Odluka
Hercegovina-auto d.d. Mostar	„FAREX“ d.o.o. Društvo za trgovinu	Odbija se zahtjev
„Prevoz radnika Kreka“ d.d. Tuzla	„BINGO“ d.o.o. export-import Tuzla	Odbija se zahtjev
„VISPAK“ d.d. Visoko	„AS“ d.o.o. Jelah-Tešanj	Odbacuje se zahtjev
BADECO ADRIA" d.d. Sarajevo	CID Adriatic Investments GmbH, Wien	Prekid postupka

Za dva zahtjeva u 2023. godini Komisija je odbila dati odobrenje za objavljivanje ponude za preuzimanje, i to za preuzimanje društva Hercegovina-auto d.d. Mostar društvu „FAREX“ d.o.o. Tešanj i društva „Prevoz radnika Kreka“ Tuzla podnositelju zahtjeva „BINGO“ d.o.o. Tuzla.

Zahtjev društva „FAREX“ d.o.o. Društvo za trgovinu, proizvodnju, promet i usluge, Tešanj za odobravanje objavljivanja ponude za preuzimanje društva Hercegovina-auto d.d. Mostar, odbijen je jer je minimalna cijena po kojoj bi ponudilac isplatio dioničare određena na način koji nije sukladan članku 16. Zakona o preuzimanju dioničkih društava.

Odbijen je i zahtjev za odobravanje objavljivanja ponude za preuzimanje društva Dioničarsko društvo „Prevoz radnika Kreka“ podnositelju zahtjeva „BINGO“ d.o.o. export-import Tuzla budući da je dionicama društva na koje se primjenjuju odredbe o obveznoj ponudi iz Zakona o preuzimanju dioničkih društava u 2021. godini realizirano nekoliko transakcija s ciljem određivanja cijene koja bi ponudiocu poslužila kao minimalna cijena u postupku preuzimanja, a koja se kao takva ne može uzeti kao tržišna budući da je formirana postupanjem koje je zabranjeno člankom 233. stavak 1. točka b) i d) i člankom 234. stavak 1. točka c) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, pri čemu je ponuđena cijena znatno niža od nominalne i knjigovodstvene vrijednosti dionice. Budući da je Komisija dužna zaštititi manjinske dioničare koji su investirali u vrijednosne papire temeljem članka 10. točka 6) Zakona o Komisiji za vrijednosne papire odlučeno je odbiti predmetni zahtjev za preuzimanje.

Komisija je donijela zaključak kojim se odbacuje zahtjev za odobravanje objavljivanja ponude za preuzimanje društva „VISPAK“ dioničko društvo za prehrambenu industriju Visoko, društvu „AS“ d.o.o. Jelah-Tešanj, Društvo za proizvodnju, trgovinu i transport. Podnositelj zahtjeva nije postupio po aktima Komisije, čime nisu dostavljene sve isprave iz članka 22. stavak (3) Zakona o preuzimanju dioničkih društava.

Komisija je donijela zaključak kojim se prekida postupak po zahtjevu za odobravanje objavljivanja ponude za preuzimanje društva „BADECO ADRIA“ dioničko društvo, Sarajevo, koji je podnesen od društva s ograničenom odgovornošću CID Adriatic Investments GmbH, Wien, Republika Austrija, zbog prethodnog pitanja koje se odnosi na postojanje kaznenog djela. Prekid postupka će trajati dok nadležni organ ne okonča postupak temeljem Izvješća o počinjenom kaznenom djelu.

U 2023. godini odobrena su dva zahtjeva i donesena rješenja kojim se odobrava objavljivanje ponude za preuzimanje društva a za koje je postupak okončan u 2024. godini odnosno rješenja o uspješnosti ponude su donesena u siječnju 2024. godine. Radi se o preuzimanju društva Alpina FOGS d.d. Sarajevo od strane ALPINA, tovarna obutve, d.o.o. i „Klimavent“ d.d. Sarajevo od strane društva „TELOPTIC“ d.o.o. Sarajevo

Tabela 8. Pregled postupaka preuzimanja čije je rješavanje započeto u 2023. godine a okončano u 2024. godini

Društvo	Ponuditelj
Alpina FOGS d.d. Sarajevo	ALPINA, tovarna obutve, d.o.o.
„Klimavent“ d.d. Sarajevo	„TELOPTIC“ d.o.o. Sarajevo

Tijekom 2023. godine Komisija je donijela i tri rješenja kojima se utvrđuje obveza objavljivanja ponude za preuzimanje i to za društva: "ŠUMAPROJEKT" d.d. Sarajevo društvu GADUBA FINANZ AG, ZUG,

"MERKUR" d.d. Sarajevo društvu GADUBA FINANZ AG, ZUG, ŠVICARSKA i „MEDIKOMERC“ d.d. Sarajevo društvu „NET publishing“ d.o.o. Sarajevo.

Tabela 9. Pregled društva kojim je utvrđena obveza objavljivanja ponude za preuzimanje u 2023. godini

Ciljno društvo	Ponuditelj
ŠUMAPROJEKT" d.d. Sarajevo	GADUBA FINANZ AG, ZUG,
"MERKUR" d.d. Sarajevo	GADUBA FINANZ AG, ZUG,
"MEDIKOMERC "d.d. Sarajevo	„NET publishing “d.o.o. Sarajevo

Društvima GADUBA FINANZ AG, ZUG, ŠVICARSKA i „NET publishing“ d.o.o. Sarajevo je naloženo poduzimanje svih radnji radi objavljivanja ponude za preuzimanje ciljnih društava. Navedena društva ne mogu ostvariti pravo glasa iz dionica ciljnih društva koje prelaze prag temeljem kojeg nastaje obveza za objavljivanje ponude i određena im je zabrana prometa i prijenosa dionica ciljnih društava do dana izvršenja obaveze.

U 2023. godini gotovo svi podnosioci zahtjeva za odobravanje objavljivanja ponuda za preuzimanje su iskazali namjeru korištenja prava prijenosa manjinskih dioničara (*squeeze-out*). U iskaznoj namjeri svi podnosioci zahtjeva nisu stekli uvjete za korištenja prava prijenosa manjinskih dioničara.

Tabela 10. Pregled prijenosa dionica manjinskih dioničara u 2023. godini

Emitent	Simbol	Datum
MAGROS-VELETRGOVINA D.D. Sarajevo	MGVSR	11.7.2023

U 2023. godini realiziran je jedan prijenos dionica manjinskih dioničara dok je u prethodnoj godini realizirano pet prijenosa dionica manjinskih dioničara.

U daljnjemu tekstu daje se pregled pokazatelja kod preuzimanja za razdoblje od 2003. do 2023. godine.

Tabela 11. Pregled pokazatelja kod preuzimanja u razdoblju od 2003. do 2022. godine

Godina	Broj ponuda	Broj prijenosa	Količina v.p.	Vrijednost (KM)
2023.	12	138	152.165	5.669.450,00
2022.	15	92	86.190	1.595.615,15
2021.	1	110	29.556	117.632,88
2020.	0	0	0	0,00
2019.	12	465	716.405	9.783.898,00
2018.	15	263	111.641	2.447.190,33
2017.	31	299	717.966	11.077.959,52
2016.	21	1.147	895.803	43.109.328,20
2015.	18	350	497.859	15.003.179,57
2014.	16	345	1.731.045	14.509.860,00
2013.	10	20	68.508	344.834,64
2012.	7	136	173.429	1.449.085,00
2011.	8	138	1.000.040	7.714.494,82
2010.	10	203	291.519	3.810.225,00
2009.	8	78	72.151	2.737.194,60
2008.	21	266	415.876	7.476.312,83
2007.	27	2.587	916.911	28.269.728,53
2006.	19	624	507.412	53.166.709,57
2005.	15	211	228.829	2.303.704,20
2004.	12	260	357.233	2.179.741,00
2003.	12	1.020	2.450.188	13.019.762,00

Ukupna vrijednost isplaćena po ponudama u 2023. godini iznosila je 5.669.450,00 KM i ostvareno je značajno povećanje u odnosu na 2022. godinu kada je ostvarena ukupna vrijednost po ponudama iznosila 1.595.615,15 KM.

S obzirom na to da u najznačajnijem razdoblju 2021. godine, kao i cijeloj 2020. godini, nije bilo realiziranih preuzimanja dioničkih društava zbog nemogućnosti odlučivanja Komisije (uslijed nedostatka kvoruma) u predmetima odobravanja objavljivanja ponuda za preuzimanje, usporedba sa 2020. i 2021. godinom nije moguća.

Vrijednosti isplaćene u preuzimanjima u prethodnom razdoblju su veće, tako je vrijednost ostvarena u 2019. godini iznosila 9.783.898,00 KM, a u 2017. godini 11.077.959,52 KM. Rekordna vrijednost prometa po navedenoj osnovi ostvarena je 2006. godine, a sljedeća najveća vrijednost 2016. godine.

Jednako kao vrijednosti koje su ostvarene, tako su i broj prijenosa i količina prenesenih vrijednosnih papira u 2023. godini veći u odnosu na prethodnu godinu.

U 2023. godini preneseno je 86.190 dionica kroz 92 izvršena prijenosa tako je broj izvršenih prijenosa veći za 50,00% a količina prenesenih dionica veća je za 76,55%.

Količina vrijednosnih papira prenesenih po ponudama u 2019. godini iznosila je 716.405 dionica, u 2018. godini 111.641 dionica, a u 2017. godini ukupna količina prenesenih vrijednosnih papira iznosila je 717.966 dionica. Najveća količina dionica po osnovu preuzimanja prenesena je 2003. godine (2.450.188 dionica).

2.6. Nadzor sudionika tržišta kapitala

Izvršeni su redoviti nadzori subjekata nadzora, kako slijedi:

- Nadzor društava za upravljanje investicijskim fondovima i investicijskih fondova:
 - DUF RAIFFEISEN INVEST (OIF Raiffeisen CASH, OIF Raiffeisen EURO BOND i OIF Raiffeisen BALANCE ESG)
 - DUF Triglav fondovi (OIF Triglav Globalni dionički i OIF Triglav Obveznički)
 - DUF Blago d.o.o. (ZIF Prevent Invest d.d. Sarajevo)
- Sarajevska berza-burza vrijednosnih papira d.d. Sarajevo
- Registar vrijednosnih papira u FBiH
- Profesionalni posrednici
 - VGT broker d.o.o. Visoko
 - Raiffeisen bank d.d.
 - Unibroker d.o.o. Sarajevo
- Banke depozitari koje posjeduju dozvolu za obavljanje poslova:
 - Raiffeisen bank d.d. BH - depozitar u emisiji i prometu vrijednosnih papira, depozitar investicijskih fondova, skrbništvo i agent emisije
 - UniCredit bank d.d. - depozitar investicijskih fondova, depozitar u emisiji vrijednosnih papira, agent emisije i pokrovitelj emisiji
 - ASA banka d.d. - depozitar u emisiji i prometu vrijednosnih papira, skrbništvo te depozitar investicijskih fondova
 - Sparkasse bank d.d. - depozitar u emisiji vrijednosnih papira

2.6.1. Neposredni izvanredni nadzori

Izvršeni su neposredni izvanredni nadzori čiji je predmet nadzora, kako slijedi:

- VGT broker d.d. – sporne aktivnosti suprotne tarifi naknada društva.

2.6.2. Posredni izvanredni nadzori

Izvršeni su posredni izvanredni nadzori kod sljedećih emitenata:

1. DUF Liliium Asset Management d.o.o. – nadzor je vršen po zahtjevu Komunalne uprave za inspekcijske poslove, a po predstavci Amine Milić
2. Livnica d.d. Visoko - promet dionicama društva
3. Bosnalijek d.d. - postupanje po predstavci Elvire Radeljaš u vezi s dionicama za zaposlene društva d.d. Bosnalijek
4. VGT broker d.o.o. – postupanje po predstavci Nasihe Stočević u vezi s dionicama društva Magros-veletrgovina d.d.
5. Enker d.d. Tešanj – postupanje po predstavci Halila Čengića u vezi s ponudom za preuzimanje/kupovinu dionica društva Enker d.d. Tešanj.
6. Enker d.d. Tešanj – sazivanje i održavanje skupštine društva
7. Aluminij d.d. – postupanje po predstavci Zlatka Topića u vezi s nepravilnostima u radu skupštine društva
8. Feroelektro d.d. Sarajevo – postupanje po predstavci Edibe Hamamdžić u vezi s nepravilnostima u radu skupštine društva
9. GP ŽGP d.d. Sarajevo – nezakonitosti u vezi s prometom dionicama društva i raspolaganjem imovinom društva
10. Magros-veletrgovina d.d. – postupanje po predstavci Semira Drnde u vezi s izborom i radom organa društva
11. DUF ABDS d.o.o. Sarajevo i ZIF BIG – Investiciona grupa d.d. Sarajevo, DUF Market Investment Group d.o.o. Sarajevo i ZIF MI GROUP d.d., DUF Naprijed Invest d.o.o. Sarajevo i ZIF Naprijed d.d. Sarajevo i DUF Euroinvestment d.d. Tuzla i ZIF Eurofond-1 d.d. Tuzla – nadzor prometa dionicama Energonova d.d. Sarajevo, Ozon d.d. Travnik, Teledigital d.d. Sarajevo, kao i drugih povezanih transakcija imenovanih, u kontekstu usklađenosti konkretnih ulaganja s investicijskim ciljevima i odredbama Zakona o investicijskim fondovima
12. Badeco Adria d.d. (FDS d.d.) – nadzor prometa dionicama društva, korporativne radnje, postupanje s imovinom društva
13. Trgocoop d.d. Ljubuški – postupanje po predstavci Porezne uprave Federacije BiH

2.6.3. Dostava podataka/informacija po zahtjevu drugih državnih tijela/institucija

Komisija je u više navrata dostavljala dokumentaciju u vezi s određenim osobama, vrijednosnim papirima u njihovom vlasništvu, kao i prometom vrijednosnih papira, informacije i drugo na traženje Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova - Federalne uprave policije, Državne agencije za istrage i zaštitu, Federalnog ministarstva financija - Financijske policija, Obavještajno sigurnosne agencije, Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Porezne uprave Federacije BiH, Agencije za reviziju privatizacije Federacije BiH, te Komisije za odlučivanje o sukobu interesa Parlamenta BiH.

Tijekom 2023. godine Komisija je dostavljala informacije o uspostavljanju, produljenju ili obustavi sankcijskog režima Vijeća Sigurnosti UN i Vijeća Europske unije, koje je prethodno zaprimila od Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.

2.6.4. Postupanje po predstavkama

Nadzoru Komisije podliježu i izdavatelji vrijednosnih papira, pravne i druge osobe ovlaštena za poslovanje s vrijednosnim papirima i osobe koja vrše druge poslove u svezi s vrijednosnim papirima, u svezi s emisijom i prometom vrijednosnim papirima, kao i pravne i druge osobe u svezi s primjenom standarda upravljanja dioničkim društvima. Nadzor se obavlja kao posredan nadzor (kontrola obavještanja, izvješćivanja i drugo u Komisiji) i neposredan nadzor (nadzor kod subjekata nadzora). Svaka pravna i fizička osoba ima pravo obratiti se Komisiji radi zaštite svojih prava i interesa. Sukladno tomu, Komisija ima pravo zahtijevati od svih pravnih i fizičkih osoba informacije i isprave koje su, prema procjeni Komisije, potrebne za obavljanje nadzora.

U 2023. godini Komisija je provodila postupke posrednih nadzora po predstavkama koji su okončani izvješćima o provedenome posrednom nadzoru s prijedlogom za postupanje koja je Komisija razmatrala i, slijedom, donosila odluke o predmetnom.

- Postupanje po predstavi Selme Suljić u svezi s prijevarom u prometu krypto valutama;
- Postupanje po predstavi Ferida Starogorca u svezi s nasljeđivanjem dionica društva Bosnalijek d.d;
- Postupanje po predstavi Damira Zukića u svezi sa sukobom interesa u društvu 9. septembar d.d. Srebrenik;
- Postupanje po zahtjevu Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije u svezi s aktivnostima udruženja dioničara DIAL;
- Postupanje po predstavi Sabine Alić u svezi s prijenosom sredstava s bankovnog računa;
- Postupanje po predstavi Miroslava Marjanović u svezi s društvom BNT Alatnice d.d. Novi Travnik;
- Postupanje po predstavi Bege Hujdura u svezi s prometom dionicama RMK Poslovni sistemi.

2.7. Dozvole, suglasnosti, ispiti u organizaciji Komisije

Poslovi za koje Komisija izdaje dozvole pravnim licima su propisani u članku 67. stavak (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, i to: brokerski poslovi, dilerski poslovi, poslovi podrške tržištu - market making, poslovi upravljanja portfeljem, poslovi agenta emisije, poslovi pokrovitelja emisije, poslovi investicijskog savjetovanja, poslovi skrbništva nad vrijednosnim papirima i poslovi depozitara.

Poslove skrbništva (*custody* poslove) i poslove depozitara (poslove izdavanja vrijednosnih papira i novčane transakcije temeljem trgovanja vrijednosnim papira na uerzi i drugomu uređenom javnom tržištu), prema odredbi članka 69. stavak (2) Zakona o tržištu vrijednosnih papira mogu obavljati samo banke koje imaju dozvolu Komisije.

Izdavanje dozvole za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima podliježe ispunjavanju kadrovskih, tehničkih i organizacijskih uvjeta. U smislu ispunjavanja uvjeta, Komisija daje suglasnost na opća akta (Pravila poslovanja, akt o internoj kontroli, tarife naknada), kako je definirano člankom 77. Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Nadalje, Komisija daje suglasnost na imenovanje direktora profesionalnog posrednika, odnosno rukovoditelja organizacijskog dijela banke (članak 91. Zakona o tržištu vrijednosnih papira), što predstavlja jedan od uvjeta za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima. Profesionalni posrednici također moraju ispunjavati i tehničke uvjete te imati zaključene ugovore s burzom i Registrom vrijednosnih papira.

Za obavljanje određenih poslova iz članka 67. stavak (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, kao što su brokerski i dilerski poslovi, neophodno je imati uposlena fizičke osobe (brokere) kojima Komisija izdaje dozvole. Poslove investicijskog savjetovanja profesionalni posrednik može obavljati samo ako ima uposlenika koji je kod Komisije položio stručni ispit za investicijskoga savjetnika/menadžera.

U nastavku se daje pregled aktivnih dozvola za poslove iz članka 67. stavak (1) točka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira na dan 31.12.2023. godine.

Tabela 12. Pregled dozvola za poslove iz 67. stavak (1) točka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira

R. br.	Ovlašteni sudionik	DOZVOLE					
		Brokerska	Dilerska	Investicijsko savjetovanje	Upravljanje portfeljem	Agent emisije	Pokrovitelj emisije
1.	AW Broker d.o.o. Sarajevo	Obustavljena ¹					
2.	Unibroker d.o.o. Sarajevo	Aktivna					
3.	VGT Broker d.o.o. Visoko	Aktivna					
4.	Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo	Aktivna	Aktivna			Aktivna	
5.	ASA Banka d.d. Sarajevo	Aktivna					
6.	UniCredit Bank d.d. Mostar					Aktivna	Aktivna
	UKUPNO	6	1	0	0	3	1

Na datum 31.12.2023. godine, aktivno je bilo 8 (osam) dozvola za poslove iz članka 67. stavak (1) točka a) do g), i to: četiri brokerske i jedna brokerska dozvola koja je obustavljena, jedna dilerska dozvola, dvije dozvole za poslove agenta emisije i jedna za poslove pokrovitelja emisije.

U odnosu na stanje na 31.12.2022. godine, broj dozvola je manji za dvije dozvole za obavljanje poslova iz članka 67. stavak (1) točka a) do g). Naime, rješenjem Komisije broj: 04/2-19-116/23 od 29.05.2023. godine ukinute su dozvole za obavljanje brokerskih poslova i poslova agenta emisije na tržištu vrijednosnih papira u Federaciji BiH profesionalnom posredniku SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo na zahtjev stranke.

Ukupan broj pravnih osoba koje obavljaju poslove iz članka 67. stavak (1) točka a) do i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira je deset.

Tabela 13. Pregled dozvola za razdoblje od 2007. do 2023. godine (na 31.12.)

God.	Broker	Diler	Investicijski savjetnik	Portfolio menadžer	Agent emisije	Pokrovitelj emisije	Ukupno
2023.	4/5*	1	0	0	2	1	8/9*
2022.	5/6*	1	0	0	3	1	10/11*
2021.	6	2	0	0	3	1	12
2020.	6	2	0	0	3	1	12
2019.	6	2	0	0	3	1	12
2018.	6	2	0	0	3	1	12
2017.	6	2	0	0	4	1	13
2016.	7	2	1	0	4	1	15
2015.	7	2	0	0	4	1	14
2014.	10	2	0	0	4	1	17
2013.	10	2	1	1	4	2	20
2012.	11	2	1	1	5	2	22
2011.	13	1	1	2	3	2	22
2010.	14	0	1	2	4	0	21
2009.	17	3	2	3	4	0	29
2008.	18	9	1	2	0	0	30
2007.	20	13	2	3	0	0	28

Dakle, na dan 31.12.2023. godine je postojalo 8 aktivnih i jedna obustavljena dozvola iz poslova članka 67. stavak (1) točka a) do g). Od četiri trenutno aktivne brokerske dozvole, dvije brokerske dozvole imaju profesionalni posrednici oblika d.o.o., a dvije banke koje imaju ovu dozvolu su Raiffeisen BANK

¹ Napomena: Društvu AW Broker d.o.o. Sarajevo je rješenjem Komisije broj: 04/2-19-308/22 od 20.12.2022. godine obustavljena dozvola za obavljanje brokerskih poslova te do datuma sačinjavana ovog izvješća status dozvole nije promijenjen.

d.d. Bosna i Hercegovina i ASA Banka d.d. Sarajevo. Dilersku dozvolu ima jedan ovlaštenu sudionik i to, Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina. Posmatrajući razdoblje 2007. – 2023. godine, broj dozvola je nakon stagniranja tokom nekoliko godina počeo opadati te se u odnosu na prošlu godinu smanjio za dvije dozvole odlaskom sa tržišta profesionalnog posrednika SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo, a već je ranije rečeno da je društvu AW Broker d.o.o. Sarajevo dozvola obustavljena te je taj slučaj u postupku rješavanja.

Dozvola za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova podrazumijeva da društvo mora imati uposlene fizičke osobe (brokere) kojima Komisija izdaje dozvole. Izdavanje dozvola fizičkim osobama temelji se na članku 102. Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Shodno navedenom članku zakona, Komisija izdaje dozvole fizičkim osobama i za poslove investicijskoga savjetnika/menadžera te nakon izdavanja prati njihovu održivost u smislu ispunjavanja uvjeta propisanih tim Zakonom i propisima Komisije.

Tijekom 2023. godine zabilježeno je izdavanje jedne nove dozvole fizičkoj osobi koja obavlja poslove iz članka 67. stavak (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Dozvola je izdana Enesu Efendiću koji je zaposlenik ovlaštenog sudionik na tržištu ASA Banke d.d. Sarajevo.

Tabela 14. Aktivne dozvole u toku 2023. godine za fizičke osobe

RED BR.	IME I PREZIME	TIP DOZVOLE	POSLODAVAC
1.	Buljević Samra	brokerska	VGT Broker
2.	Pašović Mirela	brokerska	VGT Broker
3.	Vrabac Berin	brokerska	Unibroker
4.	Emir Imširević	brokerska	Unibroker
5.	Nadira Čenanović	brokerska	Raiffeisen Bank
6.	Aida Murselović	brokerska	Raiffeisen Bank
7.	Emilija Mlađen	brokerska	ASA Banka
8.	Dino Hadžalić (prestanak radnog odnosa)	brokerska	ASA Banka
9.	Enes Efendić	brokerska	ASA Banka

Broj aktivnih brokerskih dozvola za fizičke osobe kod profesionalnih posrednika u odnosu na 2022. godinu je tijekom 2023. godine smanjen za ukupno 4.

Aktivne brokerske dozvole se redovito prate u smislu ispunjavanja uvjeta propisanih Zakonom o tržištu vrijednosnih papira i podzakonskim aktima Komisije.

Tabela 15. Pregled broja aktivnih brokerskih dozvola (fizičke osobe) za razdoblje 2012. – 2023.

Godina	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Broj dozvola	27	25	26	20	17	14	16	14	14	12	12	8

Ovlašteni sudionici za obavljanje brokerskih poslova mogu obavljati poslove u mjestima sjedišta, kao i u osnovanim podružnicama.

Tabela 16. Pregled aktivnih podružnica/poslovnih jedinica ovlaštenih sudionika za obavljanje brokerskih poslova

Redni broj	DRUŠTVO	PODRUŽNICE
1.	VGT Broker d.o.o. Visoko	Podružnica Sarajevo
2.	ASA Banka d.d. Sarajevo	koristi filijale banke
3.	Raiffeisen Bank BH d.d. Sarajevo	koristi filijale banke

Komisija za vrijednosne papire izdaje dozvole za obavljanje poslova skrbništva i banke depozitara u emisiji i prometovanju iz članka 67. stavak (1) točka h) i i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Sljedeće banke imaju dozvolu za obavljanje skrbničkih poslova shodno članku 67. stavak (1) točka h) Zakona o tržištu vrijednosnih papira:

- Raiffeisen BANK d.d. BH Sarajevo,
- UniCredit banka d.d. Mostar,
- ASA Banka d.d. Sarajevo.

Tijekom 2023. godine nije bilo promjena u kontekstu broja dozvola banaka s dozvolom za obavljanje skrbničkih poslova sukladno Zakonu, pa i dalje tri banke obavljaju ove poslove.

Tabela 17. Dozvole za poslove skrbništva za razdoblje 2012. – 2023.

Godina	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Br. dozvola	9	9	9	8	7	5	5	4	4	3	3	3

Sljedeće banke posjeduju aktivnu dozvolu za obavljanje poslova depozitara u prometu vrijednosnim papirima shodno članku 67. stavak (1) točka i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira:

- Raiffeisen BANK d.d. BH
- UniCredit banka d.d. Mostar
- Ziraat Bank d.d.
- Sparkasse d.d. Sarajevo
- ASA Banka d.d. Sarajevo

Broj dozvola banaka depozitara u prometu u 2023. godini je u odnosu na 2022. godinu manji za jedan jer je Komisija ukinula na zahtjev stranke dozvolu društvu Bosna Bank International d.d. Sarajevo.

U nastavku se daje pregled kretanja broja dozvola banaka depozitara u prometu za poslove iz članka 67. stavak (1) točka i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, za razdoblje 2012. – 2023. godina (na 31.12.):

Tabela 18. Broj dozvola banaka depozitara u prometu za razdoblje 2012. – 2023. godina (na 31.12.)

Godina	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Br. dozvola	13	13	13	13	11	8	7	7	7	6	6	5

Slijedi pregled banaka depozitara u prometu koje imaju zaključene ugovore s profesionalnim posrednicima, odnosno koje obavljaju ugovorene poslove na tržištu vrijednosnih papira.

Tabela 19. Pregled banaka depozitara u prometu koje imaju zaključene ugovore s profesionalnim posrednicima

Redni broj	DRUŠTVO	BANKA DEPOZITAR
1.	Unibroker d.o.o. Sarajevo	ASA Banka d.d. Sarajevo
2.	VGT Broker d.o.o. Visoko	ASA Banka d.d. Sarajevo
3.	Raiffeisen BANK d.d. BH	Raiffeisen BANK d.d. BH
4.	ASA Banka d.d. Sarajevo	ASA Banka d.d. Sarajevo

Banke koje obavljaju poslove skrbništva i depozitara u emisiji i prometu vrijednosnih papira imaju obvezu održavati propisane kadrovske uvjete, tj. broj i stručnu osposobljenost kadrova u zasebnoj organizacijskoj cjelini unutar banke, što Komisija prati u okviru svojih redovitih zadataka.

Shodno važećim propisima prate se osnivači profesionalnih posrednika iz članka 67. stavak (1) točka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira. U smislu navedenoga zakona Komisija se izvještava o svim promjenama osnivača/udjeličara, s tim da shodno Zakonu daje suglasnost na promjene osnivačkoga udjela koji čini kvalificirani udio.

U nastavku se daje pregled udjeličara kod profesionalnih posrednika organizacijskog oblika „d.o.o.“.

Tabela 20. Pregled udjeličara kod profesionalnih posrednika organizacijskog oblika d.o.o. na dan 31.12.2023. godine

Profesionalni posrednik	Temeljni kapital (KM)	Udjeličar	Iznos udjela (KM)	Iznos udjela (%)
Unibroker d.o.o. Sarajevo	250.000,00	Ema Hamzagić Đogić	100.000	40
		Emir Imširović	150.000	60
VGT Broker d.o.o. Visoko	350.000,00	Adi Ahić	350.000	100

Ukoliko promatramo strukturu udjeličara u temeljnome kapitalu profesionalnih posrednika, tijekom 2023. godine je napuštanjem tržišta od strane profesionalnog društva SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo, udio domaćih udjeličara porastao na ukupno 100%.

U nastavku slijedi pregled udjeličara (domaći/inozemni) u temeljnom kapitalu (ukupno) profesionalnih posrednika oblika „d.o.o.“ za razdoblje 2013. – 2023. godine.

Tabela 21. Pregled udjeličara (domaći/inozemni) u temeljnome kapitalu (ukupno) profesionalnih posrednika oblika „d.o.o.“ za razdoblje 2013. – 2023. godine.

Godina	Broj društava	Temeljni kapital (ukupno)	Domaći udjeličari u temeljnom kapitalu	% domaći udjeli	Inozemni udjeličari u temeljnom kapitalu	% inozemni udjeli
2013.	7	2.800.000	2.232.774,9	79,74	567.225,10	20,26
2014.	7	2.800.000	2.232.774,9	79,74	567.225,10	20,26
2015.	4	1.650.000	1.510.000,00	91,52	140.000,00	8,48
2016.	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2017.	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2018.	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2019.	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2020.	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2021.	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2022.	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2023.	2	600.000	600.000	100	0,00	0

S druge strane su banke koje obavljaju poslove s vrijednosnim papirima temeljem dozvola koje su im izdate shodno Zakonu o tržištu vrijednosnih papira, od kojih je većina, s neznatnim izuzećem, inozemnoga temeljnog kapitala. Slijedi pregled značajnijeg udjela vlasništva kod banaka koje obavljaju poslove s vrijednosnim papirima (na 31.12.2023. godine).

Tabela 22. Pregled značajnijeg udjela vlasništva kod banaka koje obavljaju poslove s vrijednosnim papirima (na 31.12.2023. godine)

Naziv banke	Najveći vlasnik/dioničar (udio)
Raiffeisen BANK d.d. BH Sarajevo	Raiffeisen SEE Region Holding GmbH Wien (100%)
UniCredit banka d.d. Mostar	Zagrebačka banka d.d., Zagreb (99,3037%)
Ziraat BANK d.d.	T.C. ZIRAAT BANKASI A.S. ANKARA (100%)
Sparkasse d.d. Sarajevo	Steiermaerkische Bank und AG, Graz, AUT (100%)
ASA Banka d.d. Sarajevo	ASA FINANCE d.d. Sarajevo (89,0964%)

Tijekom 2023. godine nije bilo promjena u vlasničkoj strukturi Sarajevske berze-burze vrijednosnih papira d.d. Sarajevo za razliku od 2022. godine kada je uspješno izvršena aukcija u iznosu od 90.000,00 KM gdje se po cijeni od 300,00 KM trgovalo sa 300 dionica te je kupac bila Alma Ahmić.

U izvještajnome razdoblju Komisija je u dva navrata (u svibnju i prosincu) provela ispite za polaganje stručnoga ispita za investicijske savjetnike/investicijske menadžere, odnosno ispite za brokere/dilere. Ispitima je pristupilo ukupno 6 (šest) kandidata i kandidatkinja, od kojih je troje ispit i položilo, te steklo adekvatna stručna zvanja.

2.8. Normativne i druge aktivnosti Komisije

U okviru svojih, zakonom utvrđenih nadležnosti regulatora, Komisija je donijela podzakonske propise koji su trenutno na snazi i u primjeni, odnosno sve potrebne podzakonske propise kojima se regulira tržište vrijednosnih papira. Sukladno Zakonu o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija u korištenju svojih ovlasti inicira donošenje ili izmjene propisa koji se odnose na vrijednosne papire, upravljanje dioničkim društvima i zaštitu dioničara, profesionalne posrednike u prometu vrijednosnih papira, samoregulirajuće organizacije i antimonopolske propise za čije donošenje Komisije nije nadležna.

S tim u vezi, Komisija je Federalnom ministarstvu finansija/financija dostavila radnu verziju novoga Zakona o tržištu kapitala koji je usuglašen s EU regulativom, što je u konačnici bio cilj njegove izrade, kao i radnu verziju Zakona o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije/sistemu za upravljanje likvidnošću, kao pravni temelj za prebijanje dugovanja između poslovnih subjekata temeljem obveznih i dobrovoljnih kompenzacija, prijenosom potraživanja (cesija) i javne prodaje potraživanja. Osim navedenoga, Komisija je kod Federalnoga ministarstva energije, rudarstva i industrije pokrenula inicijativu za izmjenu Zakona o gospodarskim društvima, a sve u cilju unapređenja ekonomskog prostora Federacije BiH, kao i dosadašnje prakse u pogledu primjene ovoga zakona.

Nadalje, Komisija je u okviru svojih nadležnosti u izvještajnome razdoblju donijela niz podzakonskih akata od kojih je većina objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“ u 2023. godini i to:

- Pravilnik o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 1/23);
- Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o tarifi naknada („Službene novine Federacije BiH“ broj 5/23);
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o uvjetima za obavljanje revizije finansijskih izvještaja investicijskih fondova i društava za upravljanje fondovima („Službene novine Federacije BiH“ broj 5/23);
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o uvjetima za obavljanje revizije finansijskih izvještaja Registra vrijednosnih papira, burze, profesionalnih posrednika, te obavljanje posebnih usluga u postupku statusnih promjena dioničkih društava i emisije vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 6/23);
- Pravilnik o dodatnim uvjetima za ulaganje imovine zatvorenog investicijskog fonda s javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“ broj 7/23);
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 12/23);
- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o uvjetima poslovanja društva za upravljanje („Službene novine Federacije BiH“ broj 25/23);
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o uvjetima poslovanja društva za upravljanje („Službene novine Federacije BiH“ broj 63/23);
- Odluku o izmjeni i dopuni odluke o tarifi naknada („Službene novine Federacije BiH“ broj 65/23);
- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 100/23).

2.9. Sudski postupci

Odluke koje Komisija donosi rješavajući po zahtjevima pravnih i fizičkih osoba i po službenoj dužnosti u okviru svojih ovlasti u upravnim postupcima su konačne, a protiv istih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom. Pored toga, Komisija je nadležna za izricanje zakonom utvrđenih mjera prema ovlaštenim sudionicima tržišta kapitala, oduzimanje ili obustavljanje na određeno vrijeme dozvola ovlaštenim sudionicima pravnim i fizičkim osobama, izdavanje prekršajnih naloga ili podnošenje prekršajnih prijava i kaznenih prijava.

Sudski postupci u kojima Komisija sudjeluje kao stranka odnose se većinom na upravne sporove pokrenute tužbama protiv akata Komisije pred nadležnim sudovima, prekršajne postupke po podnesenim prekršajnim prijavama, parnične postupke po tužbama ili prikupljanje dokumentacije i dokaza u istražnim postupcima pred nadležnim tužilaštvima.

U svezi sa sudskim sporovima pokrenutim protiv akata Komisije, Županijskom sudu u Sarajevu dostavljeno je 14 odgovora na tužbu, od čega se tri odnose na upis u registar emitenata kod Komisije, jedan se odnosi na obustavljanje dozvole za obavljanje brokerskih poslova u prometu vrijednosnim papirima, po jedan u svezi s odbacivanjem zahtjeva za imenovanje fizičke osobe za direktora i oduzimanje suglasnosti na imenovanje direktora profesionalnog posrednika i javnu opomenu profesionalnom posredniku, dva koja se odnose na tužbu protiv rješenja Komisije kojim je društvima za upravljanje fondovima oduzeta dozvola za upravljanje zatvorenim investicijskim fondom, po jedan koji se odnosi na zaključak Komisije u predmetu promjene oblika društva iz dioničkog u društvo s ograničenom odgovornošću i oduzimanje prethodne suglasnosti za stjecanje kvalificiranoga udjela u društvu za upravljanje fondovima, te dva koja se odnose na odbijanje zahtjeva za odobravanje objavljivanja ponude za preuzimanje dioničkog društva i, na koncu, jedan koji se odnosi na utvrđeno zajedničko djelovanje u postupku preuzimanja dioničkog društva.

U istome razdoblju Vrhovni sud Federacije BiH je odbio jedan zahtjev za izvanredno preispitivanje sudske odluke riješene u korist Komisije.

U 2023. godini Županijski sud je donio pet odluka: četiri odluke u korist Komisije (rješenje kojim se odbija zahtjev za odlaganje osporenog rješenja Komisije kojim je oduzeta dozvola društvu za upravljanje, rješenje kojim se obustavlja postupak pokrenut protiv rješenja Komisije, te jednu presudu kojim se odbija tužba protiv rješenja Komisije kojime je odbijen upis članova nadzornog odbora u registar emitenata) i jednu kojom je uvažena tužba i predmet vraćen Komisiji na ponovni postupak.

Osim navedenoga, protiv Komisije je pokrenut i sudski spor, odnosno podnesena tužba od strane zamjenika predsjednika Komisije, na koju je Komisija dostavila svoj odgovor. U svezi s ovim sporom Općinski sud u Sarajevu je odbio prijedlog za određivanje privremene mjere osiguranja predlagача osiguranja Mateja Živkovića, protiv protivnika osiguranja – Komisije. Isti sud je odbio prijedlog Mateja Živkovića za određivanje mjere osiguranja kojim se odlaže izvršenje rješenja Komisije, a Županijski sud u Sarajevu potvrdio je ovu odluku.

U 2023. godini je Županijski sud u Sarajevu potvrdio prvostupanjsku presudu kojom je kao neutemeljen odbijen zahtjev tužitelja R.H. da se tužena Komisija obveže na isplatu iznosa od 4.500.000,00 KM sa zakonskom zakonskom kamatom. Tužitelj je na ovu presudu uložio reviziju Vrhovnome sudu Federacije BiH na koju je Komisija dostavila odgovor.

Općinski sud u Sarajevu je donio rješenje kojime je utvrdio prekid postupka po tužbi Društva za upravljanje fondovima Bosinvest d.o.o. Sarajevo protiv tužene Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH, na koju odluku je Komisija blagovremeno uložila žalbu.

2.10. Prekršajne i druge mjere

U izvještajnome razdoblju Komisija je izdala 36 prekršajnih naloga. Temeljem navedenih prekršajnih naloga je u korist budžeta Federacije BiH uplaćeno novčanih kazni u ukupnom iznosu od 44.450 KM.

2.11. Aktivnosti iz nadležnosti Komisije u oblasti sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti

Sukladno odredbama iz članka 80. stavak (1) alineja h) Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti Komisija za vrijednosne papire obavlja nadzor nad radom obveznika iz članka 4. točka e) i g) ovoga Zakona, odnosno obavlja nadzor nad ovlaštenim posrednicima koji trguju financijskim instrumentima, devizama, razmjenom, kamatnim stopama, indeksnim instrumentima, prenosivim vrijednosnim papirima i robnim fjučersima, društvima koja se bave elektronskim prijenosom novca te investicijskim i mirovinskim društvima i fondovima, neovisno o pravnoj formi.

Zaposlenici Komisije su članovi Radne grupe za izradu dopune procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma u BiH za razdoblje 2021-2023. i Akcionog plana za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2022-2024. godina te Radne grupe za izradu Procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma u Bosni i Hercegovini povezanih s virtualnom imovinom. Krajem 2023. godine zaposlenici Komisije, članovi prethodno spomenutih radnih grupa, sudjelovali su u svim aktivnostima u cilju što bolje pripreme za nadolazeću Moneyval procjenu planiranu za početak 2024. godine.

2.12. Suradnja s drugim nadležnim tijelima i edukacija uposlenika

Sukladno svojim programskim ciljevima za 2023. godinu, Komisija je posvetila naročitu pažnju uspostavi i unapređenju odnosa s nadležnim tijelima i institucijama. Tako je potpisan Sporazum o operativnoj suradnji s Finansijskom-financijskom policijom, te Sporazum o suradnji s Tužilaštvom Bosne i Hercegovine. U 2023. godini je nastavljena suradnja s ostalim regulatorima tržišta vrijednosnih papira u BiH (Komisijom za hartije od vrijednosti Republike Srpske, te Komisijom/povjerenstvom za papire od vrijednosti Brčko Distrikta), kako bi se u što skorijem roku realizirali ranije dogovoreni zajednički pravci djelovanja.

Komisija je članica IOSCO-a (Međunarodne organizacije komisija za vrijednosne papire) što joj omogućava uspostavljanje suradnje sa srodnim institucijama u drugim zemljama. IOSCO je organizacija koja uključuje institucije iz cijeloga svijeta koje nadziru tržišta kapitala, a koja uspostavlja međunarodne standarde regulacije i kontrole tržišta. U okviru IOSCO-a završena je procedura pristupanja Komisije Multilateralnom sporazumu o razmjeni informacija na tržištu kapitala (MMoU). Multilateralni sporazum o razmjeni informacija na tržištu kapitala omogućuje regulatorima iz cijeloga svijeta razmjenu informacija i pružanje pomoći u nadziranju tržišta i vođenju istraga o transakcijama.

2.13. Ostalo

Od ostalih aktivnosti treba spomenuti redovito praćenje propisa i uradnju s nadležnim ministarstvima u izradi nacrtu zakona. Po zahtjevima pravnih i fizičkih osoba redovito se daju mišljenja i odgovori na upite o primjeni zakona i drugih propisa. Najčešći upiti odnose se na održavanje skupština dioničara, ostvarivanje prava dioničara, rad i imenovanje nadzornog odbora i uprave kao i primjenu Zakona o preuzimanju dioničkih društva, odnosno Zakona o tržištu vrijednosnih papira i podzakonskih akata s tim u vezi.

U 2023. godini Komisija je, po svim osnovama, pravnim i fizičkim osobama dostavila 24 odgovora na upite, odnosno mišljenja o primjeni zakona ili podzakonskih akata, u okviru kojega je i mišljenje upućeno Federalnome ministarstvu energije, rudarstva i industrije na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gospodarskim društvima koje se odnosi na odvajanje kao statusnu promjenu.

3. TRŽIŠTE KAPITALA I SUDIONICI TRŽIŠTA

3.1. Normativno-pravni okvir za funkcioniranje tržišta

Tržište kapitala u Federaciji BiH, kao i ovlasti i djelokrug rada Komisije i drugih institucija i sudionika tržišta kapitala, regulirani su Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira (koji je donesen koncem 2008. godine), Zakonom o Registru vrijednosnih papira, Zakonom o investicijskim fondovima (donesen koncem 2008. godine), Zakonom o gospodarskim društvima (donesen 2015. godine), Zakonom o preuzimanju dioničkih društava (donesen 2015. godine) i Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (donesen koncem 2016. godine)

U okviru svojih nadležnosti regulatora, utvrđenih zakonom, Komisija je donijela 58 podzakonskih propisa, koji su trenutačno na snazi i u primjeni, odnosno sve potrebne podzakonske propise kojima se regulira tržište vrijednosnih papira, emisija i promet na tržištu vrijednosnih papira, izdavanje dozvola ovlaštenim sudionicima i njihovo poslovanje, vođenje registra emitenata i registra fondova, korporativno upravljanje i finansijsko izvješćivanje o poslovanju ovlaštenih sudionika i izdavatelja vrijednosnih papira.

U nastavku se daje pregled zakona i propisa iz oblasti tržišta kapitala:

1. Zakon o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/08, 109/12, 86/15 25/17)
2. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“ br. 39/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17)
3. Zakon o investicijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/08, 25/17)
4. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH“ br. 77/15)
5. Zakon o Registru vrijednosnih papira („Službene novine FBiH“ br. 39/98, 36/99, 33/04)
6. Zakon o gospodarskim društvima („Službene novine Federacije BiH“ br. 81/15, 75/21)
7. Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 104/16)
8. Statut Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 54/99)
9. Pravilnik o upravljanju dioničkim društvima („Službene novine Federacije BiH“ br. 19/10)
10. Odluka o tarifi naknada („Službene novine Federacije BiH“ br. 10/22, 5/23, 65/23)
11. Pravilnik o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 43/22)
12. Pravilnik o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 99/22, 1/23, 12/23, 100/23)
13. Pravilnik o načinu upisa i vođenja registra izdavatelja vrijednosnih papira kod Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 49/99, 4/05, 18/08, 8/09)
14. Pravilnik o ovlaštenim sudionicima tržišta vrijednosnih papira, sa prilogom: Program stručnih ispita za stjecanje dozvole za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova i investicijskog savjetovanja u prometu vrijednosnim papirima („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/09, 73/09, 66/11, 87/12, 46 /13, 36/14, 96/15)
15. Pravilnik o vođenju registra profesionalnih posrednika i registra brokera, investicijskih menadžera i investicijskih savjetnika („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/19)
16. Pravilnik o posredovanju u poslovima s vrijednosnim papirima („Službene novine Federacije BiH“ br. 34/09, 1/10, 31/10, 7/11, 53/13, 27/14, 35 /14, 83/15, 36/16)
17. Pravilnik o posebnim poslovima i ograničenjima prometa vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 18/09)

18. Odluka o povratu dijela naknade za kandidate koji ostvare iznadprosječne rezultate na stručnom ispitu za brokere/dilere („Službene novine Federacije BiH“ br. 35/01)
19. Odluka o povratu dijela naknade za kandidate koji ostvare iznadprosječne rezultate na stručnom ispitu za investicijske savjetnike („Službene novine Federacije BiH“ br. 34/03)
20. Pravilnik o emisiji vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 18/09, 87/10, 112/12, 103/14);
21. Odluku o standardima za izradu i odobravanje pravila i drugih akata burze i/ili drugog uređenog tržišta vrijednosnih papira u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 21/01)
22. Pravilnik o načinu stjecanja i prometa vlastitih dionica („Službene novine Federacije BiH“ br. 12/04)
23. Pravilnik o promociji investicijskih fondova s javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/09)
24. Pravilnik o registru udjela („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/09, 66/09, 96/17)
25. Pravilnik o uvjetima za stjecanje ovlaštenja za prodaju dionica ili udjela investicijskog fonda s javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“ br. 42/09)
26. Pravilnik o bankama depozitarima investicijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 42/09)
27. Pravilnik o ulaganjima otvorenih investicijskih fondova rizičnog kapitala sa zatvorenim ponudom („Službene novine Federacije BiH“ br. 29/09)
28. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 18/09, 67/10)
29. Pravilnik o ulaganju zatvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom u nekretnine („Službene novine Federacije BiH“ br. 29/09)
30. Pravilnik o ulaganju otvorenih investicijskih fondova sa zatvorenim ponudom („Službene novine Federacije BiH“ br. 29/09)
31. Pravilnik o uvjetima poslovanja društva za upravljanje („Službene novine Federacije BiH“ br. 18/09, 7/10, 80/13, 83/15, 25/23, 63/23)
32. Pravilnik o uvjetima za osnivanje zatvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“ br. 42/09)
33. Pravilnik o sadržaju zahtjeva, postupku izdavanja dozvole i uvjetima za članove uprave društva za upravljanje („Službene novine Federacije BiH“ br. 18/09, 13/11, 30/15)
34. Odluka o prestanku važenja propisa Komisije za vrijednosne papire FBiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 7/10)
35. Pravilnik o strukturi i sadržaju izvješća investicijskog fonda, društva za upravljanje i banke depozitara investicijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 66/22)
36. Pravilnik o utvrđivanju vrijednosti imovine investicijskog fonda i obračunu neto vrijednosti imovine investicijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 81/22)
37. Pravilnik o pripajanju i likvidaciji investicijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 48/10)
38. Pravilnik o sadržaju zahtjeva za izdavanje odobrenja prospekta otvorenog investicijskog fonda s javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“ br. 42/10)
39. Pravilnik o sadržaju zahtjeva, prospekta i ugovora o upravljanju zatvorenog investicijskog fonda s javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“ br. 42/10)
40. Pravilnik o uvjetima za obavljanje revizije finansijskih izvještaja investicijskih fondova i društava za upravljanje fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 66/22, 5/23)

41. Pravilnik o dodatnim uvjetima za ulaganje imovine zatvorenog investicijskog fonda s javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“ broj 7/23)
42. Pravilnik o dozvoljenim tržišnim praksama („Službene novine Federacije BiH“ br. 58/15)
43. Pravilnik o povezanim zastupnicima („Službene novine Federacije BiH“ br. 58/15)
44. Pravilnik o razvrstavanju klijenata i pravilima poslovnog ponašanja u pružanju investicijskih usluga („Službene novine Federacije BiH“ br. 68/15, 5/16)
45. Pravilnik o kvalificiranim udjelima sudionika tržišta vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 53/13, 54/17)
46. Pravilnik o uvjetima za obavljanje revizije finansijskih izvještaja Registra vrijednosnih papira, burze, profesionalnih posrednika, te obavljanje posebnih usluga u postupku statusnih promjena dioničkih društava i emisije vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 94/22, 6/23)
47. Pravilnik o postupanju kod preuzimanja dioničkih društava („Službene novine Federacije BiH“ br. 81/22)
48. Smjernice za procjenu rizika i sprovođenje Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti za obveznike iz nadležnosti Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine
49. Pravilnik o uvjetima i postupku izdavanja dozvole za osnivanje, članstvu i stjecanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 54/17)
50. Pravilnik o uvjetima i postupku za izdavanje suglasnosti za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje fondovima ili zatvorenog investicijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 54/17)
51. Pravilnik o ugovoru o članstvu, prospektu i zaštiti korisnika usluga društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
52. Pravilnik o bankama depozitarima dobrovoljnih mirovinskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
53. Pravilnik o prestanku društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom i prijenosu prava upravljanja („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
54. Pravilnik o načinu vršenja nadzora nad društvom za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
55. Pravilnik o statusnim promjenama dobrovoljnih mirovinskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
56. Pravilnik o uvjetima i poslovanju društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
57. Pravilnik o registru članova dobrovoljnog mirovinskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
58. Pravilnik o obračunu neto vrijednosti imovine dobrovoljnog mirovinskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
59. Pravilnik o postupku naknade štete članovima dobrovoljnog mirovinskog fonda i/ili dobrovoljnom mirovinskom fondu („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
60. Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog mirovinskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
61. Pravilnik o obračunu naknade društvu za upravljanje i o obračunu prinosa dobrovoljnog mirovinskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)

62. Pravilnik o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
63. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra dobrovoljnih mirovinskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
64. Pravilnik o izdavanju dozvole za upravljanje i davanju suglasnosti na prospekt dobrovoljnog mirovinskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
65. Pravilnik o izdavanju dozvole za rad i stjecanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
66. Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvješća dobrovoljnih mirovinskih fondova i društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
67. Pravilnik o promociji dobrovoljnih mirovinskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)

3.2. Promet na Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira d.d. Sarajevo (SASE)

Promet na Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira (SASE)

U 2023. godini na Sarajevskoj berzi-burzi ostvaren je ukupan promet od 421.890.532,42 KM, što čini 27,06% od ukupnog prometa koji je ostvaren na bh. berzama. U sklopu 2.561 transakcije prometovan je 2.749.381 vrijednosni papir.

Tabela 23. Promet po vrstama trgovine

Pokazatelj	BTS-trgovina u KM			Prijavljena trgovina u KM		Ukupno
	Redovna burzanska trgovina	Aukcije	Primarna trgovina	Paketi dionica	Izvanberzanske i OTC transakcije	
Promet (KM)	30.273.413,91	-	387.750.516,19	1.212.424,50	2.654.177,82	421.890.532,42
Prometovanih VP	2.044.134	0	264.000	103.194	338.053	2.749.381
Broj transakcija	2.258	0	192	2	109	2.561

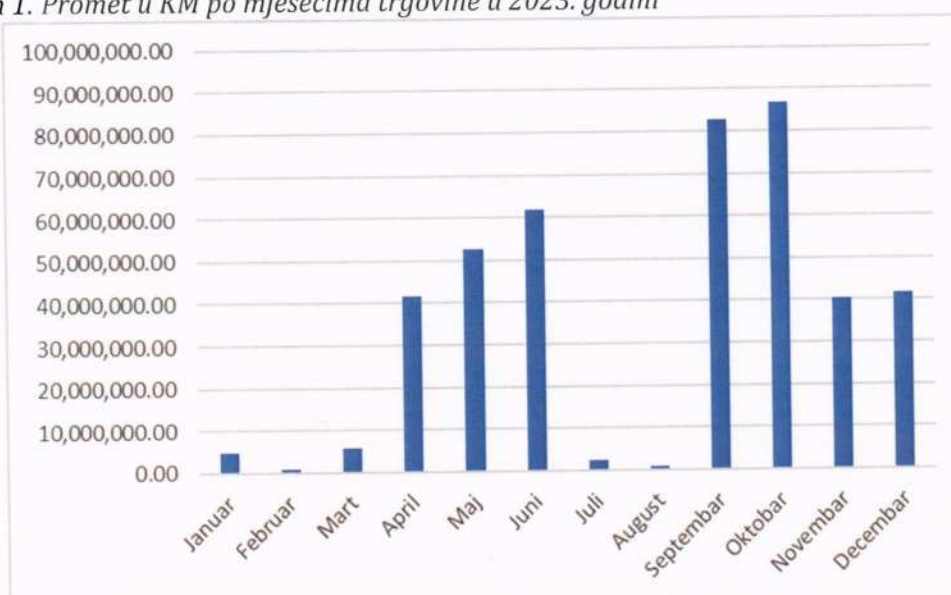
Najveći promet zabilježen je u listopadu, dok je kolovoz bio mjesec s najmanjim prometom. Ovi podaci ukazuju na značajne fluktuacije u prometu tijekom godine. Ukupan godišnji promet iznosi 421,890,532.42 KM. Naime, značajno veći promet je koji se odnosi na aukcije obveznica i trezorskih zapisa.

Koristeći infrastrukturu Sarajevske berze – burze u ovoj godini uspješno je okončano 13 javnih ponuda, u ukupnome iznosu od 387.750.516,19 KM.

Tabela 24. Pregled ukupnoga prometa ostvarenog na Sarajevskoj berzi – burzi u 2023. godini

Mjesec	Promet (KM)	Broj trgovanih VP	Broj transakcija	% ukupnog prometa
Siječanj	4.758.699,68	140.133	225	1,13%
Veljača	785.561,88	68.426	173	0,19%
Ožujak	5.859.863,11	437.697	290	1,39%
Travanj	41.536.387,52	54.997	187	9,85%
Svibanj	52.634.281,89	350.544	403	12,48%
Lipanj	61.982.113,46	353.071	220	14,69%
Srpanj	2.283.828,12	56.466	95	0,54%
Kolovoz	825.936,06	44.364	109	0,20%
Rujan	82.670.462,57	401.924	254	19,60%
Listopad	86.601.951,38	185.710	234	20,53%
Studeni	40.421.274,88	160.177	158	9,58%
Prosinac	41.530.171,87	495.872	213	9,84%
Ukupno	421.890.532,42	2.749.381	2.561	100,00%

Grafikon 1. Promet u KM po mjesecima trgovine u 2023. godini

Na Kotaciji gospodarskih društava ostvaren je promet u iznosu od 1.369.580,61 KM ili 4,52% od ukupno ostvarenog redovnoga prometa. Na ovom segmentu tržišta prometovane su ukupno 52.272 dionice. Najveći promet na Kotaciji gospodarskih društava ostvaren je dionicama izdavatelja „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo u iznosu od 1.312.809,03 KM, uz godišnji pad kursa od 8,49%. Dionicama izdavatelja „Sarajevska Pivara“ d.d. Sarajevo trgovalo se u iznosu od 56.771,58 KM, uz godišnji pad kursa od 0,83%.

Na Kotaciji fondova, promet ostvaren u ovoj godini iznosio je 1.587.060,25 KM ili 5,24% od ukupno ostvarenog redovnoga prometa. Najveći promet na Kotaciji fondova ostvaren je dionicama izdavatelja ZIF „Bonus“ d.d. Sarajevo u iznosu od 1.383.637,77 KM, uz pad vrijednosti kursa od 26,61% u odnosu na prethodno razdoblje. Na drugom mjestu po prometu nalazi se ZIF „Fortuna“ fond d.d. sa ostvarenim prometom od 127.266,12 KM i padom vrijednosti dionica od 11,93%. Dionicama izdavatelja ZIF

„Prevent invest“ d.d. Sarajevo, koje su u ovoj godini doživjele porast vrijednosti od 18,72%, trgovano je u obujmu od 29.717,59 KM. Na ovom segmentu tržišta prometovano je ukupno 469.569 dionica.

Na Kotaciji obveznica trgovalo se obveznicama ratnih potraživanja Federacije BiH serije E u iznosu od 118.340,00 KM ili 0,39% od ukupno ostvarenog redovnog prometa. Na ovom segmentu tržišta u sklopu 3 transakcije prometovano je 122.000 obveznica.

Tabela 25. Promet na Kotaciji

Pokazatelj	Gospodarska društava	Investicijski fondovi	Obveznice	Ostali VP
Promet (KM)	1.369.580,61 KM	1.587.060,25 KM	118.340,00 KM	0.00 KM
Prometovanih VP	52.272	469.569	122.000	0
Broj transakcija	176	165	3	0

Promet na Slobodnome tržištu - ST1 iznosio je 8.582.265,73 KM ili 28,3% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Najveći promet u ovoj godini ostvaren je dionicama izdavatelja „BH Telecom“ d.d. Sarajevo u iznosu od 2.723.041,04 KM. Na drugom mjestu po ostvarenom prometu nalazi se izdavatelj JP „Elektroprivreda BIH“ d.d. Sarajevo s iznosom od 1.924.883,58 KM.

Promet na Slobodnome tržištu - ST2 iznosio je 16.647.305,66 KM ili 54,99% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Najveći promet u ovoj godini ostvaren je dionicama „PTG“ d.d. Goražde u iznosu od 5.883.621,69 KM. Na drugom mjestu po ostvarenome prometu nalazi se „Sarajevo osiguranje“ d.d. Sarajevo (na segmentu Slobodnoga tržišta - ST2 od 20.11.2023. godine) s iznosom od 3.921.671,69 KM. Treće mjesto zauzima „Unis Ginex“ d.d. Goražde s prometom od 1.584.750,00 KM. Na ovom segmentu tržišta prometovano je ukupno 664.030 dionica.

Promet na Slobodnome tržištu - ST3 iznosio je 1.952.103,85 KM ili 6,45% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Ukupan godišnji promet na Tržištu za izdavatelje u stečaju iznosio 16.757,81 KM ili 0,06%.

Tabela 26. Slobodno tržište

Pokazatelj	ST1	ST2	ST3	Izdavatelji u stečaju	Obveznice	Ostali VP
Promet (KM)	8.582.265,73	16.647.305,66	1.952.103,85	16.757,81	0,00	0,00
Broj trgovanih VP	429.292	664.030	283.221	23.750	0	0
Broj transakcija	1.342	439	108	25	0	0

U 2023. godini na Sarajevskoj berzi bilo je prijavljeno 109 izvanberzanskih transakcija i 2 paketa dionica u ukupnoj vrijednosti od 3.866.602,32 KM.

Tabela 27. Promet po vrstama vrijednosnih papira (redovna trgovina)

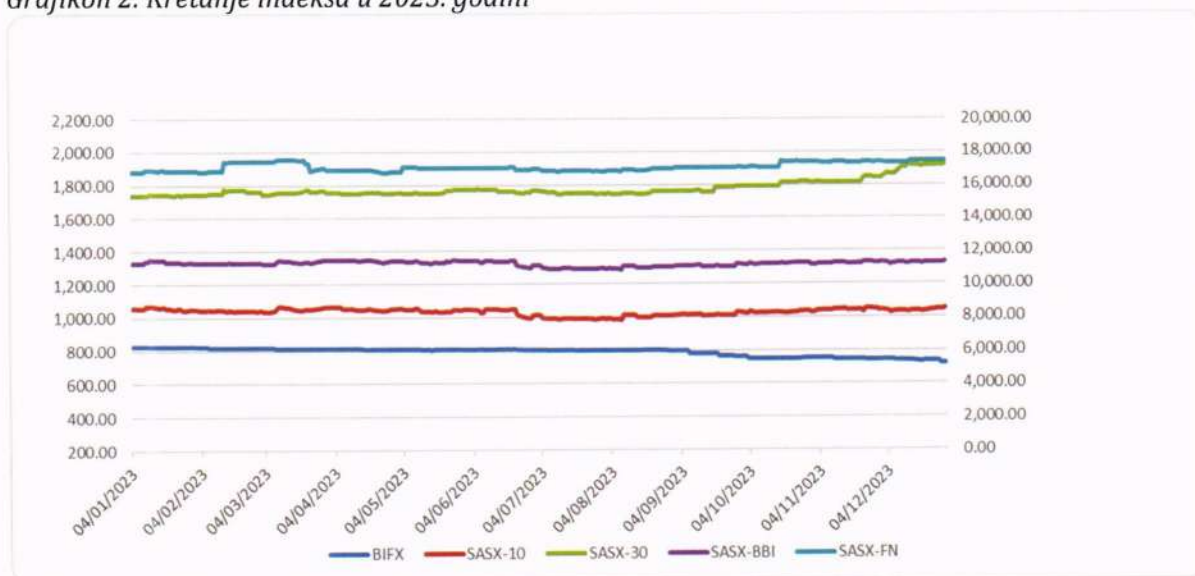
Pokazatelj	Dionice	Obveznice	Ostali VP	Ukupno
Promet (KM)	30.155.073,91 KM	118.340,00 KM	- KM	30.273.413,91 KM
Trgovanih VP	1.922.134	122.000	0	2.044.134
Broj transakcija	2.255	3	0	2.258

Kod indeksa investicijskih fondova BIFX u izvještajnoj godini zabilježen je pad vrijednosti od 12,68%. Pala je i vrijednost indeksa SASX-10 za 0,82% u odnosu na prethodnu godinu. Vrijednost indeksa SASX-30 porasla je za 10,63% u odnosu na prethodnu godinu. Vrijednost SASE Islamskoga indeksa – u suradnji s BBI, SASX-BBI, pala je za 0,25% u odnosu na prethodnu godinu, dok je Indeks SASX-Fundamentals, SASX-FN, na kraju godine zabilježio porast vrijednost od 3,54%.

Tabela 28. Indeksi i tržišna kapitalizacija na SASE

Pokazatelj	Zadnji dan prethodnoga perioda (KM)	Zadnji dan perioda (KM)	% promjena
Tržišna kapitalizacija	5.998.702.609,67	6.468.282.740,46	7,83%
BIFX	829.13	724.00	-12,68%
SASX-10	1.057.98	1.049.28	-0,82%
SASX-30	1.735.61	1.920.12	10,63%
SASX-BBI	11.303.02	11.274.79	-0,25%
SASX-FN	16.827.24	17.423.09	3,54%

Grafikon 2. Kretanje indeksa u 2023. godini

U 2023. godini najveći promet ostvario je član Burze „Raiffeisen Bank“ d.d. Bosna i Hercegovina u iznosu od 476.304.162,03 KM. Slijede „Unibroker“ d.o.o. Sarajevo s 259.044.253,92 KM i „VGT Broker“ d.o.o. Visoko s 50.533.897,64 KM.

Tabela 29. Ukupni ostvareni promet u 2023. godini

Red. broj	Član Burze	Ukupan promet (KM)
1	„Raiffeisen Bank“ d.d. Bosna i Hercegovina	476.304.162,03 KM
2	„Unibroker“ d.o.o. Sarajevo	259.044.253,92 KM
3	„VGT Broker“ d.o.o. Visoko	50.533.897,64 KM
4	„SEE Investment Solutions“ d.o.o. Sarajevo	41.554.282,03 KM
5	„ASA banka“ d.d. Sarajevo	16.344.469,22 KM

Prvo mjesto po broju zaključenih transakcija na tržištu SASE zauzima „VGT Broker“ d.o.o. Visoko s 1.374 zaključene transakcije, nakon čega slijede „Raiffeisen Bank“ d.d. Bosna i Hercegovina s 1.183 sklopljene transakcije i „Unibroker“ d.o.o. Sarajevo s 928 transakcija.

Tabela 30. Ukupan broj zaključenih transakcija

Red. broj	Član Burze	Broj transakcija
1	„VGT Broker“ d.o.o. Visoko	1,374
2	„Raiffeisen Bank“ d.d. Bosna i Hercegovina	1,183
3	„Unibroker“ d.o.o. Sarajevo	928
4	„ASA banka“ d.d. Sarajevo	526
5	„SEE Investment Solutions“ d.o.o. Sarajevo	104

Ukoliko promatramo strukturu ulagača na tržištu Federacije BiH, najznačajniji promet su ostvarili domaći investitori i na kupovnoj i na prodajnoj strani. Vrijedi istaći značajnu razliku u prodaji i kupovini kod inozemnih investitora. Bitno je i spomenuti da se značajan dio kupoprodaje odvija putem skrbničkih računa.

Tabela 31. Struktura ulagača u 2023. godini na osnovu podataka RVP-a

Kategorija	Kupovna strana		Prodajna strana	
	Apsolutno	%	Apsolutno	%
Domaći investitori	17,370,864.93 KM	57.38%	18,532,319.08 KM	61.22%
Inozemni investitori	1,347,947.48 KM	4.45%	2,758,235.54 KM	9.11%
Skrbnički računi	11,554,601.50 KM	38.17%	8,982,859.29 KM	29.67%
Ukupno	30,273,413.91 KM	100.00%	30,273,413.91 KM	100.00%

3.3. Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira u Federaciji BiH

Registar vrijednosnih papira je dioničko društvo koje obavlja poslove registracije, čuvanja i održavanja podataka o vrijednosnim papirima i poslove prijenosa sukladno Zakonu o Registru vrijednosnih papira i Zakonu o tržištu vrijednosnih papira. Pored navedenih poslova, Registar obavlja i poslove prijeboja i poravnanja i s tim povezane poslove. Izdavanje, registracija, prijenos i promet vrijednosnih papira vrši se isključivo u dematerijaliziranom, elektronskome sistemu.

Registar vrijednosnih papira, prema Zakonu o tržištu vrijednosnih papira i Zakonu o Registru vrijednosnih papira, podliježe nadzoru Komisije, koja daje i suglasnost na opća akta Registra. Registar vrijednosnih papira ima obvezu da redovito Komisiji dostavlja izvještća o poslovanju, promjenama vlasničke strukture, prijenosima, važnijim sudskim sporovima, te zalozima na vrijednosnim papirima.

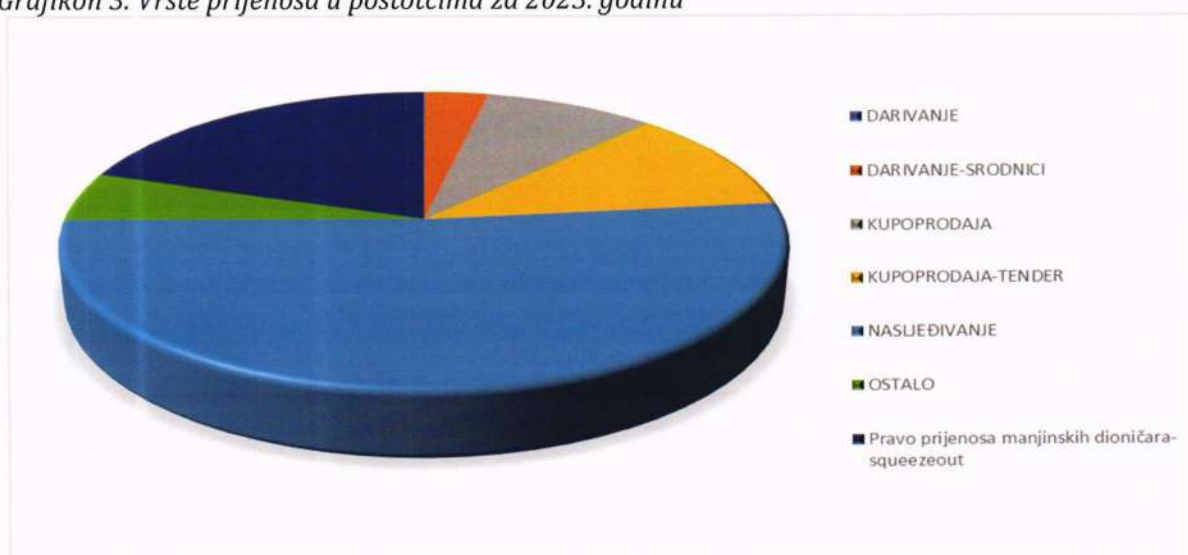
Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira

U 2023. godini je evidentirano ukupno 1.252 prijenosa što je značajan pad u odnosu na 2022. godinu kada je bilo 2.141 prijenosa.

Tabela 32. Struktura prijenosa kod RVP-a u 2023. godini

Vrsta prijenosa	Broj dionica	%	Broj prijenosa	%
DARIVANJE	166	0,01%	1	0,08%
DARIVANJE-SRODNICI	44.107	3,57%	41	3,27%
KUPOPRODAJA	441.247	35,68%	111	8,87%
KUPOPRODAJA-TENDER	255.128	20,63%	139	11,10%
NASLJEĐIVANJE	287.788	23,27%	647	51,68%
OSTALO	203.736	16,48%	66	5,27%
Pravo prijenosa manjinskih dioničara (<i>squeezeout</i>)	4.444	0,36%	247	19,73%
Ukupni zbroj	1.236.616	100,00%	1.252	100,00%

Grafikon 3. Vrste prijenosa u postotcima za 2023. godinu

3.4. Poslovanje ovlaštenih sudionika na tržištu vrijednosnih papira u 2023. godini

Zakonom o tržištu vrijednosnih papira i Pravilnikom o objavljivanju informacija i izvještaja na tržištu vrijednosnih papira propisana je obveza izrade, objavljivanja i dostavljanja Komisiji za vrijednosne papire Federacije BiH izvješća ovlaštenih učesnika.

Shodno propisanomu, profesionalni posrednik objavljuje godišnji izvještaj o poslovanju i izvješće vanjskoga revizora na svojoj internetskoj stranici i dostavlja ih Komisiji u roku od 30 dana od dana proteka roka za pripremu tih izvještaja, u sadržaju iz navedenoga Pravilnika. Godišnji izvještaj o poslovanju se izrađuje, objavljuje i dostavlja na obrascima u Excel formatu (OEI-PD obrazac), koji su dostupni na internetskoj stranici Komisije. Cjelovito izvješće vanjskog revizora se objavljuje u PDF formatu. Izvještaji se dostavljaju Komisiji od 2023. godine putem nove internetske stranice Komisije nakon kreiranja korisničkoga profila.

Pored navedenoga, ovlašteni sudionici koji obavljaju poslove s vrijednosnim papirima (profesionalni posrednici i banke s dozvolom Komisije za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima) dužni su izrađivati i dostavljaju Komisiji poseban godišnji i polugodišnji izvještaj o poslovanju na obrascima koji

su dostupni na internetskoj stranici Komisije. Posebni izvještaji o poslovanju se dostavljaju Komisiji u pisanoj formi i elektroničkom poštom i to do 31.03. tekuće za prethodnu godinu (godišnji izvještaj).

Izvršen je pregled i analiza podataka iz dostavljenih izvještaja profesionalnih posrednika za 2023. godinu, što se prezentira u nastavku. Napomene radi, 2023. godina je završila s dva aktivna profesionalna posrednika na tržištu kapitala Federacije BiH, što znači da je broj profesionalnih posrednika smanjen u odnosu na raniji period.

Tabela 33. Bilanca stanja profesionalnih posrednika na dan 31.12.2023. godine

Brokerska kuća	Stalna sredstva (KM)	Teuća sredstva (KM)	Ukupan kapital (KM)	Kratkoročne obveze (KM)	Dugoročne obveze (KM)
Unibroker d.o.o. Sarajevo	186.778	185.720	372.498	6.321	0
VGT Broker d.o.o. Visoko	881.556	445.240	289.637	416.150	621.009
Ukupno	1.068.334	630.960	662.135	422.471	621.009

Ukupna aktiva svih profesionalnih posrednika na kraju obračunskoga razdoblja 31.12.2023. godine iznosi 1.699.294 KM. Ukupne kratkoročne obveze svih profesionalnih posrednika iznose 422.471 KM. Zabilježena je velika promjena u odnosu na prošlu godinu kod profesionalnoga posrednika VGT Broker d.o.o. Visoko gdje su tijekom 2023. godine povećane dugoročne obveze s 430.207 KM na 621.009 KM, a u 2021. godini ih nije bilo. Kao što tablica prikazuje, u navedene iznose nisu uključene stavke iz bilance banaka s dozvolama Komisije za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima. Podaci iz dostavljenih posebnih izvještaja o poslovanju ovlaštenih učesnika bit će prikazani u posebnome dijelu ovoga izvještaja.

Aktiva profesionalnih posrednika kreće se u vrijednostima od 372.498 KM kod profesionalnoga posrednika Unibroker d.o.o. Sarajevo do 1.326.796 KM kod profesionalnog posrednika VGT Broker d.o.o. Visoko.

Tabela 34. Struktura kapitala profesionalnih posrednika na dan 31.12.2023. godine

Brokerska kuća	Temeljni kapital (KM)	Rezerve (KM)	Gubitak do visine kapitala (KM)	Neraspoređena dobit – nerealizirani dobiti/gubici (KM)	Ukupni (neto) kapital (KM)	% NK
Unibroker d.o.o. Sarajevo	250.000	8.672	262.957	261.504	366.177	1,4647
VGT Broker d.o.o. Visoko	350.000	0	157.542	97.179	289.637	0,8275
Ukupno	600.000	8.672	420.499	358.683	655.814	

Tabela 35. Pregled promjena zaduženosti profesionalnih posrednika u odnosu na 2022. godinu

Brokerska kuća	Zaduženost na 31.12.2023. (KM)	Zaduženost na 31.12.2022. (KM)	Razlika (KM)	Promjena ukupnih obveza (%)
Unibroker d.o.o. Sarajevo	6.321	20.529	-14.208	-69%
VGT Broker d.o.o. Visoko	1.037.159	598.814	438.345	173,2%
Ukupno	1.043.480	636.869	570.383	

U pogleda obveza profesionalnih posrednika, u odnosu na 2022. godinu, profesionalni posrednik Unibroker je smanjio zaduženost za 14.208 KM dok je kod profesionalnog posrednika VGT Broker zaduženost porasla za 438.345 KM.

Tabela 36. Bilanca uspjeha profesionalnih posrednika za period 01.01.-31.12.2023. godine

Brokerska kuća	Ukupni prihodi (KM)	Ukupni rashodi (KM)	Bruto rezultat (KM)
Unibroker d.o.o. Sarajevo	138.614	140.223	-1.609
VGT Broker d.o.o. Visoko	435.031	592.573	-157.542
Ukupno	573.645	732.796	-159.151

Ukupni prihodi za dva aktivna profesionalna posrednika u 2023. godinu iznosili su 573.645 KM dok su ukupni rashodi iznosili 732.796 KM. Oba profesionalna posrednika su poslovala s negativnim poslovnim rezultatom te je ukupno ostvaren negativan rezultat u iznosu od 159.151 KM. Od toga je Unibroker d.o.o. ostvario negativan poslovni rezultat od 1.609 KM, a negativan poslovni rezultat VGT Brokera je iznosio 157.542 KM.

Grafikon 4. Ukupni prihodi

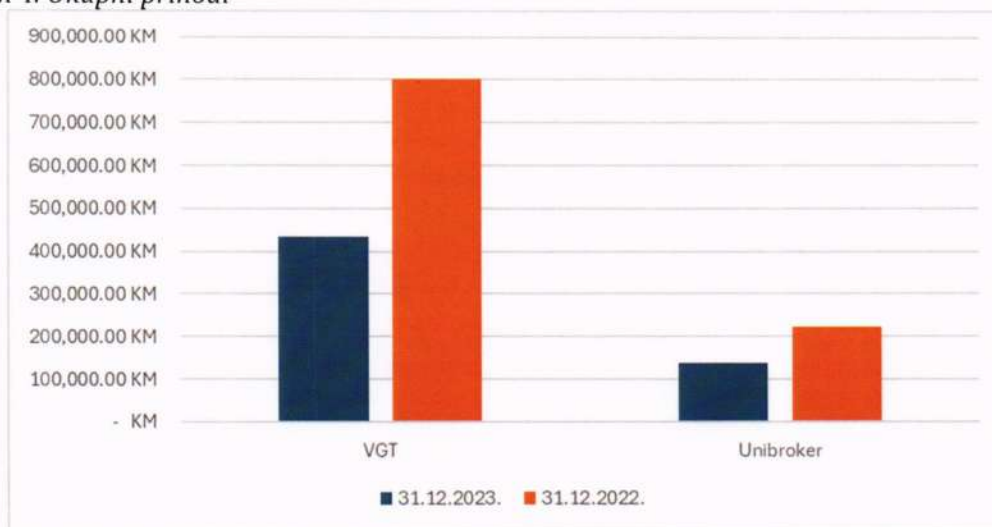

Tabela 37. Struktura ukupnih prihoda za razdoblje 01.01.2023. – 31.12.2023.

Brokerska kuća	Poslovni prihodi (KM)	Financijski prihodi (KM)	Ostali prihodi (KM)	Prihodi od usklađivanja vrijednosti sredstava (KM)	Prihod od promjena računovodstvene politike (KM)
Unibroker d.o.o. Sarajevo	138.379	0	235	0	0
VGT Broker d.o.o. Visoko	387.481	31.339	16.211	0	0
Ukupno	525.860	31.339	16.446	0	0

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi iz poslovanja (iz temeljne djelatnosti) u 2022. godini činili su 96% svih prihoda profesionalnih posrednika, međutim u 2023. godini čine 90,91% ukupnih prihoda. Od promatrana dva aktivna profesionalna posrednika VGT Broker d.o.o. Visoko ima veći prihod iz poslovanja.

Tabela 38. Struktura ukupnih rashoda za razdoblje 01.01.2023. – 31.12.2023.

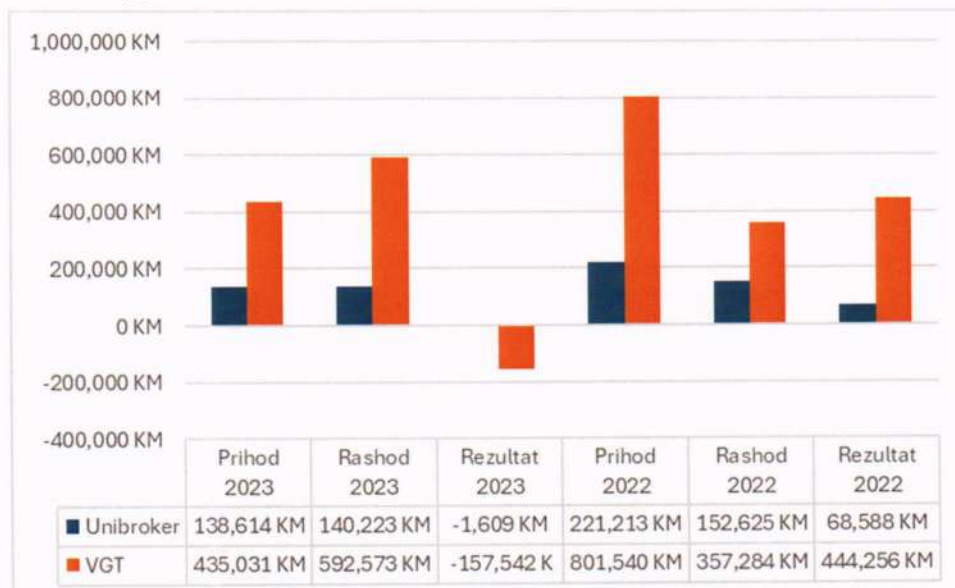
Brokerska kuća	Poslovni rashodi (KM)	Financijski rashodi (KM)	Ostali rashodi (KM)	Rashodi od promjena računovodstvene politike (KM)
Unibroker d.o.o. Sarajevo	138.923	0	1.300	0
VGT Broker d.o.o. Visoko	592.573	47.112	2.218	0
Ukupno	731.496	47.112	3.518	0

U strukturi ukupnih rashoda, rashodi iz poslovanja u 2022. godini činili su 92% ukupnoga iznosa rashoda, međutim u 2023. godini čine 93,08% ukupnih rashoda.

Najveće rashode iz poslovnih aktivnosti ima profesionalni posrednik VGT Broker d.o.o. Visoko.

Na dan 31.12.2023. godine bilo je ukupno 11 zaposlenih u promatranim društvima. Od toga u profesionalnom posredniku VGT Broker je zaposleno 8 osoba, a u profesionalnom posredniku Unibroker su zaposlene 3 osobe.

Grafikon 5. Dobitak/gubitak

Negativan poslovni rezultat su zabilježila oba aktivna profesionalna posrednika (VGT Broker d.o.o. Visoko i Unibroker d.o.o. Sarajevo) za razliku 2022. godine kada su oba navedena poslovna posrednika ostvarili pozitivni poslovni rezultat.

Na tržištu kapitala Federacije BiH poslove s vrijednosnim papirima u 2023. godini obavljala su dva profesionalna posrednika i pet banaka koje imaju dozvolu Komisije za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima. Svi ovlaštene sudionici (osim AW Brokera) dostavili su Komisiji na propisanome obrascu Poseban godišnji izvještaj o poslovanju. U ranijemu razdoblju broj banaka s dozvolom Komisije za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima je bio veći jer je u toku 2023. godine došlo do ukidanja dozvole za obavljanje depozitarskih poslova u prometu s vrijednosnim papirima BBI d.d. Sarajevo na njihov osobni zahtjev.

Tabela 39. Pregled pokazatelja poslovanja ovlaštenih sudionika u 2023. godini

OVLAŠTENI SUDIONIČ		Broj zaposlenih	Prihodi (KM)	Rashodi (KM)	Rezultat (KM)
Prof. posrednici	Unibroker d.o.o. Sarajevo	3	138.614	140.223	-1.609
	VGT Broker d.o.o. Visoko	8	435.031	592.573	-157.542
	UKUPNO PP	11	573.645	732.796	-159.151
Banka sa dozvolom Komisije za obavljanje	ASA Banka d.d. Sarajevo	6	234.951	241.406	-6.455
	Raiffeisen Bank BH d.d. Sarajevo	8	372.796	528.418	-155.622
	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	3	500	103.055	-102.555
	UniCredit Bank d.d. Mostar	6	134.682	54.161	80.522
	ZiraatBank BH d.d.	3	0	196.621	-196.621
	UKUPNO BANKE	26	742.930	1123.661	-380.731
UKUPNO OVLAŠTENI UČESNICI		37	1.316.575	1856.457	-539.882

Napomena: Podaci u tabelama temelje se na podacima prikazanim u posebnim izvještajima društava. Eventualne razlike poslovnih prihoda/rashoda u ovom tabelarnom prikazu u odnosu na druge ili unutar same tabele mogu se pojaviti jer se ovdje daje prikaz samo prihoda/rashoda koji su navedeni a koji ujedno i ne moraju biti i ukupni poslovni prihodi/rashodi, zbog toga što postoje određene druge kategorije poslovnih prihoda/rashoda koji se ne odnose direktno na prihode/rashode iz poslova za koje društvo ima dozvolu Komisije (radi se o minimalnim i neznačajnim razlikama).

Broj zaposlenih u 2022. godini na poslovima s vrijednosnim papirima je bio 45, a od toga je 30 osoba bilo raspoređeno na poslove s vrijednosnim papirima kod banaka, a 15 osoba je radilo kod profesionalnih posrednika. Tijekom 2023. godine ukupni broj zaposlenika smanjen je na 37 te je od toga 11 zaposlenika bilo u radnom odnosu kod dva profesionalna posrednika, a preostalih 26 u okviru posebnih odjela banaka koje imaju dozvolu Komisije za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima.

Tabela 40. Prihodi po vrsti dozvole ovlaštenih sudionika u 2023. godini

Vrsta prihoda	Profesionalni posrednici (KM)	Banke s dozvolom (KM)	Ukupno (KM)
Prihodi ostvareni iz brokerskih poslova	525.860	251.520	777.380
Prihodi ostvareni iz dilerskih poslova	0	1.320	1.320
Prihodi ostvareni iz poslova market-makera	0	0	0
Prihodi iz poslova upravljanja portfeljem	0	0	0
Prihodi ostvareni iz poslova agenta emisije	0	0	0
Prihodi ostvareni iz poslova pokrovitelja emisije	0	0	0
Prihodi iz poslova investicijskoga savjetovanja	0	0	0
Prihodi ostvareni iz skrbničkih poslova	0	426.342	426.342
Prihodi ostvareni iz depozitarskih poslova	0	63.747	63.747
UKUPNO	525.860	742.930	1.268.790

Ukupni prihodi iz poslova s vrijednosnim papirima u 2022. godini iznosili su 1.967.279 KM (bez podataka za AW Broker), dok su ukupni prihodi u 2023. godini iznosili 1.268.790 KM, što predstavlja pad prihoda za cijelu industriju vrijednosnih papira u Federaciji BiH za iznos od 698.489 KM ili pad od 35,5%. Prihodi generirani iz brokerskih poslova su u 2022. godini iznosili 1.484.418 KM, a u 2023. godini 777.380 KM, što predstavlja značajan pad u iznosu od 707.038 ili 47,63%. Ukoliko promatramo udio brokerskih poslova u ukupno ostvarenim prihodima od poslova s vrijednosnim papirima možemo vidjeti da se na brokerske poslove odnosi oko 61,27%. Od ostalih poslova treba izdvojiti skrbničke poslove koji su ostvarili prihode u iznosu od 426.342 KM te je udio ovih poslova u ukupnim poslovima oko 33,6%. Važno je napomenuti da pet banaka ima dozvolu Komisije za obavljanje depozitarskih poslova u prometu vrijednosnim papirima, ali su tijekom 2023. godine samo dvije banke obavljale ove poslove.

3.5. Društva za upravljanje fondovima i investicijski fondovi

3.5.1. Uvod

U poslovnoj 2023. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine, prema izdatim dozvolama, poslovalo je 8 društava za upravljanje fondovima (DUF-ova), 11 zatvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (ZIF-ova) i 7 otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom (OIF-ova). Krajem 2023. godine, od strane društva ZB Invest d.o.o. za upravljanje investicijskim fondovima Zagreb R Hrvatska i UniCredit Bank d.d. Bosna i Hercegovina, osnovano je novo UniCredit Invest BH društvo za upravljanje fondovima d.o.o. sa sjedištem u Mostaru.

Od 8 DUF-ova koji su imali dozvole za upravljanje investicijskim fondovima, 6 DUF-ova je upravljalo jednim ili dvama ZIF-ovima, dva DUF-a upravljaju i ZIF-om i OIF-om, a dva DUF-a upravljaju isključivo

OIF-ima. Pregled DUF-ova i IF-ova kojim upravlja svaki od DUF-ova na dan 31.12.2023. godine dat je u tabeli 41.

Tabela 41. Pregled DUF-ova i IF-ova koji su u 2023. godini poslovali u Federaciji BiH

Naziv DUF-a	Naziv IF-a	
ABDS d.o.o. Sarajevo	ZIF BIG d.d. Sarajevo BOSFIN d.d. Sarajevo	ZIF
ASA ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo (ranije BLAGO d.o.o. Sarajevo)	ZIF prevent d.d. Sarajevo	
EURO-INVESTMENT d.d. Tuzla	ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	
SME INVEST d.o.o. Mostar	ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar SME BH EQUITY	OIF
Triglav fondovi d.o.o. Sarajevo	Triglav dionički fond Triglav obveznički fond	
NAPRIJED INVEST d.o.o. Sarajevo	ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo EUROFOND - 1 d.d. Sarajevo	ZIF
LILIUM ASSET MANAGMENT d.o.o. Sarajevo	ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo OIF LILIUM GLOBAL	
RAIFFEISEN INVEST d.d. Sarajevo	OIF RAIFFEISEN CASH RAIFFEISEN BALANCE OIF RAIFFEISEN EURO BOND	OIF

Komisija je, postupajući sukladno svojim ovlastima i obavezama, oduzela 3 dozvole za upravljanje investicijskim fondovima, tako da investicijskim fondovima za koje je DUF-ovima oduzeta dozvola privremeno upravljaju banke koje su depozitari fondova. Privremeno upravljanje traje dok skupštine dioničara fondova ne donesu odluku o izboru novoga društva za upravljanje koje će nastaviti upravljati ovim fondovima. U tabeli 42. navedeni su podaci o bankama depozitarima i fondovima kojima ove banke upravljaju.

Tabela 42. Pregled banaka depozitara i i IF-ova kojima upravljaju u 2023. godini

Banka depozitar	Investicijski fond
Raiffeisen Bank d.d. BIH	ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo
	ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo
ASA banka d.d. Sarajevo	ZIF BONUS d.d. Sarajevo

Krajem 2023. godine Komisija je izdala dozvolu temeljem koje je osnovano UniCredit Invest BH društvo za upravljanje fondovima d.o.o. sa sjedištem u Mostaru, s upisanim i uplaćenim kapitalom u iznosu od 1,2 miliona KM, a koje će u narednome razdoblju postupak osnivanja novih otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom. Na ovaj način se povećala ponuda financijskih instrumenata i mogućnost alternativnog oblika štednje i angažmana i bolje alokacije slobodnih sredstava koja se čuvaju na računima kod banka, i to putem tržišta kapitala.

Prema preliminarnim podacima, sedam DUF-ova je poslovalo s pozitivnim financijskim rezultatom, dok je DUF Triglav fondovi d.o.o. Sarajevo ostvario gubitak iz redovitoga poslovanja. Kod 2 DUF-a došlo je do porasta u ostvarenoj dobiti za 2023. godinu u odnosu na 2022. godinu, dok je kod ostalih DUF-ova koji su poslovali s pozitivnim financijskim rezultatom dobit u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu smanjena za 11% do 70%. DUF koji je u 2023. godini poslovao negativno ipak je ostvario „bolji“ poslovni rezultat u odnosu na 2022. godinu s obzirom na to da je realizirao gubitak koji je za cca 90% manji u odnosu na gubitak iz 2022. godine.

Ovdje je riječ o DUF-u koji je u prethodnoj godini započeo postupak osnivanja i upravljanja otvorenim investicijskim fondovima, pa su troškovi tih postupaka veći u odnosu na prihode jer se praktično tek u 2023. godini stvarno počela obavljati temeljna djelatnost društva.

Promatrano u cjelini, obavljanjem isključive djelatnosti propisane zakonom DUF-ovi su ostvarili dobit (uzimajući u obzir i DUF koji je poslovao negativno) koja, prije poreza, iznosi cca 2,6 miliona KM, što je povećanje od cca 771 hiljadu KM ili 38% u odnosu na 2022. godinu. Neto dobit nakon poreza iz redovitog poslovanja iznosila je cca 2,40 miliona KM, dok je ukupan rezultat iznosio 2,30 miliona KM na razini djelatnosti DUF-ova.

Promatrano pojedinačno, konsolidaciju i bolje finansijske rezultate nalazimo kod DUF-ova koji upravljaju OIF-ovima (RAIFFEISEN INVEST d.d. Sarajevo i TRIGLAV FONDOVI d.o.o. Sarajevo), koji aktivno upravljaju uplaćenim sredstvima udjelničara i portfeljima koji su tim sredstvima formirani, nasuprot DUF-ova koji upravljaju ZIF-ovima koji potiču iz procesa masovne privatizacije državnog kapitala.

Pad u ostvarenoj dobiti u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu kod DUF-a ABDS d.o.o. Sarajevo i DUF-a NAPRIJED INVEST d.o.o. Sarajevo rezultat je činjenice da je ovim DUF-ovima Komisija oduzela dozvole (dvije DUF-u ABDS d.o.o. Sarajevo i jednu DUF-u NAPRIJED INVEST d.o.o. Sarajevo) za upravljanje trima ZIF-ovima (ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo, ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo i ZIF BONUS d.d. Sarajevo), čime je smanjen iznos poslovnih prihoda pomenutih DUF-ova za iznos naknade za upravljanje koju su fakturirali ovim fondovima. Razlog za oduzimanje dozvola za upravljanje jeste neusuglašenost poslovanja DUF-a s odredbama Zakona o investicijskim fondovima.

Finansijski izvještaji ZIF-ova dostavljeni su na obrascima propisanim Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za investicione fondove („Službene novine Federacije BiH“ br. 81/21) i Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za investicione fondove („Službene novine Federacije BiH“ br. 81/21), prema kontnom okviru propisanom Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta („Službene novine Federacije BiH“ br. 81/21). Od 11 ZIF-ova, 9 je poslovalo s gubitkom, dok su samo 2 ZIF-a ostvarila pozitivan finansijski rezultat u 2023. godini. Uzimajući u obzir ukupne prihode i rashode OIF-ova (što uključuje i realizirane i nerealizirane prihode i rashode), 5 od 7 OIF-ova ostvarilo je pozitivan finansijski rezultat. Ukupan neto finansijski rezultat svih IF-ova u 2023. godini je gubitak u iznosu od 10.702.268 KM.

Zbog primjene novoga kontnog plana u skladu s Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za investicijske fondove, odnosno promjene sadržaja i forme finansijskih izvještaja za investicijske fondove, efekti promjene FER vrijednosti finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilancu uspjeha, a koji su se u skladu s prethodno važećom regulativom priznavali kao nerealizirani dobiti i gubici na klasi kapitala, od 1.1.2022. godine priznaju se sukladno Međunarodnom standardu finansijskoga izvještavanja 9 kroz bilancu uspjeha, što bitno utječe na konačno iskazani finansijski rezultat poslovanja investicijskih fondova.

Zbog navedenoga, Komisija se u više navrata obraćala Federalnomu ministarstvu finansija - financija inicijativom za izmjenu i dopunu Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dobit („Službene novine Federacije BiH“, broj: 88/16, 11/17, 96/17, 94/19, 87/20 i 33/22) u svezi s pitanjem poreznoga tretmana nerealiziranih prihoda i rashoda temeljem svođenja ulaganja na FER vrijednost, koja obveza je za IF-ove nastala s početkom primjene gore pomenutih pravilnika, koji sada s aspekta poreznih propisa ne prave razliku između realiziranih i nerealiziranih prihoda, odnosno svi nastali prihodi su oporezivi s aspekta poreznih propisa.

Tijekom 2023. godine nije osnovan niti jedan novi OIF, ali s obzirom na najave koje dolaze od novoosnovanoga DUF-a i postojećih DUF-ova, u prvoj polovici 2024. godine očekuje se osnivanje najmanje 5 novih OIF-ova.

U nastavku su interpretirani rezultati dobijeni primjenom horizontalne i vertikalne analize podataka o poslovanju DUF-ova i IF-ova u Federaciji BiH.

3.5.2. Podaci o poslovanju DUF-ova u 2023. godini

Temeljem preliminarnih podataka o uspješnosti poslovanja u 2023. godini, 8 DUF-ova ostvarilo je ukupan prihod u iznosu od cca 14,02 miliona KM, što predstavlja povećanje za cca jedan milion KM ili 8% u odnosu na ostvarene prihode u prethodnoj godini.

Od ukupnoga iznosa ostvarenih prihoda, na prihode iz temeljne djelatnosti odnosi se iznos od 12,96 miliona KM. Ovo je povećanje od cca 212 hiljada KM ili 2% u odnosu na 2022. godinu. Ostatak od cca jedan milion KM odnosi se na financijske i ostale prihode koji su iskazani u izvješćima DUF-ova, što je također povećanje u odnosu na prethodnu godinu za 856 hiljada KM.

Ukupni rashodi DUF-ova u 2023. godini u iznosu od cca 11,44 miliona KM su povećani u odnosu na rashode u 2022. godinu za 345 tisuća KM ili 3%.

Tijekom 2023. godine pozitivan financijski rezultat ostvarilo je sedam DUF-ova u ukupnome iznosu od 2,74 miliona KM dok je jedan DUF ostvario negativan rezultat u iznosu od cca 151 tisuća KM. Promatrano u neto (prebijenom) iznosu za sve DUF-ove, ostvarena dobit iz redovitog poslovanja prije poreza iznosila je 2,59 miliona KM, dok je dobit nakon poreza iznosila 2,35 miliona KM, a ukupan rezultat svih DUF-ova evidentiran je u neto iznosu od 2,26 miliona KM.

U odnosu na prethodnu 2022. godinu, ostvaren je je „bolji“ financijski rezultat (neto dobit prije poreza) za 718 hiljada KM ili cca 38%, uzimajući u obzir rezultate svih DUF-ova.

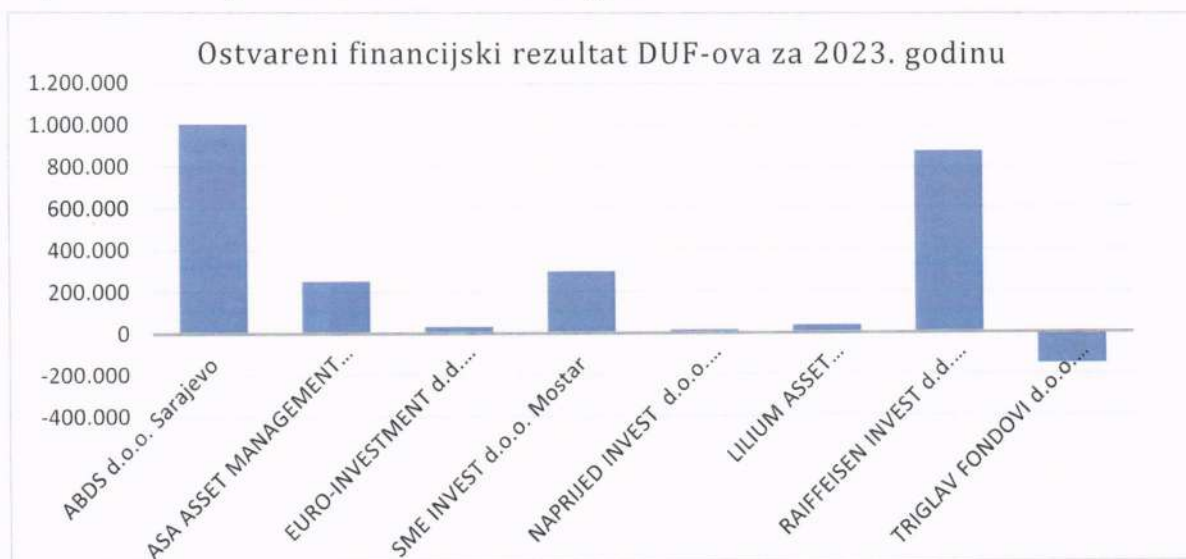
Financijski rezultat DUF-ova pojedinačno i ukupno, detaljnije je dat u narednoj tabeli.

Tabela 43. Pregled podataka iz bilance uspjeha DUF-ova za razdoblje 01.01.-31.12.2023. godine²

DUF	Prihodi			Rashodi			Dobit / gubitak prije poreza
	Prihodi iz ugovora	Ostali prihodi i dobici	Ukupni	Poslovni rashodi	Ostali rashodi i gubici	Ukupni	
ABDS d.o.o. Sarajevo	2.874.558	1.512	2.876.070	1.605.443	145.401	1.750.844	1.125.226
ASA ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo	779.754	25.531	805.285	513.921	26.898	540.819	264.466
EURO-INVESTMENT d.d. Tuzla	470.650	47.375	518.025	444.819	38.200	483.019	35.006
SME INVEST d.o.o. Mostar	733.349	590	733.939	400.661	3.568	404.229	329.710
NAPRIJED INVEST d.o.o. Sarajevo	858.844	126.812	985.656	965.960	977	966.937	18.719
LILIUM ASSET MENAGMENT d.o.o. Sarajevo	356.924	4.090	361.014	294.876	26.739	321.615	39.399
RAIFFEISEN INVEST d.d. Sarajevo	6.691.352	32.434	6.723.786	5.750.361	46.080	5.796.441	927.345
TRIGLAV FONDOVI d.o.o. Sarajevo	194.740	822.685	1.017.425	1.061.349	110.145	1.171.494	-154.069
UKUPNO	12.960.171	1.061.029	14.021.200	11.037.390	398.008	11.435.398	2.585.802

² Market Investment Group d.o.o. Sarajevo i ŠIB-AR Invest d.o.o. Sarajevo, društva za upravljanje fondovima, prestala su s radom, te u 2023. godini nisu obavljali djelatnost upravljanja investicijskim fondovima. U trenutku sačinjavanja ovoga izvješća postupak brisanja ovih društava nije okončan u nadležnom sudskom registru.

Grafikon 6. Financijski rezultat DUF-ova u 2023. godini

Financijski položaj DUF-ova u nastavku se prezentira kroz podatke o vrijednosti i strukturi imovine, kapitala i obveza aktivnih DUF-ova. Tako je na dan 31.12.2023. godine ukupna imovina DUF-ova iznosila cca 31 milion KM, što je povećanje za 1,79 miliona KM ili cca 6% u odnosu na 31.12.2022. godine. Navedeno povećanje ukupne imovine DUF-ova posljedica je pojedinačnoga rasta vrijednosti imovine kod dva DUF-a (kod DUF-a Raiffeisen Invest d.d. Sarajevo za cca 1.39 miliona KM i kod DUF-a ABDS d.o.o. Sarajevo za 917 hiljada KM), a s obzirom na to da je kod svih ostalih DUF-ova vrijednost imovine smanjena u 2023. godini u odnosu na vrijednost u prethodnoj 2022. godini.

Detaljniji pregled upućuje na to da je došlo do „blage“ promjene - porasta vrijednosti tekućih u odnosu na stalna sredstva u strukturi ukupne imovine DUF-ova. Međutim, promatrano pojedinačno kod tri DUF-a bilježimo porast, dok se kod pet DUF-ova desilo smanjenje na poziciji tekućih sredstava. Tako na dan 31.12.2023. godine tekuća sredstva čine 63% ukupne imovine DUF-ova, dok se preostalih 37% od ukupne vrijednosti odnosi na stalna sredstva.

Struktura imovine, kapitala i obveza, kao skraćeni izvještaj o financijskom položaju DUF-ova, na 31.12.2023. godine, ukupno i pojedinačno po društvima za upravljanje, daje se u narednoj tabeli i grafičkom prikazu.

Tabela 44. Struktura imovine DUF-ova na 31.12.2023. godine

Struktura imovine DUF-ova na 31.12.2023. godine				
Društvo za upravljanje	Stalna sredstva	Odložena porezna sredstva	Tekuća sredstva	Ukupno
ABDS d.o.o. Sarajevo	7.923.014	184.269	3.573.858	11.681.141
ASA ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo	879.177	0	938.418	1.817.595
EURO-INVESTMENT d.d. Tuzla	112.876	0	983.018	1.095.894
SME INVEST d.o.o. Mostar	120.517	0	654.564	775.081
NAPRIJED INVEST d.o.o. Sarajevo	1.099.994	0	1.649.196	2.749.190
LILIUM ASSET MENAGMENT d.o.o. Sarajevo	357.964	0	604.628	962.592
RAIFFEISEN INVEST d.d. Sarajevo	307.491	0	3.145.764	3.453.255
TRIGLAV FONDOVI d.o.o. Sarajevo	496.638	4.484	7.632.826	8.133.948
Ukupno	11.297.671	188.753	19.182.272	30.668.696

Grafikon 7. Pojedinačno učešće DUF-ova u ukupnoj imovini

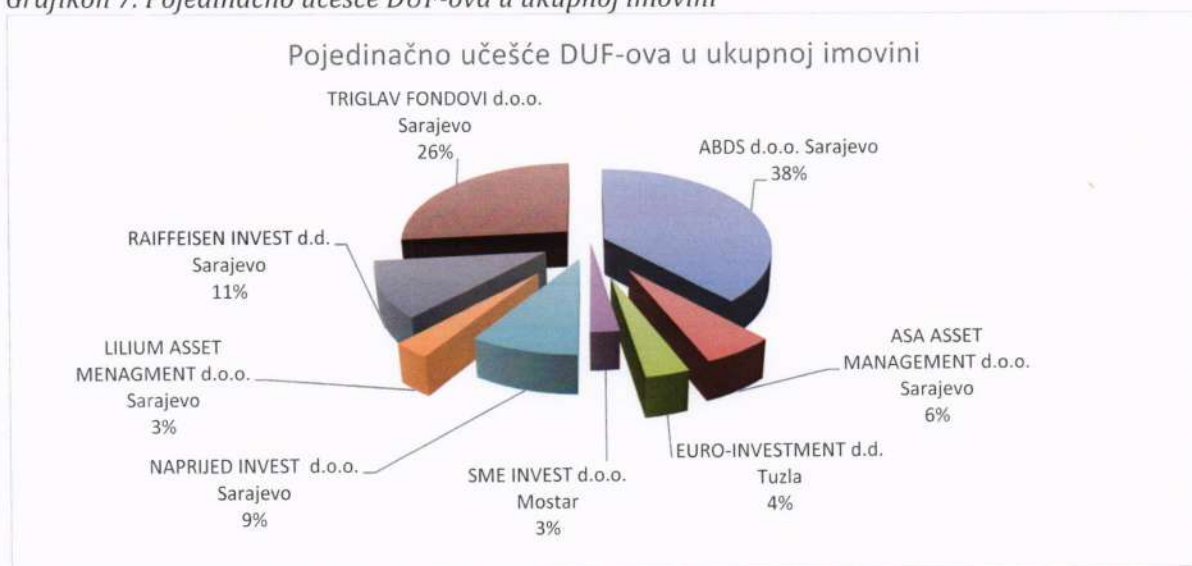

Tabela 45. Struktura kapitala i obveza DUF-ova

Struktura kapitala i obveza DUF-ova na 31.12. 2023. godine					
Društvo za upravljanje	Ukupni kapital	Dugoročne obveze	Odložene porezne obveze	Kratkoročne obveze	Ukupno
ABDS d.o.o. Sarajevo	9.963.661	199.141	0	1.518.339	11.681.141
ASA ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo	1.780.104	0	0	37.491	1.817.595
EURO-INVESTMENT d.d. Tuzla	1.058.968	0	0	36.926	1.095.894
SME INVEST d.o.o. Mostar	707.383	31.247	0	36.451	775.081
NAPRIJED INVEST d.o.o. Sarajevo	2.680.600	0	0	68.590	2.749.190
LILIUM ASSET MENAGMENT d.o.o. Sarajevo	405.604	248.871	0	308.117	962.592
RAIFFEISEN INVEST d.d. Sarajevo	2.731.975	251.085	0	470.195	3.453.255
TRIGLAV FONDOVI d.o.o. Sarajevo	7.986.880	44.157	4.642	98.269	8.133.948
Ukupno	27.315.175	774.501	4.642	2.574.378	30.668.696

Ukupne obveze DUF-ova na 31.12.2023. godine iznose 3,35 miliona KM, što je povećanje za cca 579 hiljada KM ili 21% u odnosu na stanje obaveza DUF-ova na 31.12.2022. godine. Kratkoročne obveze su povećane sa 2,19 miliona KM na 2,57 miliona KM. Također, dugoročne obveze su povećane sa cca 549 tisuća KM na 774 tisuće KM.

Pojedinačno promatrano, najviši iznos kratkoročnih obveza, kao i u prethodnoj godini, evidentiran je kod DUF-a ABDS d.o.o. Sarajevo u iznosu od cca 1,51 milion KM, dok je najveći iznos dugoročnih obveza evidentiran kod DUF-a Raiffeisen Invest d.d. Sarajevo u iznosu od 251 tisuća KM.

Kada su u pitanju izvori sredstava DUF-ova, na kraju 2023. godine, obveze sudjeluju sa 11%, dok 89% izvora sredstava čini vrijednost ukupnog kapitala DUF-ova.

Ukupan kapital DUF-ova na dan 31.12.2023. godine iznosio je cca 27,32 miliona KM u odnosu na 26,11 miliona KM koliko je iznosio na kraju 2022. godine.

U nastavku se daje i tabelarni prikaz strukture kapitala DUF-ova.

Tabela 46. Struktura kapitala DUF-ova

Društvo za upravljanje	Temeljni kapital	Zakonske i statutarne rezerve	Revalor. rezerve	Dobit		Gubitak tekućeg razdoblja
				Akumulirana dobit prethodnog razdoblja	Dobit tekućeg razdoblja	
ABDS d.o.o. Sarajevo	1.994.586	2.414.133	-1.654.244	6.205.795	1.003.391	0
ASA ASSET MANAGEMENT d.o.o. Sarajevo	650.000	312.500	-45.436	612.531	250.509	0
EURO-INVESTMENT d.d. Tuzla	1.000.000	27.518	0	0	31.450	0
SME INVEST d.o.o. Mostar	400.000	0	0	10.818	296.565	0
NAPRIJED INVEST d.o.o. Sarajevo	1.000.000	350.000	-475.743	1.791.582	14.761	0
LILIUM ASSET MENAGMENT d.o.o. Sarajevo	350.000	18.461	0	0	37.143	0
RAIFFEISEN INVEST d.d. Sarajevo	1.118.600	279.650	0	461.234	872.491	0
TRIGLAV FONDOVI d.o.o. Sarajevo	1.250.007	312.502	0	6.576.254	0	151.883
Ukupno	7.763.193	3.714.764	-2.175.423	15.658.214	2.506.310	151.883

3.5.3. Poslovanje investicijskih fondova u 2023. godini

U uvodnome dijelu ovoga poglavlja Izvješća spomenuto je da investicijski fondovi (IF-ovi) od 2022. godine svoja financijska izvješća pripremaju prema novomu kontnom okviru i novim izvještajnim obrascima, formalno i suštinski različitim od prethodno korištenih.

Suštinska promjena u prezentiranju podataka o ostvarenim prihodima i rashodima, odnosno uspjehu poslovanja i financijskome položaju investicijskih fondova odnosi se na prikazivanje efekta promjene FER vrijednosti financijske imovine koja se vrednuje po FER vrijednosti kroz bilancu uspjeha, jer se u ove efekte sada uključuju i prihodi IF-ova temeljem nerealizirane dobiti. Ista stvar je i s rashodima IF-ova koji sada obuhvataju i nerealizirane gubitke nastale uslijed promjene FER vrijednosti imovine iz portfolija investicijskog fonda.

Ukupni prihodi IF-ova u 2023. godini iznosili su 31.952.455 KM, od čega se na nerealizirane neto dobitke od promjene FER vrijednosti ulaganja iz portfolija IF-ova odnosi iznos od 14.674.466 KM.

U odnosu na prethodnu godinu, ukupni prihodi IF-ova su smanjeni za 36%, uzimajući u obzir da su u prethodnoj godini prihodi drastično porasli zbog uključivanja nerealiziranih efekata od promjene FER vrijednosti ulaganja iz portfolija IF-ova u ukupne prihode. Navedeno je posljedica novoga načina računovodstvenoga evidentiranja i prezentiranja u financijskim izvještajima promjena vrijednosti financijske imovine u portfoliju IF-a, uslijed promjene tržišnih cijena ili procijenjene vrijednosti te imovine od strane DUF-a.

Ukupni prihodi ZIF-ova iznosili su 13.050.830 KM, od čega se na nerealizirane dobitke odnosi iznos od 10.435.760 KM, što je dakle cca 80% ukupno iskazanih prihoda ZIF-ova.

Kao najznačajniji realizirani prihodi ZIF-ova izdvajaju se prihodi od dividende ostvareni od dionica u vlasništvu ZIF-ova u iznosu od 2.131.679 KM. Promatrano pojedinačno, najviše prihoda po ovoj osnovi ostvario je ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo u iznosu od 1.051.824 KM. Prilivi IF-ova po ovoj osnovi u 2023. godini iznosili su 2.514.432 KM i uglavnom su prilivi na računima ZIF-ova.

U strukturi realiziranih prihoda ZIF-ova zatim slijede ostali prihodi i dobiti uvećani za neto pozitivnu kursnu razliku u iznosu od 338.971 KM, te realizirani neto dobiti od prodaje ulaganja u iznosu od 82.041 KM koji je evidentiran samo kod 4 ZIF-a koji su u 2023. godini ostvareni temeljem zaključenih prodajnih transakcija ulaganjima iz portfelja ovih ZIF-ova.

Prihodi OIF-ova iznosili su 18.901.625 KM, od čega se na nerealizirane dobitke od promjene FER vrijednosti ulaganja odnosi iznos od 4.238.706 KM što je 22% ukupnih prihoda OIF-ova. Najznačajniji realizirani prihod OIF-ova u iznosu od 13.566.745 KM odnosi se na prihode od kamata na imovinu iz portfolija OIF-ova, s tim da prilivi OIF-ova po ovoj osnovi iznose 13.235.442 KM.

Zatim slijede realizirani prihodi od prodaje ulaganja iz portfelja OIF-a u iznosu od 916.129 KM iskazani kod 6 od 7 OIF-ova. Kod 3 OIF-a evidentirani su i prihodi od dividende ostvareni od ulaganja iz portfolija ovih fondova u ukupnom iznosu od 156.874 KM. Na kraju, ostatak od 23.171 KM do iznosa ukupnoga prihoda OIF-ova čine ostali prihodi i dobiti.

Ukupni prihodi OIF-ova u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu su porasli sa 12,65 na 18,90 miliona KM.

Tabela 47. Struktura prihoda IF-ova

Naziv IF-a	PRIHODI					Ukupni prihodi
	Prihodi od kamata	Prihodi od dividende	Realiz. neto dobiti od prodaje ulaganja	Nereal. neto dobiti od promjene FV ulaganja	Ostali prihodi i dobiti + neto poz. kurs. razlike	
ZIF BIG d.d. Sarajevo	0	127.732	0	24.900	42.700	195.332
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	61.503	586.489	65.150	1.016.820	12.503	1.742.465
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	0	0	2.480	952	0	3.432
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	0	76	0	249.996	5.991	256.063
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	0	199.087	0	0	0	199.087
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	0	1.051.824	0	7.711.164	195.000	8.957.988
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	0	7.518	0	0	0	7.518
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	0	0	0	1.061.085	45.463	1.106.548
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	0	16.412	0	0	5.955	22.367
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	876	11.950	491	370.843	31.359	415.519
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	0	130.591	13.920	0	0	144.511
Ukupno ZIF-ovi	62.379	2.131.679	82.041	10.435.760	338.971	13.050.830
OIF SME BH EQUITY	1.928	25.269	286	0	943	28.426
OIF LILIUM GLOBAL	0	46.171	0	0	0	46.171
OIF RAIFFEISEN CASH	7.124.069	0	444.651	1.193.600	204	8.762.524
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	62.105	0	17.270	1.733.762	21.462	1.834.599
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	6.290.913	0	199.664	331.102	497	6.822.176
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	0	85.434	222.861	790.689	52	1.099.036
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	87.730	0	31.397	189.553	13	308.693
Ukupno OIF-ovi:	13.566.745	156.874	916.129	4.238.706	23.171	18.901.625
UKUPNO IF-ovi:	13.629.124	2.288.553	998.170	14.674.466	362.142	31.952.455

Ukupni rashodi (realizirani i nerealizirani) koje su IF-ovi evidentirali u bilanci uspjeha za 2023. godinu iznosili su 41.934.723 KM sa sljedećom strukturom: poslovni rashodi s uključenim ostalim rashodima 17.324.785 KM, realizirani gubitak od prodaje ulaganja iz portfolija IF-ova 2.349.381 KM i nerealizirani neto gubici od promjene FER vrijednosti ulaganja iz portfolija IF-ova 22.260.557 KM. Ukoliko usporedimo podatke o rashodima za 2023. i 2022. godinu, možemo zaključiti da je došlo do smanjenja rashoda za 2.897.832 KM ili 7%.

Ukupni realizirani i nerealizirani rashodi ZIF-ova iznosili su 29.463.344 KM i niži su za 3.589.633 KM ili 11% u odnosu ukupne rashode ostvarene u prethodnoj 2022. godinu. Kao i kod ukupnih prihoda, najznačajniji iznos u strukturi ukupnih rashoda odnosi se na nerealizirane rashode evidentirane zbog promjene – smanjenja FER vrijednosti ulaganja u portfoliju ZIF-ova u iznosu od 19.194.604 KM ili 65% od iznosa ukupnih rashoda IF-a. Znači, tek 35% iznosa ukupnih rashoda otpada na realizirane tj. stvarno nastale rashode.

Ukupni (realizirani i nerealizirani) rashodi OIF-ova iznosili su 12.471.379 KM i niži su za 6% u odnosu na rashode ostvarene u prethodnoj godini, s tim da se kod OIF-ova na realizirane rashode odnosi iznos od 8.822.056 ili 71% iznosa ukupnih rashoda OIF-ova. Nerealizirani rashodi kao rezultat promjene – smanjenja FER vrijednosti ulaganja iz portfolija ovih fondova, iznosili su 3.065.953 KM ili cca 25% iznosa ukupnih rashoda OIF-ova u 2023. godini.

U strukturi realiziranih rashoda IF-ova najznačajniji iznos odnosi se na naknadu za upravljanje fondovima koju naplaćuju DUF-ovi, a koja je u 2023. godini iznosila 12.886.573 KM. Ova naknada fakturirana ZIF-ovima u 2023. godini iznosila je 5.905.006 KM ili cca 69% ukupnih poslovnih rashoda ZIF-ova. Trošak naknade za upravljanje koja pripada DUF-ovima koji upravljaju OIF-ovima u 2023. godini iznosio je 6.981.567 KM ili 79% ukupnih poslovnih rashoda OIF-ova.

Uspoređujući prethodnu s 2023. godinom zaključujemo da se trošak naknade DUF-ovima koji upravljaju ZIF-ovima smanjio za cca 14% budući da su tijekom 2023. godine s tri ZIF-a upravljale banke depozitari kao privremeni upravitelji, koji prema Zakonu o investicijskim fondovima nemaju pravo na naknadu za upravljanje.

S druge strane, kod DUF-ova koji upravljaju OIF-ovima naknada za upravljanje ostvarena je u iznosu od 6.981,567 KM i veća je za 23% u odnosu na naknadu za upravljanje ostvarenu u 2022. godini, a što je posljedica povećane neto vrijednosti imovine fondova kao osnovice za obračun ove naknade.

U 2023. godini na ime naknada članovima nadzornih odbora i direktorima ZIF-ova iskazan je trošak u bilancima ZIF-ova u iznosu od 980.438 KM, što je približno na istoj razini kao u prethodnoj godini. Najveći trošak po ovoj osnovi evidentiran je kod ZIF-a prevent INVEST d.d. Sarajevo u iznosu od 121.312 KM, dok je najmanji trošak po istoj osnovi u iznosu 66.354 KM evidentiran kod ZIF-a Eurofond-1 d.d. Sarajevo.

Prikaz strukture rashoda ukupno i pojedinačno po IF-ovima dat je u tabeli 48.

Tabela 48. Struktura rashoda IF-ova

Naziv IF-a	RASHODI								Ukupni rashodi
	Naknada DUF-u	Transak. troškovi	Naknada depozitaru	Naknada NO i direktoru	Naknada RVP-u i KOMVP	Realizirani gubici	Nerealizirani gubici	Ostali rashodi i gubici	
ZIF BIG d.d. Sarajevo	1.803.943	6.877	21.000	102.710	92.965	751.534	2.020.319	79.319	4.878.667
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	745.161	10.959	24.737	121.312	45.819	0	0	67.446	1.015.434
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	130.839	8.170	14.400	66.354	24.364	0	480.131	32.746	757.004
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	492.890	10.393	19.800	83.651	34.832	403.420	15.000	55.886	1.115.872
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	696.233	979	18.000	83.881	41.902	0	854.391	41.045	1.736.431
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	165.118	13.717	174.093	87.638	64.321	10.850	4.824.411	65.649	5.405.797
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	470.650	0	21.600	79.016	27.694	0	1.895.779	50.775	2.545.514
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	362.408	2	59.200	89.671	36.405	582.677	662.297	40.280	1.832.940
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	570809	6.833	19.800	87.963	43.065	17.530	3.155.138	85.663	3.986.801
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	211.266	459	22.403	96.151	26.389	0	0	82.184	438.852
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	255.689	30.880	21.600	82.091	35.455	0	5.287.138	37.179	5.750.032
Ukupno ZIF-ovi	5.905.006	89.269	416.633	980.438	473.211	1.766.011	19.194.604	638.172	29.463.344
OIF SME BH EQUITY	16.056	36	12.020	0	1.304	0	219.537	7.761	256.714
OIF LILIUM GLOBAL	88.890	829	14.530	0	4.849	701	1.087.521	7.020	1.204.340
OIF RAIFFEISEN CASH	3.425.869	452	600.241	0	273.296	335.054	206.645	22.093	4.863.650
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	152.800	397	29.887	0	4.868	0	1.546.096	9.155	1.743.203
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	3.108.418	5	490.889	0	179.638	247.615	6.154	15.208	4.047.927
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	132.219	6.375	26.638	0	4.231	0	0	91.358	260.821
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	57.315	5.478	22.660	0	3.668	0	0	5.603	94.724
Ukupno OIF-ovi:	6.981.567	13.572	1.196.865	0	471.854	583.370	3.065.953	158.198	12.471.379
UKUPNO IF-ovi:	12.886.573	102.841	1.613.498	980.438	945.065	2.349.381	22.260.557	796.370	41.934.723

Temeljem podataka o ostvarenim prihodima i rashodima, 9 ZIF-ova i 2 OIF-a je realiziralo gubitak u 2023. godini, dok su 2 ZIF-a i 5 OIF-ova ostvarili pozitivan finansijski rezultat.

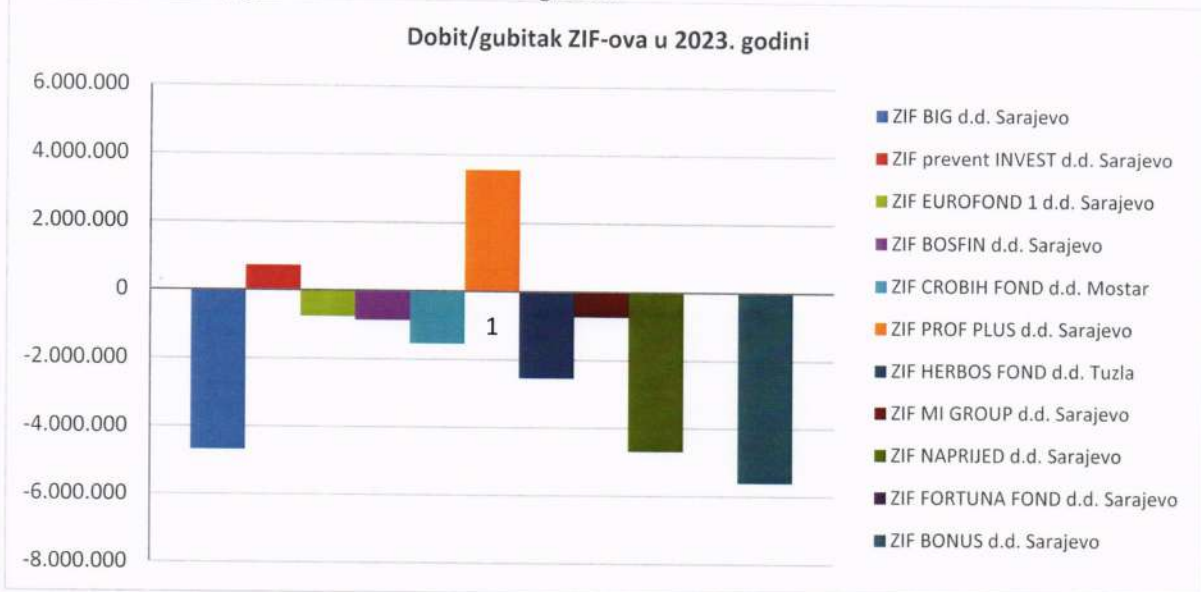
Finansijski rezultat IF-ova u 2023. godini prije poreza je gubitak u iznosu od 9.982.268 KM, s obzirom na to da je zbirni neto rezultat OIF-ova dobit prije poreza u iznosu od 6.430.246 KM, dok je zbirni neto rezultat ZIF-ova gubitak u iznosu od 16.412.514 KM.

Analitički pregled rezultata poslovanja investicijskih fondova ukupno i pojedinačno po IF-ovima dat je u tabeli 49. i grafičkim prikazima 8a. i 8b.

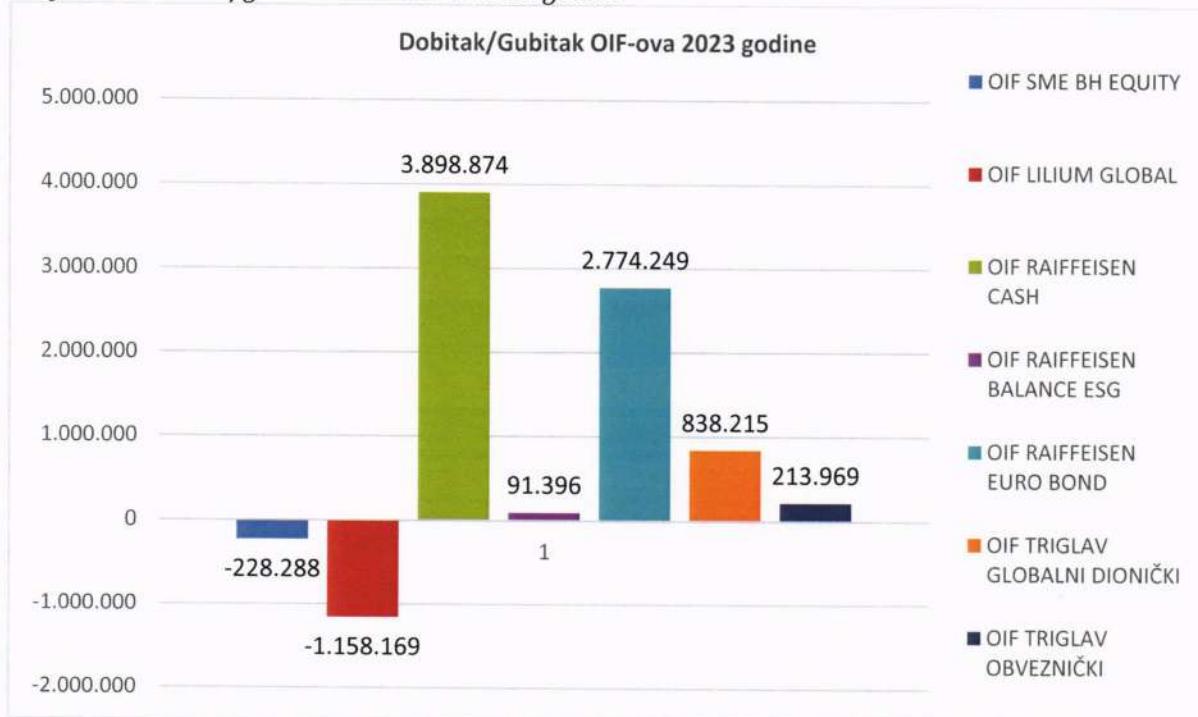
Tabela 49. Finansijski rezultat IF-ova

Naziv IF-a	Dobit/gubitak prije poreza	Dobit/gubitak nakon poreza	Ostali ukupni rezultat	Povećanje/smanjenje NVI
ZIF BIG d.d. Sarajevo	-4.683.335	-4.683.335	0	-4.683.335
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	727.031	706.170	0	706.170
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	-753.572	-753.572	0	-753.572
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	-859.809	-859.809	0	-859.809
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	-1.537.344	-805.579	0	-805.579
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	3.552.191	3.552.191	0	3.552.191
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	-2.537.996	-2.537.996	0	-2.537.996
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	-726.392	-726.392	0	-726.392
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	-3.964.434	-3.964.434	0	-3.964.434
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	-23.333	-23.333	0	-23.333
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	-5.605.521	-5.605.521	0	-5.605.521
Ukupno ZIF-ovi	-16.412.514	-15.701.610	0	-15.701.610
OIF SME BH EQUITY	-228.288	-228.288	0	-228.288
OIF LILIUM GLOBAL	-1.158.169	-1.158.169	0	-1.158.169
OIF RAIFFEISEN CASH	3.898.874	3.898.874	0	3.898.874
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	91.396	91.396	0	91.396
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	2.774.249	2.774.249	0	2.774.249
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	838.215	838.215	0	838.215
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	213.969	213.969	0	213.969
Ukupno OIF-ovi:	6.430.246	6.430.246	0	6.430.246
UKUPNO IF-ovi:	-9.982.268	-9.271.364	0	-9.271.364

Grafikon 8a. Dobit/gubitak ZIF-ova u 2023. godini

Grafikon 8b. Dobit/gubitak OIF-ova u 2023. godini

Iz posebnih (dodatnih) statističkih izvješća IF-ova izdvajamo pregled podataka o poslovnim troškovima koji se naplaćuju na teret imovine IF-a, u kojemu je data struktura troškova i udio u ukupnim troškovima poslovanja, te njihov odnos prema prosječnoj neto vrijednosti imovine fonda u izvještajnome razdoblju.

Tabela 50. Struktura poslovnih rashoda IF-ova

Vrsta troška	IF	Udio %	ZIF	Udio %	IF	Udio %
Naknada društvu za upravljanje (provizija)	12.886.570	74,38	5.905.007	69,45	6.981.563	79,14
Naknada Registru vrijednosnih papira u Federaciji BiH	131.202	0,76	131.197	1,54	5	0,00
Naknada depozitaru	1.613.499	9,31	416.634	4,90	1.196.865	13,57
Naknada za reviziju	153.983	0,89	85.404	1,00	68.579	0,78
Naknada za računovodstvo	209.776	1,21	209.776	2,47	0	0,00
Naknada burzi	125.400	0,72	125.400	1,47	0	0,00
Troškovi kupovine i prodaje ulaganja	102.840	0,59	89.268	1,05	13.572	0,15
Troškovi servisiranja dioničara	24.221	0,14	24.221	0,28	0	0,00
Naknade i troškovi nadzornoga odbora	230.741	1,33	230.741	2,71	0	0,00
Naknade i troškovi direktora fonda	749.699	4,33	749.699	8,82	0	0,00
Naknada Komisiji za vrijednosne papire Federacije BiH	813.450	4,70	342.015	4,02	471.435	5,34
Rashodi temeljem poreza	16.070	0,09	16.070	0,19	0	0,00
Ostali troškovi	267.334	1,54	177.297	2,09	90.037	1,02
Ukupno troškovi:	17.324.785	100,00	8.502.729	100,00	8.822.056	100,00
Ukupni troškovi iz člana 65. ili 93. Zakona o investicijskim fondovima	17.322.084		8.502.730		8.819.354	
Prosječna vrijednost neto imovine fonda za razdoblje	893.862.467		304.603.151		589.259.316	
Udio troškova iz tačke 15. u prosječnoj NVI fonda (%) za razdoblje	1,94%		2,79%		1,50%	

Trošak IF-ova koji se odnosi na naknadu DUF-ovima za upravljanje IF-ovima daje se u sljedećem tabelarnom pregledu pojedinačno za svaki od IF-ova.

Tabela 51. Trošak naknade za upravljanje po IF-ovima

NAZIF IF-a	IZNOS
ZIF BIG d.d. Sarajevo	1.803.943
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	745.161
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	130.839
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	492.890
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	696.233
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	165.118
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	470.650
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	362.408
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	570809
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	211.266
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	255.689
Ukupno ZIF-ovi	5.905.006
OIF SME BH EQUITY	16.056
OIF LILIUM GLOBAL	88.890
OIF RAIFFEISEN CASH	3.425.869
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	152.800
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	3.108.418
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	132.219
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	57.315
Ukupno OIF-ovi:	6.981.567
UKUPNO IF-ovi:	12.886.573

Kao što je već navedeno, osim realiziranih prihoda i rashoda, u bilancu uspjeha IF-ova uključeni su i nerealizirani dobiti i gubici koji su rezultat promjene vrijednosti financijskih instrumenata (vrijednosnih papira) iz portfolija fondova, pa se u narednoj tabeli daje pregled nerealizirane neto dobiti/gubitaka od promjene vrijednosti ulaganja pojedinačno za svaki od IF-ova. Ukupno promatrano kod ZIF-ova je evidentiran neto nerealizirani gubitak u iznosu od -8.758.844 KM, dok su OIF-ovi u neto

iznosu evidentirali nerealiziranu dobit od 1.172.753 KM. U nastavku se donosi tabelarni prikaz podataka o ostvarenim neto nerealiziranim dobitcima/gubicima od promjene fer vrijednosti ulaganja, pojedinačno po IF-ovima.

Tabela 52. Nerealizirana neto dobit/gubitak od promjene FV ulaganja po IF-ovima

NAZIF IF-a	Neto nerealizirani dobitak/gubitak od promjene FV ulaganja
ZIF BIG d.d. Sarajevo	-1.995.419
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	1.016.820
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	-479.179
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	234.996
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	-854.391
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	2.886.753
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	-1.895.779
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	398.788
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	-3.155.138
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	370.843
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	-5.287.138
Ukupno ZIF-ovi	-8.758.844
OIF SME BH EQUITY	-219.537
OIF LILIUM GLOBAL	-1.087.521
OIF RAIFFEISEN CASH	986.955
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	187.666
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	324.948
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	790.689
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	189.553
Ukupno OIF-ovi:	1.172.753
UKUPNO IF-ovi:	-7.586.091

Također se daje i tabelarni prikaz podataka o ostvarenim neto realiziranim dobitcima/gubicima od prodaje ulaganja IF-ova, pojedinačno po fondovima, kako slijedi u tabeli broj 53.

Tabela 53. Realizirana neto dobit/gubitak od prodaje ulaganja po IF-ovima

NAZIF IF-a	Realizirana neto dobit/gubitak od prodaje ulaganja
ZIF BIG d.d. Sarajevo	-751.534
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	65.150
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	2.480
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	-403.420
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	0
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	-10.850
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	0
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	-582.677
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	-17.530
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	491
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	13.920
Ukupno ZIF-ovi	-1.683.970
OIF SME BH EQUITY	286
OIF LILIUM GLOBAL	-701
OIF RAIFFEISEN CASH	109.597
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	17.270
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	-47.951
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	222.861
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	31.397
Ukupno OIF-ovi:	332.759
UKUPNO IF-ovi:	-1.351.211

Ukupna imovina investicijskih fondova na dan 31.12.2023. godine iznosila je 871.522.809 KM, što je povećanje za cca 3% u odnosu na stanje imovine u prethodnoj 2022. godini.

Imovina ZIF-ova iznosila je 289.931.345 KM i smanjena je za 5%, dok je imovina OIF-ova u iznosu od 581.591.464 KM smanjena za cca 2% u odnosu na prethodnu 2022. godinu.

Od ukupnoga iznosa imovine, 33% čini imovina ZIF-ova, dok se 67% ukupne imovine odnosi na imovinu OIF-ova. Ovi podaci pokazuju nastavljanje trenda laganog rasta vrijednosti imovine OIF-ova u ukupnoj imovini IF-ova u Federaciji BiH.

Pregled podataka iz izvještaja o finansijskom položaju na dan 31.12.2023. godine, koji se odnose na strukturu imovine, ukupno i pojedinačno po IF-ovima, daje se u narednom tabelarnom prikazu.

Tabela 54. Struktura imovine IF-ova na 31.12.2023. godine

Naziv IF-a	IMOVINA					Ostala imovina i potraživanja	Ukupna imovina
	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	Ulaganja					
		Financijska imovina po FV kroz BU	Financijska imovina po amortizacijskome trošku	Nekretnine			
ZIF BIG d.d. Sarajevo	175.407	52.393.825	0	9.386.000	24.984	61.980.216	
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	1.318.844	27.429.359	1.549.286	0	188.558	30.486.047	
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	65.514	5.859.413	0	448.440	0	6.373.367	
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	26.374	19.090.761	9	3.614.000	0	22.731.144	
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	73.204	26.386.705	24.864	0	0	26.484.773	
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	849.169	41.717.158	0	4.639.150	288.150	47.493.627	
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	10.360	17.508.463	0	0	10	17.518.833	
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	9.653	15.071.467	0	4.658.814	163.814	19.903.748	
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	90.888	20.978.065	0	0	0	21.068.953	
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	6.513.563	6.334.323	0	0	8.707	12.856.593	
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	212.362	22.527.506	0	0	294.176	23.034.044	
Ukupno ZIF-ovi	9.345.338	255.297.045	1.574.159	22.746.404	968.399	289.931.345	
OIF SME BH EQUITY	789.035	602.314	0	0	10.578	1.401.927	
OIF LILIUM GLOBAL	47	4.987.147	0	0	1.580	4.988.774	
OIF RAIFFEISEN CASH	17.236.508	45.062.523	248.607.939	0	0	310.906.970	
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	1.517.021	4.811.904	0	0	0	6.328.925	
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	9.201.615	10.964.440	225.906.240	0	0	246.072.295	
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	458.942	5.932.193	0	0	2.444	6.393.579	
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	366.343	5.132.651	0	0	0	5.498.994	
Ukupno OIF-ovi	29.569.511	77.493.172	474.514.179	0	14.602	581.591.464	
UKUPNO IF-ovi:	38.914.849	332.790.217	476.088.338	22.746.404	983.001	871.522.809	

Stanje gotovine, prema preliminarnim podacima o poslovanju IF-ova, iznosilo je 38.914.849 KM, što u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje predstavlja smanjenje za skoro 4 puta. ZIF-ovi su na ovoj poziciji iskazali iznos od 9.345.338 KM, što je smanjenje za 35% u odnosu na stanje na kraju prethodne godine. Kod OIF-ova, stanje gotovine iznosilo je 29.569.511 KM, što je smanjenje za više od 4,5 puta u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći iznos gotovine kod ZIF-ova, na dan 31.12.2023. godine, nalazi se na računu ZIF-a FORTUNA FOND d.d. Sarajevo u iznosu od 6.513.563 KM, dok kod OIF-ova, OIF RAIFFEISEN CASH raspolaže s 17.236.293 KM u odnosu na 83.400.293 KM koliko je bilo stanje gotovine kod ovog fonda na kraju 2022. godine. Uzimajući u obzir samo stanje gotovine na kraju 2023. godine, najnižu likvidnost imao je OIF LILUM GLOBAL.

Na dan 31.12.2023. godine ulaganja IF-ova iznosila su 832.607.960 KM, što je cca 96% ukupne imovine IF-ova. Ukupna ulaganja ZIF-ova na dan 31.12.2023. godine iznosila su 280.586.007 KM i smanjena su

za oko 10 miliona KM ili za cca 4% u odnosu na prethodnu godinu. Ulaganja OIF-ova u iznosu od 552.021.953 KM povećana su za cca 91 milion KM ili cca 20% u odnosu na stanje ulaganja na posljednji dan 2022. godine.

U strukturi ukupnih ulaganja ZIF-ova, najznačajniji iznos od 255.259.388 KM čine ulaganja fondova u financijsku imovinu iskazanu po FER vrijednosti kroz bilancu uspjeha, zatim slijede ulaganja u nekretnine evidentirana u ukupnome iznosu od 22.746.404 KM, a koja su evidentirana u imovini ZIF-a BIG d.d. Sarajevo (9.386.000 KM), ZIF-a EUROFOND d.d. Sarajevo (448.440 KM), ZIF-a BOSFIN d.d. Sarajevo (3.614.000 KM), ZIF-a MI GROUP d.d. Sarajevo (4.639.150 KM) i ZIF-a PROF PLUS d.d. Sarajevo (4.658.814 KM).

U strukturi ukupnih ulaganja OIF-ova najznačajniji iznos od 288.975.390 KM čine ulaganja u financijsku imovinu po amortizacijskomu trošku, koja su u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje smanjena za cca 5%. U ovu kategoriju ulaganja isključivo je razvrstana imovina otvorenih investicijskih fondova iz RAIFFEISEN grupacije, ali je na ovoj poziciji iskazana imovina i kod ZIF-a prevent Invest d.d. Sarajevo u iznosu od 1.526.937 KM.

Tabela 55. Struktura ulaganja IF-ova prema MSFI 9 na 31.12.2023. godine

Naziv IF-a	Ulaganja u instrumente kapitala	Ulaganja u dužničke instrumente	Potraživanja iz poslovanja	Obveznice po amortizacijskom trošku	Depoziti	Obračunati nefakturirani prihodi	Ostala FI po amortizacijskom trošku	Ulaganja u nekretnine	Ostala imovina i potraživanja	Vrijednost
ZIF BIG d.d. Sarajevo	52.393.825	0	0	0	0	0	0	9.386.000	24.984	61.804.809
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	27.429.359	0	22.349	1.526.937	0	0	0	0	188.558	29.167.203
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	5.859.413	0	0	0	0	0	0	448.440	0	6.307.853
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	19.090.761	0	9	0	0	0	0	3.614.000	0	22.704.770
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	26.386.705	0	24.864	0	0	0	0	0	0	26.411.569
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	41.717.158	0	0	0	0	0	0	4.639.150	288.150	46.644.458
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	17.508.463	0	0	0	0	0	0	0	10	17.508.473
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	15.071.467	0	0	0	0	0	0	4.658.814	163.814	19.894.095
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	20.978.065	0	0	0	0	0	0	0	0	20.978.065
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	6.296.666	37.657	0	0	0	0	0	0	8.707	6.343.030
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	22.527.506	0	0	0	0	0	0	0	294.176	22.821.682
Ukupno ZIF-ovi	255.259.388	37.657	47.222	1.526.937	0	0	0	22.746.404	968.399	280.586.007
OIF SME BH EQUITY	592.299	10.015	0	0	0	0	0	0	10.578	612.892
OIF LILIUM GLOBAL	4.987.147	0	0	0	0	0	0	0	1.580	4.988.727
OIF RAIFFEISEN CASH	29.498.776	15.563.747	0	138.392.066	105.333.229	0	4.882.644	0	0	293.670.462
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	1.713.200	3.098.704	0	0	0	0	0	0	0	4.811.904
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	10.964.440	0	1	150.583.324	75.322.915	0	0	0	0	236.870.680
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	5.932.193	0	0	0	0	0	0	0	2.444	5.934.637
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	0	5.132.651	0	0	0	0	0	0	0	5.132.651
Ukupno OIF-ovi	53.688.055	23.805.117	1	288.975.390	180.656.144	0	4.882.644	0	14.602	552.021.953
Ukupno IF-ovi:	308.947.443	23.842.774	47.223	290.502.327	180.656.144	0	4.882.644	22.746.404	983.001	832.607.960

Struktura ulaganja ZIF-ova upućuje da je riječ o dioničkim fondovima, dok su, s druge strane, među OIF-ovima po vrijednosti neto imovine i strukturi ulaganja dominantni novčani fondovi.

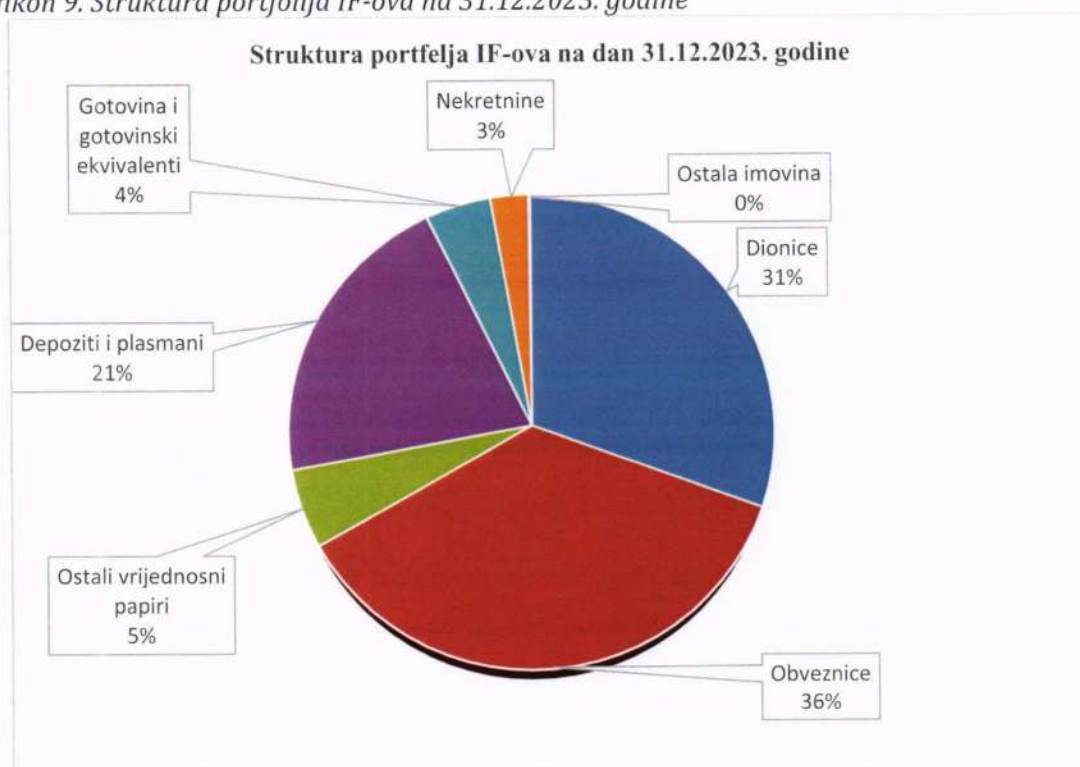
Na 31.12.2023. godine IF-ovi u svom portfoliju imaju dionice različitih izdavatelja iz BiH i inozemstva, čija je ukupna vrijednost 269.501.811 KM, što čini preko 29% ukupne imovine IF-ova. Ulaganja u obveznice iznose 307.425.264 KM ili 34% ukupnih ulaganja, dok depoziti i plasmani iznose 233.440.432 KM ili 25% ukupne imovine svih IF-ova.

Detaljan pregled strukture imovine fonda na dan 31.12.2023. godine daje se u sljedećoj tabeli i grafičkome prikazu.

Tabela 56. Struktura ulaganja IF-ova na 31.12.2023. godine

R. br.	Opis	vrijednost ZIF-ova 31.12.2023.	% u imovini ZIF-ova	vrijednost OIF-ova 31.12.2023.	% u imovini OIF-ova	vrijednost IF-ova 31.12.2023.	% u imovini IF- ova
1.	Dionice	255.259.388	88,04	11.511.639	1,98	266.771.027	88,04
2.	Obveznice	1.564.594	0,54	312.780.507	53,78	314.345.101	0,54
3.	Ostali vrijednosni papiri	0	0,00	47.059.060	8,09	47.059.060	0,00
4.	Depoziti i plasmani	0	0,00	180.656.144	31,06	180.656.144	0,00
5.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	9.345.338	3,22	29.569.511	5,08	38.914.849	3,22
6.	Nekretnine	22.746.404	7,85	0	0,00	22.746.404	7,85
7.	Ostala imovina	1.015.621	0,35	14.603	0,00	1.030.224	0,35
I	UKUPNA IMOVINA	289.931.345	100,00	581.591.464	100,00	871.522.809	100,00
II	UKUPNE OBAVEZE	4.557.294		1.021.999		5.579.293	
III=(I-II)	NETO IMOVINA	285.374.051		580.569.465		865.943.516	

Grafikon 9. Struktura portfolija IF-ova na 31.12.2023. godine

Ukupne obveze fondova na 31.12.2023. godine iznosile su 5.579.293 KM i povećane su za 1.463.835 KM ili 36% u odnosu na stanje od 31.12.2022. godine.

Obveze ZIF-ova na 31.12.2023. godine iznosile su 4.557.294 KM i povećane su za 1.375.061 KM ili 43% u odnosu na iznos iz prethodne godine, dok su obveze OIF-ova u iznosu od 1.021.999 KM povećane za 88.774 KM ili cca 10% u odnosu na 2022. godinu. Najznačajniji iznos u strukturi ostalih obveza IF-ova odnosi se na obveze prema DUF-ovima u ukupnom iznosu od 4.211.001 KM, što predstavlja više od 75% ukupnih obveza IF-ova. Obveze ZIF-ova po ovoj osnovi iznose 3.595.679 KM, dok su obveze OIF-ova evidentirane u iznosu od 615.322 KM. Dalje u strukturi ostalih obveza najveći iznos se odnosi na obveze prema bankama koje pružaju usluge depozitara IF-ovima u iznosu od 180.419 KM.

Pregled podataka iz izvještaja o financijskome položaju na dan 31.12.2023. godine, koji se odnose na strukturu obveza, pojedinačno po IF-ovima, daje se u narednom tabelarnom prikazu.

Tabela 57. Struktura obveza IF-ova na 31.12.2023. godine

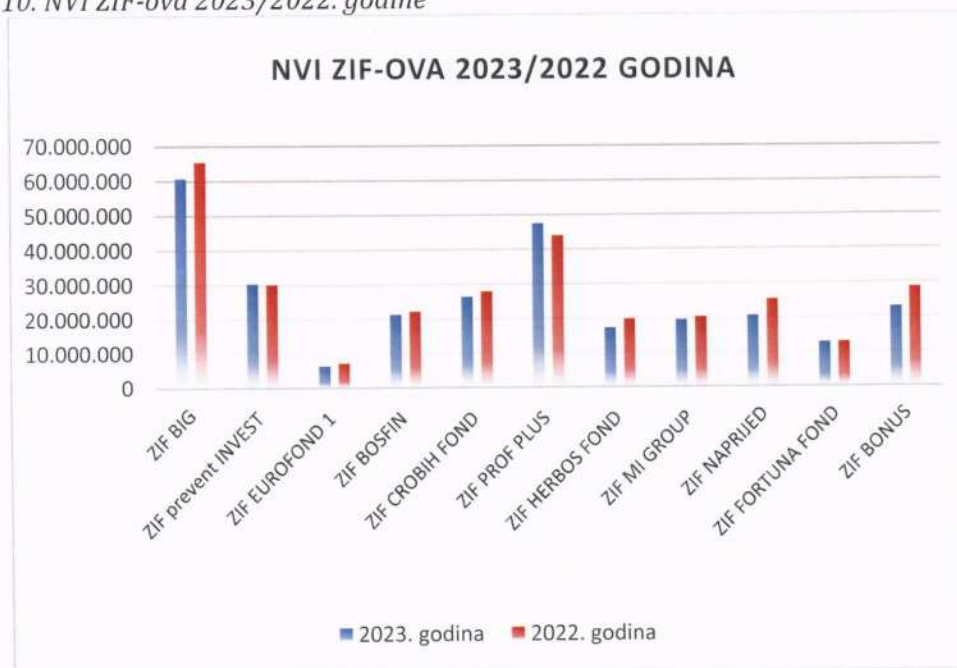
NAZIV ZIF-a	OBAVEZE					Ukupne obveze
	Financijske obveze po FV kroz BU	Financijske obveze po amortizacijskom trošku	Porezne obveze	Rezerviranja	Ostale obveze	
ZIF BIG d.d. Sarajevo	100.000	0	0	0	1.189.387	1.289.387
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	0	0	0	0	194.936	194.936
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	0	0	0	0	48.845	48.845
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	0	0	0	0	1.484.263	1.484.263
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	0	0	0	0	126.383	126.383
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	0	9.438	0	0	20.767	30.205
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	0	0	0	0	349.710	349.710
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	0	0	0	0	430.528	430.528
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	0	0	0	0	532.581	532.581
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	0	0	0	0	36.019	36.019
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	0	0	0	5.000	29.437	34.437
Ukupno ZIF-ovi	100.000	9.438	0	5.000	4.442.856	4.557.294
OIF SME BH EQUITY	0	0	0	0	7.675	7.675
OIF LILIUM GLOBAL	0	0	0	0	13.029	13.029
OIF RAIFFEISEN CASH	0	0	0	0	522.661	522.661
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	0	0	0	0	22.495	22.495
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	0	0	0	0	418.691	418.691
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	0	0	0	0	23.946	23.946
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	0	0	0	0	13.502	13.502
Ukupno OIF-ovi	0	0	0	0	1.021.999	1.021.999
UKUPNO IF-ovi	100.000	9.438	0	5.000	5.464.855	5.579.293

Neto vrijednost imovine svih IF-ova, odnosno njihov ukupan kapital na 31.12.2023. godine iznosi 865.943.515 KM, što predstavlja smanjenje za 31.049.927 KM ili cca 4% u odnosu na 2022. godinu. Neto vrijednost imovine ZIF-ova u iznosu od 285.374.051KM smanjena je za cca 6% u odnosu na stanje 31.12.2022. godine. Neto vrijednost imovine OIF-ova u iznosu od 580.569.464 KM na 31.,12.2023. godine također je smanjena za 13.480.715 KM ili za cca 2% u odnosu na stanje na kraju 2022. godine. Neto vrijednost imovine po fondovima na 31.12.2023. godine u odnosu na isti dan prethodne godine data je u sljedećem tabelarnom i grafičkom prikazu.

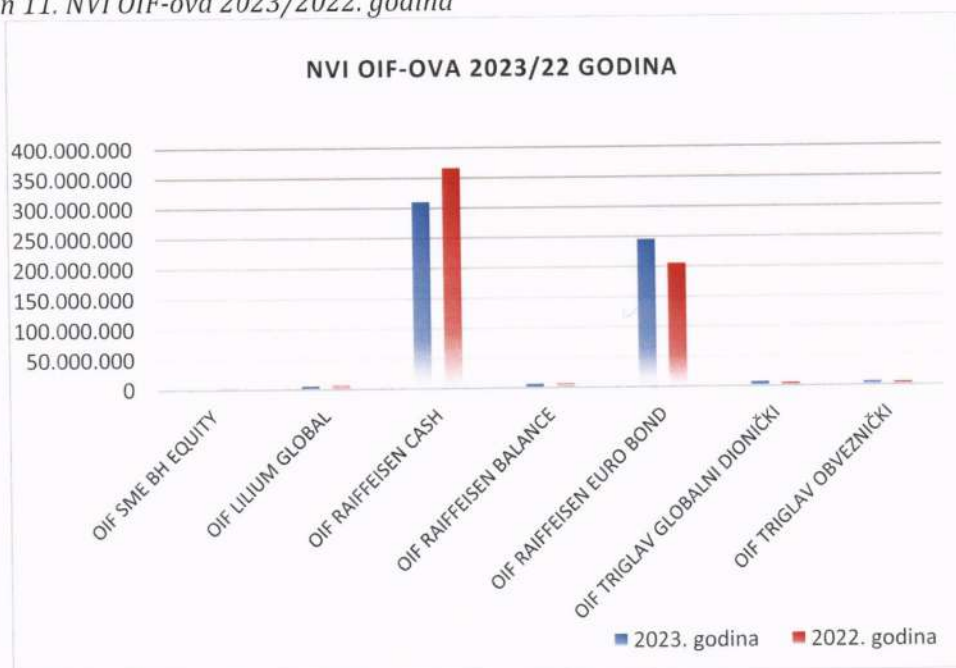
Tabela 58. NVI IF-ova 2023/2022. godine

Naziv IF-a	NVI na dan 31.12.2023.	NVI na dan 31.12.2022.	Razlika	% smanjenja/povećanja
ZIF BIG	60.690.829	65.374.164	-4.683.335	-7,16
ZIF prevent INVEST	30.291.111	30.000.777	290.334	0,97
ZIF EUROFOND 1	6.324.522	7.078.094	-648.414	-10,65
ZIF BOSFIN	21.246.881	22.106.690	-859.809	-3,89
ZIF CROBIH FOND	26.358.390	27.895.734	-1.537.344	-5,51
ZIF PROF PLUS	47.463.422	43.911.231	3.552.191	8,09
ZIF HERBOS FOND	17.169.123	19.707.119	-2.537.996	-12,88
ZIF MI GROUP	19.473.220	20.199.612	-726.392	-3,60
ZIF NAPRIJED	20.536.372	25.220.806	-5.922.683	-18,57
ZIF FORTUNA FOND	12.820.574	12.843.907	-23.333	-0,18
ZIF BONUS	22.999.607	28.605.128	5.557.137	-19,60
Ukupno ZIF-ovi	285.374.051	302.943.263	-7.539.645	-5,80
OIF SME BH EQUITY	1.394.251	1.930.158	-535.907	-27,76
OIF LILIUM GLOBAL	4.975.745	6.428.783	-1.453.038	-22,60
OIF RAIFFEISEN CASH	310.384.309	366.154.025	-55.769.716	-15,23
OIF RAIFFEISEN BALANCE	6.306.430	6.078.189	228.241	3,76
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	245.653.604	205.099.457	40.554.147	19,77
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	6.369.633	4.252.781	2.116.852	49,78
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	5.485.492	4.106.786	1.378.706	33,57
Ukupno OIF-ovi	580.569.464	594.050.179	-13.480.715	-2,27

Grafikon 10. NVI ZIF-ova 2023/2022. godine

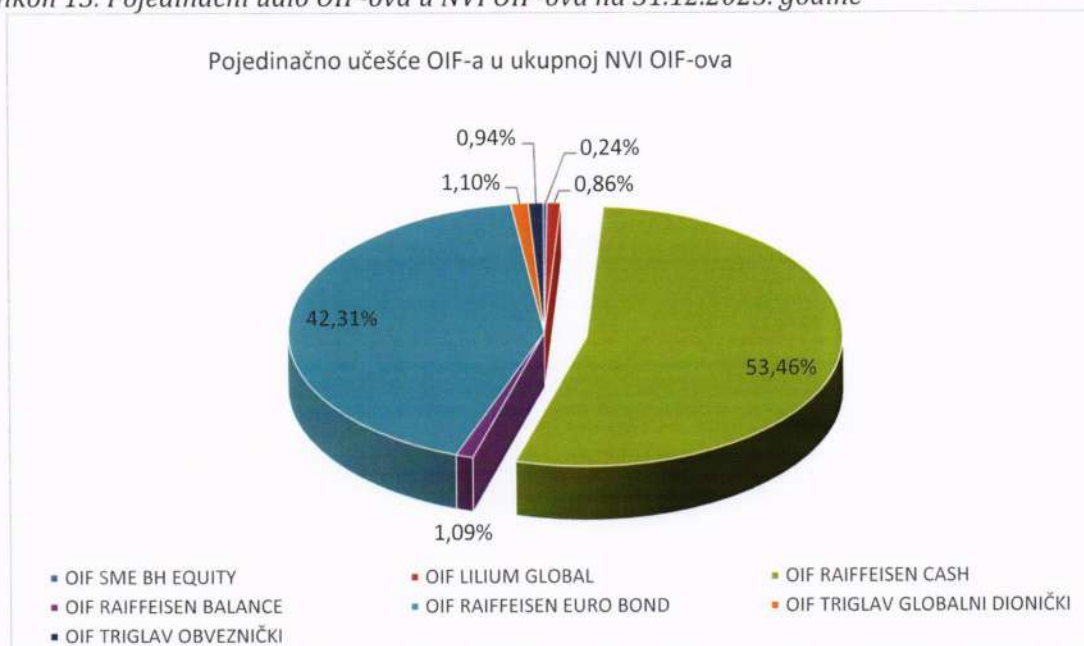
Grafikon 11. NVI OIF-ova 2023/2022. godina

Grafikon 12. Pojedinačni udio ZIF-ova u ukupnoj NVI ZIF-ova na 31.12.2023. godine

Grafikon 13. Pojedinačni udio OIF-ova u NVI OIF-ova na 31.12.2023. godine

Pregled neto vrijednosti sredstava po dionici/udjelu prema izvješćima fondova i cijena po dionici ZIF-ova, prema službenom kursu SASE na dan 31.12.2021., 31.12.2022. i 31.12.2023. godine, daje se u narednoj tabeli.

Tabela 59. NVI IF-ova po dionici/udjelu i cijena dionica

ZIF	Neto vrijednost imovine po dionici na dan			Cijena po dionici po službenom kursu SASE		
	31.12.23.	31.12.22.	31.12.21.	31.12.23.	31.12.22.	31.12.21.
ZIF BIG d.d. Sarajevo	5,69	6,13	6,06	0,54	0,76	1,28
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	14,98	14,84	12,47	1,91	2,35	2,57
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	1,75	1,96	2,14	0,64	0,64	0,65
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	6,99	7,28	7,93	0,97	0,97	0,99
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	8,63	9,14	9,4	4,27	4,09	4,1
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	9,36	8,66	8,23	2,70	2,85	3,57
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	6,02	6,91	6,6	3,96	4,40	5,39
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	3,95	4,1	4,32	0,63	0,86	0,9
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	5,04	6,19	7,64	1,45	1,45	1,18
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	5,73	5,74	5,77	1,92	2,18	1,39
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	6,94	8,63	6,95	4,00	5,45	5,49
OIF	Neto vrijednost imovine po udjelu na dan					
	31.12.23.	31.12.22.	31.12.21.			
OIF SME BH EQUITY	6,57	7,4656	6,5878			
OIF LILIUM GLOBAL	1,66	2,0412	1,8358			
OIF RAIFFEISEN CASH	112,80	111,5058	111,3201			
OIF RAIFFEISEN BALANCE	113,2275	111,6368	128,3597			
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	206,5460	204,0234	202,9393			
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	105,69	90,3837				
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	94,58	89,8264				

Iz prezentiranih podataka u prethodnoj tabeli vidi se da se tržišne cijene dionica ZIF-ova kreću u rasponu 9,49% - 65,78% njihove neto knjigovodstvene vrijednosti po dionici. Najmanja razlika između neto knjigovodstvene vrijednosti dionice i tržišne cijene dionice utvrđena je kod ZIF-a BONUS d.d. Sarajevo, dok je najviša razlika između knjigovodstvene vrijednosti dionice i tržišne cijene dionice evidentirana kod ZIF-a HERBOS FOND d.d. Sarajevo.

Temeljni kapital ZIF-ova na 31.12.2023. godine iznosio je 1.031.712.732 KM, koliko je iznosio i na isti dan prethodne godine, dok je vrijednost izdatih udjela (temelnog kapitala) svih OIF-ova iznosila 564.823.107 KM što je smanjenje za cca 3% u odnosu na stanje iz prethodnog godišnjeg izvještajnog razdoblja. U strukturi ukupnoga kapitala značajan je iznos gubitka od preko 904 miliona KM, od čega se na gubitak ZIF-ova odnosi iznos od preko 895 miliona KM ili 99% ukupnog iznosa gubitka IF-ova.

Tabela 60. Struktura ukupnog kapitala ZIF-ova na 31.12.2022. godine

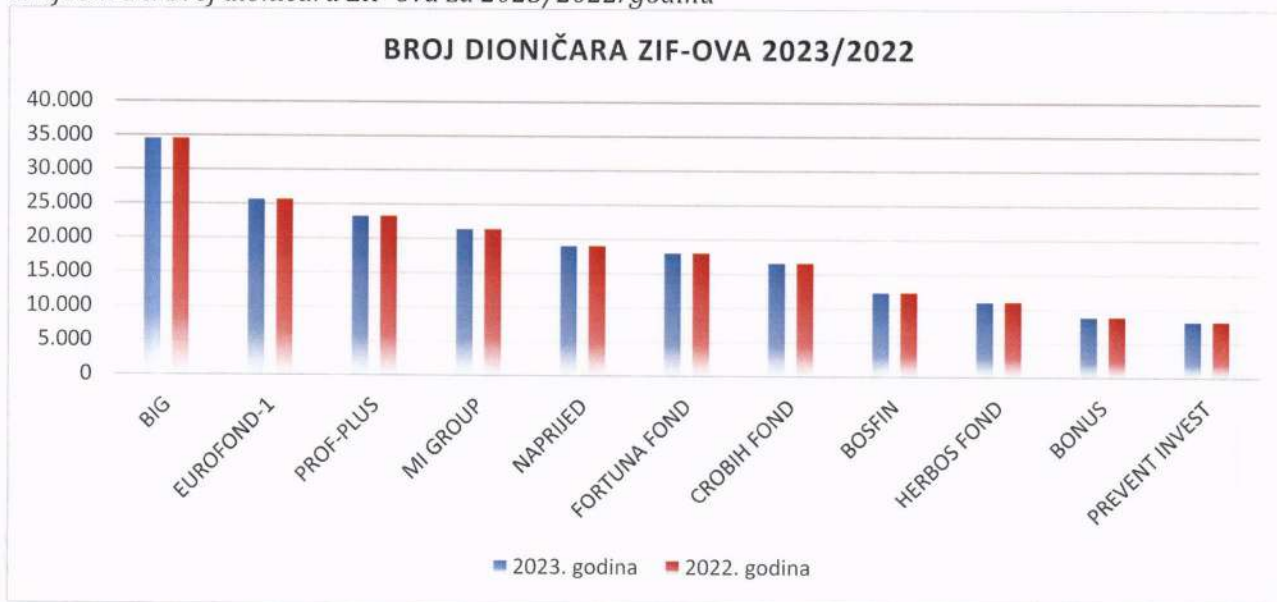
IF	STRUKTURA KAPITALA							Broj dionica /udjela	NVI/dionici - udjelu
	Dionički kapital/udjeli	Dionička premija	Rezerve	Revalorizacijske rezerve	Dobit	Gubitak	Ukupno kapital odnosno NVI		
ZIF BIG d.d. Sarajevo	273.916.665	816.964	0	0	4.007.395	218.050.195	60.690.829	10.658.236	5,69
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	79.766.598	0	-21.592	0	14.375.715	63.829.610	30.291.111	2.021.967	14,98
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	64.985.958	3.184.128	850.799	0	12.687.762	75.384.125	6.324.522	3.610.331	1,75
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	56.210.881	2.701.889	149.566	0	4.831.913	42.647.368	21.246.881	3.038.426	6,99
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	79.390.428	2.797.063	1.489.986	0	9.410.616	66.729.703	26.358.390	3.053.478	8,63
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	66.961.277	2.683.902	9.240.617	0	10.737.711	42.160.085	47.463.422	5.072.824	9,36
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	68.721.704	0	0	0	2.679.710	54.232.291	17.169.123	2.851.523	6,02
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	119.231.706	4.125.582	359.249	0	210.654	104.453.971	19.473.220	4.926.930	3,95
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	87.639.440	4.013.212	1.472.082	0	33.434.129	106.022.491	20.536.372	4.076.253	5,04
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	53.657.688	0	3.796.770	0	749.984	45.383.868	12.820.574	2.235.737	5,73
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	81.230.387	1.628.645	251.839	0	16.544.007	76.655.271	22.999.607	3.315.526	6,94
Ukupno ZIF-ovi	1.031.712.732	21.951.385	17.589.316	0	109.669.596	895.548.978	285.374.051	44.861.231	6,36
OIF SME BH EQUITY	3.293.315	0	0	0	100.840	1.999.904	1.394.251	212.278	6,57
OIF LILIUM GLOBAL	8.454.942	0	0	0	2.484.904	5.964.101	4.975.745	2.990.257	1,66
OIF RAIFFEISEN CASH	297.233.091	0	0	0	13.151.218	0	310.384.309	2.751.660	112,80
OIF RAIFFEISEN BALANCE ESG	6.445.777	0	0	0	91.397	230.744	6.306.430	55.697	113,2275
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	237.769.008	0	0	0	7.884.596	0	245.653.604	1.189.341	206,5460
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	5.961.704	0	0	0	838.215	430.286	6.369.633	60.268	105,69
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	5.665.270	0	0	0	213.969	393.747	5.485.492	57.997	94,58
Ukupno OIF-ovi	564.823.107	0	0	0	24.765.139	9.018.782	580.569.464	7.317.498	79,34
Ukupno IF-ovi:	1.596.535.839	21.951.385	17.589.316	0	134.434.735	904.567.760	865.943.515	52.178.729	

Ukupan broj dioničara ZIF-ova na 31.12.2023. godine iznosi 198.364 KM. Usporedbom s brojem dioničara na dan 31.12.2022. godine utvrđeno je da je ukupan broj dioničara fondova smanjen za 46.

Tabela 61. Pregled broja dioničara po ZIF-ovima 2023/2022. godine

ZIF	Broj dioničara po procentima učešća u kapitalu ZIF-a											
	31.12.2023.						31.12.2022.					
	< 1%	1-3%	3-5%	> 5%	Ukupno	% učešća	< 1%	1-3%	3-5%	> 5%	Ukupno	% učešća
ZIF BIG d.d. Sarajevo	34.497	6	1	6	34.510	17,40	34.497	6	1	6	34.510	17,39
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	8.152	4	2	2	8.160	4,11	8.155	4	2	2	8.163	4,11
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	25.564	5	2	3	25.574	12,89	25.569	5	2	3	25.579	12,89
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	12.315	2	2	4	12.323	6,21	12.313	2	2	4	12.321	6,21
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	16.562	1	0	5	16.568	8,35	16.563	1	0	5	16.569	8,35
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	23.197	0	0	4	23.201	11,70	23.213	0	0	4	23.217	11,70
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	10.952	1	2	3	10.958	5,52	10.955	1	2	3	10.961	5,52
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	21.331	6	3	2	21.342	10,76	21.339	6	2	3	21.350	10,76
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	18.952	3	4	2	18.961	9,56	18.954	3	4	2	18.963	9,56
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	17.979	2	2	4	17.987	9,07	17.980	2	3	3	17.988	9,07
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	8.776	1	0	3	8.780	4,43	8.785	1	0	3	8.789	4,43
Ukupno	198.277	31	18	38	198.364	100	198.323	31	18	38	198.410	100

Grafikon 14. Broj dioničara ZIF-ova za 2023/2022. godinu

Ukupan broj udjeljčara OIF-ova na dan 31.12.2023. godine iznosi 14.498. Usporedbom s brojem udjeljčara na 31.12.2022. godine utvrđeno je da je ukupan broj udjeljčara fondova povećan za 338.

Tabela 62. Pregledi broja udjeljčara po OIF-ovima 2023/2022. godine

OIF	Broj udjeljčara	
	31.12.2023.	31.12.2022.
OIF SME BH EQUITY	167	170
OIF LILIUM GLOBAL	204	205
OIF RAIFFEISEN CASH	9.517	9.932
OIF RAIFFEISEN BALANCE	142	153
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	4.344	3.685
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	102	18
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	22	4
Ukupno	14.498	14.167

Grafikon 15. Broj udjeljčara u 2023/2022. godini

U 2023. godini ukupan promet imovinom investicijskih fondova iznosio je 1.345.411.677 KM, od čega se 743.190.345 KM odnosi na kupovne, a 602.221.332 KM na prodajne transakcije. Učešće OIF-ova u ukupnome prometu iznosi preko 99%, s tim da ovi OIF ovi uglavnom ne trguju na SASE.

Promatrano pojedinačno, u ukupnome prometu, i na kupovnoj i na prodajnoj strani, najznačajniji udio ima OIF RAIFFEISEN CASH koji je novčani fond i koji kao takav ne sudjeluje u transakcijama na SASE jer se imovina ovog fonda sastoji uglavnom od depozita i manjim dijelom od obveznica.

Tabela 63. Struktura prometa po IF-ovima tijekom 2023. godine

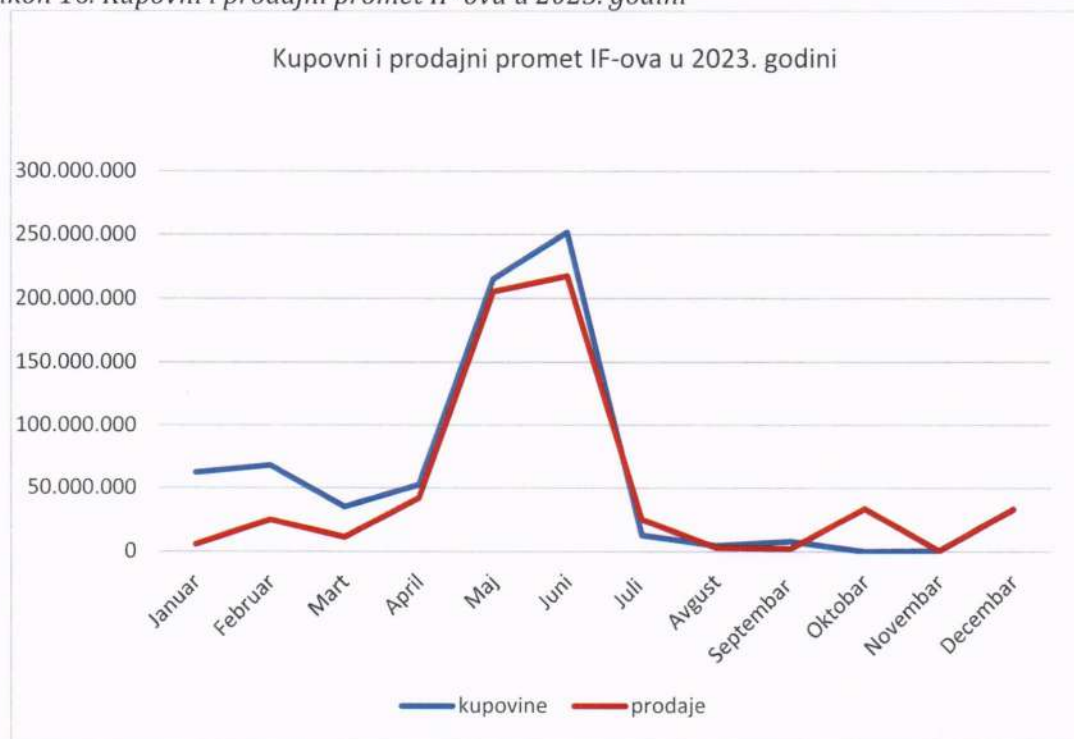
Naziv IF-a	PROMET					
	siječanj-lipanj			% učešća IF-a		
	kupovine	prodaje	ukupno	kupovine	prodaje	ukupno
ZIF BIG d.d. Sarajevo	0	756.579	756.579	0,00	0,13	0,06
ZIF prevent INVEST d.d. Sarajevo	1.814.515	386.172	2.200.687	0,24	0,06	0,16
ZIF EUROFOND 1 d.d. Sarajevo	179.506	479.086	658.592	0,02	0,08	0,05
ZIF BOSFIN d.d. Sarajevo	143.172	695.004	838.176	0,02	0,12	0,06
ZIF CROBIH FOND d.d. Mostar	217.496	0	217.496	0,03	0,00	0,02
ZIF PROF PLUS d.d. Sarajevo	1.110.400	0	1.110.400	0,15	0,00	0,08
ZIF HERBOS FOND d.d. Tuzla	0	0	0	0,00	0,00	0,00
ZIF MI GROUP d.d. Sarajevo	0	132.843	132.843	0,00	0,02	0,01
ZIF NAPRIJED d.d. Sarajevo	0	549.113	549.113	0,00	0,09	0,04
ZIF FORTUNA FOND d.d. Sarajevo	0	119.845	119.845	0,00	0,02	0,01
ZIF BONUS d.d. Sarajevo	1.110.000	1.113.600	2.223.600	0,15	0,18	0,17
UKUPNO ZIF-ovi	4.575.088	4.232.242	8.807.331	0,62	0,70	0,65
OIF SME BH EQUITY	99.057	108.400	207.457	0,01	0,02	0,02
OIF LILIUM GLOBAL	0	291.695	291.695	0,00	0,05	0,02
OIF RAIFFEISEN CASH	628.016.870	519.442.649	1.147.459.519	84,50	86,25	85,29
OIF RAIFFEISEN BALANCE	31.333.348	1.317.711	32.651.058	4,22	0,22	2,43
OIF RAIFFEISEN EURO BOND	74.417.767	74.423.837	148.841.604	10,01	12,36	11,06
OIF TRIGLAV GLOBALNI DIONIČKI	1.659.828	630.102	2.289.929	0,22	0,10	0,17
OIF TRIGLAV OBVEZNIČKI	3.088.387	1.774.697	4.863.084	0,42	0,29	0,36
UKUPNO OIF-ovi	738.615.257	597.989.090	1.336.604.347	99,38	99,30	99,35
UKUPNO IF-ovi	743.190.345	602.221.332	1.345.411.677	100	100	100

Najznačajniji promet u ime i za račun IF-ova ostvaren je u veljači, dok je najniži promet ostvaren u srpnju 2023. godine. Prosječni mjesečni kupovni promet iznosi oko 20 miliona, a prodajni oko 16 miliona, tako da je ukupni mjesečni promet IF-ova bio cca 36 miliona KM.

Tabela 64. Promet IF-ova po mjesecima tijekom 2023. godine

Mjesec	Kupovina (KM)	Prodaja (KM)	Ukupno promet (KM)
Siječanj	62.128.619	5.444.355	67.572.974
Veljača	67.923.266	24.668.725	92.591.991
Ožujak	34.972.358	10.997.911	45.970.269
Travanj	52.432.274	41.844.282	94.276.555
Svibanj	215.075.382	205.166.339	420.241.721
Lipanj	251.859.294	217.497.075	469.356.369
Srpanj	12.655.273	24.949.186	37.604.459
Kolovoz	4.497.717	2.889.129	7.386.846
Rujan	7.889.660	1.988.033	9.877.693
Listopad	5.346	33.555.439	33.560.785
Studeni	496.023	373.552	869.575
Prosinac	33.255.132	32.847.307	66.102.438
UKUPNO:	743.190.344	602.221.331	1.345.411.675

Grafikon 16. Kupovni i prodajni promet IF-ova u 2023. godini

Tijekom 2023. godine prometovano je svega 3% vrijednosti ukupne imovine ZIF-ova, iz čega proizlazi da je investicijska aktivnost u 2023. godini niža u odnosu na 2022. godinu.

Kada je u pitanju promet izvršen u ime i za račun OIF-ova, njihovom ukupnom imovinom prometovano je više od 2 puta, iz čega proizlazi da je investicijska aktivnost u 2023. godini na značajno višoj razini u odnosu na 2022. godinu. Međutim, većina ili gotov sav promet izuzimajući dva OIF-a i pojedinačne

transakcije obveznicama ili depozitima kod domaćih banaka obavlja se u inozemstvu zbog čega izostaje pozitivan efekt od investicijskih aktivnosti ovih OIF-ova na domaće tržište kapitala.

4. ZAKLJUČAK

Podaci prezentirani u ovome izvješću pokazuju da je tržište vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine još uvijek u nepovoljnom položaju, unatoč blagomu napretku pojedinačnih pokazatelja. Količina i raznovrsnost tržišnog materijala je ograničena, pa vrijednost trgovine na Sarajevskoj berzi-burzi pokazuje trend vrlo blagoga porasta (421.890.532,42 KM u 2023. godini, u usporedbi s 383.737.986,74 KM iz 2022., odnosno 321.094.651,41 KM u 2021. godine). Činjenica je da gospodarska društva u Federaciji BiH nedovoljno koriste mogućnost pribavljanja nedostajućega kapitala putem tržišta kapitala izdavanjem vrijednosnih papira, pa je tako u 2023. godini 13 javnih ponuda dionica realizirano putem burze (što predstavlja više nego dvostruk broj u odnosu na 6, koliko ih je bilo u 2022. godini). Kada bi izdavatelji uvidjeli prednosti pribavljanja kapitala emitovanjem vrijednosnih papira, to bi otvorilo mogućnost i stvorilo priliku za oporavak i daljnji razvoj tržišta kapitala, odnosno priliku za investiranje slobodnih sredstava investicijskih fondova i njihovo korištenje za razvoj i rast gospodarstva u Federaciji BiH.

U narednim godinama poslovanja DUF-ova i IF-ova očekuje se smanjenje broja DUF-ova koji upravljaju ZIF-ovima, s obzirom na tendenciju da jedan DUF upravlja većim brojem ZIF-ova. Također se očekuje povećanje broja OIF-ova i daljnji rast imovine postojećih OIF-ova, dok će se pojedini ZIF-ovi u narednim godinama poslovanja suočiti s problemima smanjene likvidnosti, pada vrijednosti imovine i akumuliranih gubitaka, a s obzirom na nemogućnost prodaje nelikvidnog dijela portfolija i kupovinu likvidne imovine koja bi im osigurala prinos. Zbog činjenice da akumulirani gubici premašuju vrijednost temeljnoga i ukupnog kapitala u u narednim godinama skupštine ZIF-ova biće u obvezi donijeti bilo odluku o nastavku rada ovih fondova ili o njihovoj likvidaciji. Postoji, pak, mogućnost da dođe do izmjene regulative kako bi se stvorili preduvjeti za transformiranje likvidnih fondova ili likvidnoga dijela njihovih portfolija, a s ciljem osiguravanja opstanka ove vrsta fondova na tržištu kapitala.

Iako su svi preduvjeti za to stvoreni još 2017. godine, donošenjem Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima, nakon čega je Komisija usvojila i 17 provedbenih podzakonskih akata, još uvijek nije došlo do osnivanja prvih mirovinskih fondova. Pojava takvih institucionalnih investitora značajno bi unaprijedila ponudu na tržištu kapitala, a da bi do toga došlo neophodno je kreirati olakšice za potencijalne udjelničare i to na način da se donesu izmjene i dopune postojećih poreznih okvira, što je Komisija u nekoliko navrata inicirala kod Federalnog ministarstva financija i Ministarstva energije, rudarstva i industrije.

Neophodno je i inovirati zakonske okvire za tržište vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine, pa je Komisija nadležnim organima još 2022. godine dostavila nacrt novoga Zakona o tržištu kapitala, gotovo u potpunosti usuglašen s važećim propisima Evropske unije. Donošenje ovoga zakona, ali i neophodnih izmjena Zakona o gospodarskim društvima, drastično bi unaprijedilo uvjete za poslovanje u Federaciji Bosne i Hercegovine, te odaslalo pozitivne signale potencijalnim ulagačima, domaćim i inozemnim podjednako.

Ekonomija Federacije BiH nudi bezbroj mogućnosti za oporavak i unapređenje, a do njega se može doći samo zajedničkim naporima. Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH nastavlja biti voljan partner svim nadležnim tijelima i institucijama kako bi se što je prije moguće ostvario konkretan napredak u razvoju tržišta i osigurala brojne prilike za ulagače da svoja likvidna sredstva povjere financijskim institucijama i sudionicima tržišta kapitala u Federaciji BiH.

LISTA TABELA

TABELA 1. UKUPAN BROJ IZDAVATELJA S UPISANIM TEMELJNIM KAPITALOM.....	10
TABELA 2. SMANJENJE KAPITALA U 2023. GODINI	11
TABELA 3. POVEĆANJE TEMELJNOG KAPITALA EMISIJOM DIONICA ZATVORENOM PONUDOM.....	12
TABELA 4. POVEĆANJE TEMELJNOG KAPITALA PO SVIM OSNOVAMA	12
TABELA 5. PREGLED PROVEDENIH POSTUPAKA PREUZIMANJA U 2023. GODINI	14
TABELA 6. PREGLED REZULTATA PREUZIMANJA U 2023. GODINI.....	15
TABELA 7. PREGLED ZAHTJEVA ZA PREUZIMANJE KOJI NISU ODOBRENI U 2023. GODINI.....	16
TABELA 8. PREGLED POSTUPAKA PREUZIMANJA ČIJE JE RJEŠAVANJE ZAPOČETO U 2023. GODINE A OKONČANO U 2024. GODINI	16
TABELA 9. PREGLED DRUŠTVA KOJIM JE UTVRĐENA OBVEZA OBJAVLJIVANJA PONUDE ZA PREUZIMANJE U 2023. GODINI	17
TABELA 10. PREGLED PRIJENOSA DIONICA MANJINSKIH DIONIČARA U 2023. GODINI	17
TABELA 11. PREGLED POKAZATELJA KOD PREUZIMANJA U RAZDOBLJU OD 2003. DO 2022. GODINE	17
TABELA 12. PREGLED DOZVOLA ZA POSLOVE IZ 67. STAVAK (1) TOČKA A) DO G) ZAKONA O TRŽIŠTU VRIJEDNOSNIH PAPIRA	21
TABELA 13. PREGLED DOZVOLA ZA RAZDOBLJE OD 2007. DO 2023. GODINE (NA 31.12.)	21
TABELA 14. AKTIVNE DOZVOLE U TOKU 2023. GODINE ZA FIZIČKE OSOBE.....	22
TABELA 15. PREGLED BROJA AKTIVNIH BROKERSKIH DOZVOLA (FIZIČKE OSOBE) ZA RAZDOBLJE 2012. – 2023.	22
TABELA 16. PREGLED AKTIVNIH PODRUŽNICA/POSLOVNIH JEDINICA OVLAŠTENIH SUDIONIKA ZA OBAVLJANJE BROKERSKIH POSLOVA..	22
TABELA 17. DOZVOLE ZA POSLOVE SKRBNIŠTVA ZA RAZDOBLJE 2012. – 2023.	23
TABELA 18. BROJ DOZVOLA BANAKA DEPOZITARA U PROMETU ZA RAZDOBLJE 2012. – 2023. GODINA (NA 31.12.)	23
TABELA 19. PREGLED BANAKA DEPOZITARA U PROMETU KOJE IMAJU ZAKLJUČENE UGOVORE S PROFESIONALNIM POSREDNICIMA	23
TABELA 20. PREGLED UDJELIČARA KOD PROFESIONALNIH POSREDNIKA ORGANIZACIJSKOG OBLIKA D.O.O. NA DAN 31.12.2023. GODINE.....	24
TABELA 21. PREGLED UDJELIČARA (DOMAĆI/INOZEMNI) U TEMELJNOME KAPITALU (UKUPNO) PROFESIONALNIH POSREDNIKA OBLIKA „D.O.O.“ ZA RAZDOBLJE 2013. – 2023. GODINE.....	24
TABELA 22. PREGLED ZNAČAJNIJEG UDJELA VLASNIŠTVA KOD BANAKA KOJE OBAVLJAJU POSLOVE S VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA (NA 31.12.2023. GODINE).....	24
TABELA 23. PROMET PO VRSTAMA TRGOVINE	31
TABELA 24. PREGLED UKUPNOGA PROMETA OSTVARENOG NA SARAJEVSKOJ BERZI – BURZI U 2023. GODINI.....	32
TABELA 25. PROMET NA KOTACIJI	33
TABELA 26. SLOBODNO TRŽIŠTE	33
TABELA 27. PROMET PO VRSTAMA VRIJEDNOSNIH PAPIRA (REDOVNA TRGOVINA)	33
TABELA 28. INDEKSI I TRŽIŠNA KAPITALIZACIJA NA SASE	34
TABELA 29. UKUPNI OSTVARENI PROMET U 2023. GODINI.....	34
TABELA 30. UKUPAN BROJ ZAKLJUČENIH TRANSAKCIJA.....	35
TABELA 31. STRUKTURA ULAGAČA U 2023. GODINI NA OSNOVU PODATAKA RVP-A	35
TABELA 32. STRUKTURA PRIJENOSA KOD RVP-A U 2023. GODINI	36
TABELA 33. BILANCA STANJA PROFESIONALNIH POSREDNIKA NA DAN 31.12.2023. GODINE	37
TABELA 34. STRUKTURA KAPITALA PROFESIONALNIH POSREDNIKA NA DAN 31.12.2023. GODINE.....	37
TABELA 35. PREGLED PROMJENA ZADUŽENOSTI PROFESIONALNIH POSREDNIKA U ODNOSU NA 2022. GODINU	37
TABELA 36. BILANCA USPJEHA PROFESIONALNIH POSREDNIKA ZA PERIOD 01.01.-31.12.2023. GODINE	38
TABELA 37. STRUKTURA UKUPNIH PRIHODA ZA RAZDOBLJE 01.01.2023. – 31.12.2023.	38
TABELA 38. STRUKTURA UKUPNIH RASHODA ZA RAZDOBLJE 01.01.2023. – 31.12.2023.....	38
TABELA 39. PREGLED POKAZATELJA POSLOVANJA OVLAŠTENIH SUDIONIKA U 2023. GODINI	39
TABELA 40. PRIHODI PO VRSTI DOZVOLE OVLAŠTENIH SUDIONIKA U 2023. GODINI	40
TABELA 41. PREGLED DUF-OVA I IF-OVA KOJI SU U 2023. GODINI POSLOVALI U FEDERACIJI BiH	41
TABELA 42. PREGLED BANAKA DEPOZITARA I I IF-OVA KOJIMA UPRAVLJAJU U 2023. GODINI.....	41
TABELA 43. PREGLED PODATAKA IZ BILANCE USPJEHA DUF-OVA ZA RAZDOBLJE 01.01.-31.12.2023. GODINE	43
TABELA 44. STRUKTURA IMOVINE DUF-OVA NA 31.12.2023. GODINE	44
TABELA 45. STRUKTURA KAPITALA I OBVEZA DUF-OVA.....	45
TABELA 46. STRUKTURA KAPITALA DUF-OVA	46
TABELA 47. STRUKTURA PRIHODA IF-OVA.....	47
TABELA 48. STRUKTURA RASHODA IF-OVA	49
TABELA 49. FINANSIJSKI REZULTAT IF-OVA	50
TABELA 50. STRUKTURA POSLOVNIH RASHODA IF-OVA	52
TABELA 51. TROŠAK NAKNADE ZA UPRAVLJANJE PO IF-OVIMA	52
TABELA 52. NEREALIZIRANA NETO DOBIT/GUBITAK OD PROMJENE FV ULAGANJA PO IF-OVIMA	53

TABELA 53. REALIZIRANA NETO DOBIT/GUBITAK OD PRODAJE ULAGANJA PO IF-OVIMA	54
TABELA 54. STRUKTURA IMOVINE IF-OVA NA 31.12.2023. GODINE	55
TABELA 55. STRUKTURA ULAGANJA IF-OVA PREMA MSFI 9 NA 31.12.2023. GODINE.....	57
TABELA 56. STRUKTURA ULAGANJA IF-OVA NA 31.12.2023. GODINE	58
TABELA 57. STRUKTURA OBVEZA IF-OVA NA 31.12.2023. GODINE.....	59
TABELA 58. NVI IF-OVA 2023/2022. GODINE	60
TABELA 59. NVI IF-OVA PO DIONICI/UDJELU I CIJENA DIONICA.....	63
TABELA 60. STRUKTURA UKUPNOG KAPITALA ZIF-OVA NA 31.12.2022. GODINE.....	64
TABELA 61. PREGLED BROJA DIONIČARA PO ZIF-OVIMA 2023/2022. GODINE	67
TABELA 62. PREGLEDI BROJA UDJELIČARA PO OIF-OVIMA 2023/2022. GODINE.....	68
TABELA 63. STRUKTURA PROMETA PO IF-OVIMA TIJEKOM 2023. GODINE.....	69
TABELA 64. PROMET IF-OVA PO MJESECIMA TIJEKOM 2023. GODINE	70

LISTA GRAFIKONA

GRAFIKON 1. PROMET U KM PO MJESECIMA TRGOVINE U 2023. GODINI.....	32
GRAFIKON 2. KRETANJE INDEKSA U 2023. GODINI.....	34
GRAFIKON 3. VRSTE PRIJENOSA U POSTOTCIMA ZA 2023. GODINU	36
GRAFIKON 4. UKUPNI PRIHODI.....	38
GRAFIKON 5. DOBITAK/GUBITAK	39
GRAFIKON 6. FINANCIJSKI REZULTAT DUF-OVA U 2023. GODINI	44
GRAFIKON 7. POJEDINAČNO UČEŠĆE DUF-OVA U UKUPNOJ IMOVINI	45
GRAFIKON 8A. DOBIT/GUBITAK ZIF-OVA U 2023. GODINI	51
GRAFIKON 8B. DOBIT/GUBITAK OIF-OVA U 2023. GODINI	51
GRAFIKON 9. STRUKTURA PORTFOLIJA IF-OVA NA 31.12.2023. GODINE.....	58
GRAFIKON 10. NVI ZIF-OVA 2023/2022. GODINE	61
GRAFIKON 11. NVI OIF-OVA 2023/2022. GODINA	61
GRAFIKON 12. POJEDINAČNI UDIO ZIF-OVA U UKUPNOJ NVI ZIF-OVA NA 31.12.2023. GODINE.....	62
GRAFIKON 13. POJEDINAČNI UDIO OIF-OVA U NVI OIF-A NA 31.12.2023. GODINE	62
GRAFIKON 14. BROJ DIONIČARA ZIF-OVA ZA 2023/2022. GODINU	67
GRAFIKON 15. BROJ UDJELIČARA U 2023/2022. GODINI	68
GRAFIKON 16. KUPOVNI I PRODAJNI PROMET IF-OVA U 2023. GODINI.....	70

Broj: 01-05-2304/23
Sarajevo, 28.12.2023. godine

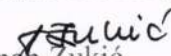
Na osnovu člana 2. i 18. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“, broj 36/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17), Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine na svojoj 112. sjednici, održanoj dana 28.12.2023. godine, donosi

ODLUKU

1. Usvaja se Finansijski/Financijski plan za 2024. godinu i Programa rada Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu.
2. Finansijski/Financijski plan i Program rada za 2024. godinu će se dostaviti na razmatranje Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine zajedno sa Izvještajem/Izvješćem o radu Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu.
3. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik
Komisije za vrijednosne papire
Federacije Bosne i Hercegovine

Adnan Zukić

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KOMISIJA ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
SECURITIES COMMISSION

**PROGRAM RADA
KOMISIJE ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2024. GODINU**

Sadržaj

1.	Uvod.....	2
2.	Analiza stanja na tržištu kapitala u Federaciji BiH s prijedlozima za njegovo unapređenje.....	4
3.	Planirane aktivnosti organizacionih jedinica Komisije u 2024. godini	7
3.1.	Sektor za praćenje emisije vrijednosnih papira.....	7
3.2.	Sektor za reguliranje tržišta vrijednosnih papira.....	8
3.3.	Sektor za investicijske fondove.....	9
3.4.	Sektor za nadzor	10
4.	Aktivnosti koje Komisija planira provesti na unapređenju stanja na tržištu kapitala u Federaciji BiH.....	13
4.1.	Normativne aktivnosti	13
4.2.	Licenciranje revizorskih društava	16
4.3.	Stvaranje uslova za osnivanje dobrovoljnih penzijskih fondova	16
5.	Ostale aktivnosti Komisije u 2024. godini.....	17
5.1.	Sudski postupci	17
5.2.	Praćenje finansijskog izvještavanja.....	18
5.3.	Edukacija, obuka i licenciranje	18
5.4.	Saradnja sa domaćim i međunarodnim organizacijama.....	19
5.5.	Informisanje javnosti.....	20
5.6.	Ostale aktivnosti.....	20

1. Uvod

Komisija za vrijednosne papire u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Komisija) osnovana je Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“ broj 39/98, 36/99, 33/04, 92/13 i 6/17), kao samostalna specijalizirana institucija Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH) sa svojstvom pravnog lica, radi obavljanja djelatnosti regulatora tržišta, nadzora i zaštite investitora, transparentnosti i zakonitosti poslovanja učesnika na tržištu vrijednosnih papira. Prema Zakonu o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija je profesionalno i nezavisno tijelo za regulaciju i nadzor tržišta vrijednosnih papira, koje se sastoji od predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana, koji se imenuju na mandat od pet godina, koje imenuje i razrješava predsjednik Federacije Bosne i Hercegovine uz saglasnost potpredsjednika Federacije BiH i potvrđuje Parlament Federacije Bosne i Hercegovine. Odlukom o potvrđivanju odluke o razrješanju i imenovanju članova Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine objavljene u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj 75/21, za članove su imenovani Adnan Zukić (predsjednik), Matej Živković (zamjenik predsjednika), Esad Dželilović, Predrag Mladen i Romeo Zelenika (članovi). Program rada Komisija sačinjava krajem tekuće godine za novu kalendarsku godinu sa namjerom da informiše Parlament Federacije BiH o planiranim aktivnostima.

Komisija zajedno sa federalnim nivoima vlasti, prvenstveno Vladom Federacije BiH, te neizostavno sa tužilaštvima, ministarstvima unutrašnjih poslova, agencijama za provođenje zakona i drugim agencijama na nivou Federacije BiH, ima ključnu ulogu u izgradnji odnosno vraćanju povjerenja investitora u tržište kapitala u Federaciji BiH, što predstavlja jedan od značajnih preduslova za dalji ekonomski napredak Federacije BiH, kao entiteta u Bosni i Hercegovini i prosperitetnog životnog prostora, zasnovanog prije svega na vladavini prava, u kojem će svi investitori imati jednake mogućnosti, a prevarena i nezakonita postupanja biti sankcionisana.

Program rada Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu obuhvatiće aktivnosti koje za cilj imaju unapređenje stanja na tržištu kapitala i uslova za investiranje, koji proizlaze iz zakona kojima je regulisano tržište kapitala i nadležnosti Komisije i to:

- Zakona o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“ broj 39/98, 36/99, 33/04, 92/13 i 6/17),
- Zakona o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17),
- Zakona o Registru vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 39/98, 36/99 i 33/04),
- Zakona o investicijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ broj 85/08 i 25/17),
- Zakona o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH“ broj 81/15 i 75/21),
- Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ broj 104/16),
- Zakona o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine Federacije BiH“ broj 77/15), te propisa Komisije.

Osim naprijed navedenim zakonima, ovlaštenja odnosno nadležnost Komisije je propisana i Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“ broj 47/14, 67/16).

U 2024. godini prioritetne aktivnosti planirane su na ostvarivanju zakonom utvrđenih nadležnosti Komisije u oblasti regulacije i nadzora tržišta vrijednosnih papira, unapređenje standarda poslovanja profesionalnih učesnika na tržištu, korporativnog upravljanja, transparentnosti tržišta, te zaštite interesa investitora i integracije i razvoja tržišta.

U nadzoru i primjeni zakona i drugih propisa iz oblasti tržišta kapitala osnovne aktivnosti usmjeriće se na: primjenu zakona i drugih propisa kojima su regulisani uslovi i načini izdavanja i prometa vrijednosnih papira, primjenu zakona u pogledu izdavanja, ukidanja i obustavljanja dozvola

za obavljanje poslova profesionalnog posrednika u prometu vrijednosnih papira, nadzor primjene standarda izvještavanja investitora i javnosti o poslovanju učesnika u prometu vrijednosnih papira, standarda upravljanja dioničkim društvima i zaštite investitora, nadzor nad radom licenciranih učesnika na tržištu kapitala: društava za upravljanje i investicionih fondova, Sarajevske berze-burze vrijednosnih papira d.d. Sarajevo (u daljem tekstu: berza), profesionalnih posrednika, brokera, Registra vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine, dioničko društvo Sarajevo (u daljem tekstu: Registar vrijednosnih papira), banaka depozitara i drugih učesnika na tržištu kapitala, te preduzimanje mjera iz nadležnosti Komisije u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Uporedo sa unapređenjem regulatornog okvira, neophodno je preduzeti aktivnosti na unapređenju tržišne infrastrukture. Tržište treba obogatiti novim tržišnim materijalom, kako dionicama društava koja još uvijek nisu privatizirana, tako posebno novih vrsta vrijednosnih papira, uključujući državne obveznice, koje bi emitovale općinske i kantonalne vlasti. Nadalje, bilo bi potrebno više afirmisati tržište za emisiju korporativnih obveznica, kako obveznica društava iz finansijskog sektora, tako i društava iz segmenta privrede. Intenzivnije trgovanje postojećim i novim vrijednosnim papirima donijeće potrebu za kreiranjem izvedenih finansijskih instrumenata i početak trgovanja novim tržišnim materijalom.

U uslovima nedovoljne razvijenosti tržišta, prisutne nelikvidnosti na tržištu i smanjenog investiranja u vrijednosne papire, potrebno je realizovati aktivnosti na stabilizaciji tržišta vrijednosnih papira, kroz poboljšanje ambijenta za povećanu investicijsku aktivnost i jačanje povjerenja investitora, razvoj institucija tržišta kapitala, unapređenja transparentnosti i razvoja korporativnog upravljanja. U cilju poboljšanja stanja na tržištu vrijednosnih papira neophodno je planiranje mjera i aktivnosti usmjeriti istovremeno u pravcu podrške razvoju primarnog tržišta kapitala, prvenstveno kroz povećanje broja i obima emisija vrijednosnih papira putem javnih ponuda, te ka unapređenju tržišne infrastrukture i uslova za investiranje na tržištu vrijednosnih papira. Radi unapređenja ambijenta i uslova za emisije vrijednosnih papira javnom ponudom, potrebno je poticati emitente i investitore na emisije vrijednosnih papira putem javnih ponuda vrijednosnih papira u cilju pribavljanja kapitala za realizaciju razvojnih projekata i investicija u privrednim društvima, uključujući i provođenje javne ponude putem berze.

Kako bi se informisali investitori, javnost i učesnici na tržištu kapitala, jedan od stalnih programskih ciljeva jeste i povećanje transparentnosti tržišta kapitala kroz primjenu standarda izvještavanja o poslovanju učesnika na tržištu i unapređenje redovnog objavljivanja informacija od značaja za tržište i investitore. S tim u vezi, Komisija će pojačano pratiti aktivnosti učesnika na tržištu u smislu primjene Pravilnika o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira koji je usvojen krajem 2022. godine. Pomenutim Pravilnikom omogućeno je dostavljanje finansijskih izvještaja Komisiji putem nove internetske stranice, koja također predstavlja značajan iskorak u pogledu unapređenja transparentnosti rada Komisije, a time i tržišta kapitala u Federaciji BiH u cjelini.

U skladu sa ovlaštenjima i obavezama utvrđenim zakonom, Komisija će u 2024. godini Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine uz ovaj Program rada za 2024. godinu na razmatranje uputiti Finansijski plan Komisije za 2024. godinu kao i Izvještaj o radu Komisije za 2023. godinu. U ostvarivanju ovog programa i razvoja tržišta kapitala neophodno je nastaviti uspješnu saradnju sa domaćim i stranim institucijama, komisijama za vrijednosne papire Republike Srpske i Brčko Distrikta, regulatorima tržišta drugih država, kao i saradnju sa ovlaštenim učesnicima na tržištu kapitala, domaćim i međunarodnim profesionalnim organizacijama i udruženjima iz oblasti tržišta kapitala.

Planirano je da se u 2024. godini realizira projekt digitalizacije arhivske dokumentacije i izabere rješenje koje će omogućiti skeniranje, katalogizaciju i kategorizaciju dokumentacije, siguran i zakonski propisan način smještanja iste, kao i da se nabavi softversko rješenje za upravljanje digitaliziranom arhivom koje će omogućiti upravljanje procesom izdavanja dokumentacije, pretraživanja i administracije. Na ovaj način će se uštedama na vremenu dosadašnja efikasnost Komisije podići na još viši nivo.

Pri izradi programa rada Komisije, kao polazni osnov Komisija je koristila zakonska ovlaštenja, ciljeve, broj radnika te raspoloživi broj radnih dana. Aktivnosti navedene u programu provode se uz maksimalnu iskorištenost kapaciteta koji Komisiji stoje na raspolaganju.

2. Analiza stanja na tržištu kapitala u Federaciji BiH s prijedlozima za njegovo unapređenje

Na osnovu uvida koji je Komisija stekla višedecenijskim vršenjem svojih zakonskih ovlaštenja na tržištu kapitala u Federaciji BiH, identificiran je niz problema s kojima se ovo tržište suočava, a koji su ujedno i prepreka za dalji razvoj ekonomije, kako Federacije BiH, tako i države u cjelini.

Institucionalni okvir postoji, ali on niti je dovoljan niti se na adekvatan način koristi. Upravo bi osnaživanje institucionalnog okvira, a koji s jedne strane uključuje regulativu, dok s druge strane podrazumijeva snažne institucije koje bi tu regulativu provodile u djelo doprinijelo da se rizici na tržištu kapitala svedu na najmanju moguću mjeru, čime bi ono postalo dodatno atraktivno za nova ulaganja. Komisija kao vrhovni regulator tržišta može garantirati primjenu važećih propisa u mjeri u kojoj su joj date ovlasti u pogledu nadzora i izricanje mjera za eventualna kršenja zakona i drugih propisa. Za kreiranje klime koja je pogodna za privlačenje novih investicija neophodan je proaktivan pristup svih učesnika u donošenju odluka koje se tiču tržišta kapitala. Kod poduzimanja mjera za unapređenje tržišta kapitala, nužan uslov je postizanje većeg stepena sinergije sa svim nadležnim novima vlasti, pri čemu se naročito misli na sudsku.

Tržište vrijednosnih papira u Federaciji BiH karakteriše i vrlo ograničena ponuda tržišnog materijala. Valja napomenuti da je broj emitenata čijim se dionicama trguje na SASE upolovljen u periodu od 2013. godine do danas (od 530 uvrštenih u berzansku kotaciju 2013. godine došlo se do svega 245, koliko ih je trenutno pristupno na tržištu). Nadalje, kod značajnog broja emitenata je kroz postupke preuzimanja okrupnjeno vlasništvo određenog broja vlasnika, pri čemu je smanjen kapacitet ponude, ali i potražnje. U određenom broju slučajeva, po okončanju postupaka preuzimanja izvršeno je potpuno preuzimanje emitenata korištenjem prava istiskivanja dioničara nakon čega je kod značajnog broja njih izvršeno preoblikovanje društava, odnosno promjena oblika organizovanja iz dioničkog u društvo ograničene odgovornosti. Nažalost, ni investicijski fondovi, odnosno društva za upravljanje ne pokazuju zadovoljavajući nivo aktivnosti na tržištu: ukoliko izuzmemo promet fondova iz Raiffeisen grupacije, promet dionicama iz portfolija svih ostalih investicijskih fondova predstavlja tek nešto više od 2% od ukupnog prometa. Evidentno je da zatvoreni investicijski fondovi nastavljaju sa prodajom likvidne imovine isključivo sa ciljem namirenja nužnih troškova u poslovanju zatvorenih investicijskih fondova (u daljnjem tekstu: ZIF-ovi), iako se radi o institucionalnim investitorima, koji bi trebali biti glavni akteri na tržištu kapitala. Gotovo da nema ni primarnih emisija, izuzev emisija dužničkih vrijednosnih papira, poput obveznica i trezorskih zapisa koje emituju entitet ili općine da bi finansirale infrastrukturne i druge projekte, što je finansijski mehanizam koji tek treba popularizovati. Na opći pad vrijednosti ukupnog prometa utiče i nedovršeni proces privatizacije dioničkih društava. Posljednji postupak izvršen je 2016. godine kada je Vlada Federacije BiH prodala preostali dio svog vlasništva u društvu FDS d.d. Sarajevo (sada BADECO ADRIA d.d. Sarajevo). Dakle, kod većeg broja emitenata je "zarobljen" određeni dio kapitala koji nije u trgovanju.

Trenutno zabrinjavajuće stanje na tržištu kapitala u Federaciji BiH je, dakle, posljedica niza faktora i rezultat dugogodišnjeg nemara, ko.lem. je aktuelni saziv Komisije odlučan stati ukraj. Bez obzira na sve zlonamjerne pritiske, Komisija je nepokolebljiva u namjeri da nakon faze uklanjanja negativnih pojava s tržišta kapitala pristupi njegovoj obnovi. Tržište jeste u teškoj, ali ne i bezizlaznoj situaciji, kako to zorno pokazuje primjer otvorenih investicijskih fondova koji imaju stabilan trend rasta, kako u pogledu broja udjeličara, tako i prinosa.

U nastavku pobrajamo dominantne poteškoće i uočene nedostatke:

- Nelikvidnost tržišta i nedovoljnost tržišnog materijala;
- Nepovjerenje u tržište kapitala što rezultira povećanjem depozita kod banaka i ulaganja u nekretnine, a izbjegavanjem tržišta kapitala;

- Tržište ne obavlja svoju osnovnu funkciju, ne dovodi u vezu kapitalom suficitne i deficitne subjekte;
- Kada je riječ o sekundarnom tržištu kapitala, koncentracija ponude i potražnje nikada nije u cjelini postignuta jer je ometana „posrednicima“ na sivom tržištu, koji u manjoj ili većoj mjeri rade kao saradnici brokerskih kuća;
- Mehanizam određivanja tržišne cijene na tržištu nije uspostavljen, jer se za cijene vrijednosnih papira postignute na berzi ne može tvrditi da su tržišne, niti se u njih kao takve može pouzdati;
- Profesionalni posrednici na berzi nisu izgradili odnos prema djelatnosti koji ih može podići na viši nivo poslovanja, bliže pravim profesionalnim investitorima na finansijskim tržištima (kojih zbog toga i nema);
- Distribucija informacija, kao jedna od funkcija tržišta kapitala, samo naoko funkcioniše dobro. Informacije se, istina, objavljuju, no takve objave nisu rezultat vlastite volje učesnika na tržištu i spoznaje o značaju transparentnosti za generisanje i ubrzavanje prometa na tržištu, nego su uglavnom posljedica provođenja propisa kojima se reguliše pomenuta oblast;
- Postprivatizacijska redistribucija vlasništva je u najvećoj mjeri završena, pa se postavlja pitanje kome služi tržište kakvo sada postoji;
- Korporativno upravljanje je na niskom nivou i sveprisutna je finansijska nepismenost (ovdje se prije svega misli na članove uprave i nadzornih odbora dioničkih društava), pa tako i nepoznavanje mogućnosti tržišta kapitala kao izvora pribavljanja potrebnog kapitala za realni sektor.

Kako bi se identificirani problem riješili, a nedostaci nadomjestili, Komisija je stanovišta da tržište kapitala u Federaciji BiH zapravo treba „iznova nastati“, i to kao „pravo“ tržište, za šta je potrebno ispuniti tri preduslova:

- stvoriti potrebu,
- profesionalizirati usluge i
- tržište strateški pozicionirati.

Neophodno je postepeno vraćati povjerenje u tržište kapitala na način da se malim investitorima odnosno građanima omogući investiranje na inostrana tržišta kapitala putem novih društava za upravljanje fondovima i investicijskih fondova. Ovdje se prvenstveno misli na strane investicijske fondove sa dugom istorijom koji bi bili osnovani na teritoriji Federacije BiH a omogućili bi malim ulagačima da jednostavnije pristupe stranim tržištima kapitala, jer je činjenica da domaće berze nude nedovoljno tržišnog materijala. Nadalje, zahvaljujući poslovanju s novim fondovima unaprijedio bi se i nivo educiranosti građana u vezi s poslovanjem na tržištu kapitala i investicijskih fondova, te im se omogućilo da prikupljaju iskustva i znanja od stranih učesnika na tržištima, kao što je bio slučaj kod uspostavljanja bankarskog tržišta i tržišta osiguranja. Na taj način bi se povećala i akumulacija sredstava na tržištu kapitala.

Potrebno je aktivno organizovanje i uključivanje u edukaciju članova organa upravljanja u segmentu korporativnog upravljanja i korištenja mogućnosti koje pruža tržište kapitala. Razvijena tržišta kapitala su nastala „evolutivno“, kao kanalisana i institucionalizirana potreba učesnika na tržištu (dakle, kapitalom suficitarnih i kapitalom deficitarnih subjekata) za infrastrukturu koja će ih povezivati. Potreba za tržištem kapitala nastaje iz potrebe za alternativnim finansiranjem kompanija, sa jedne strane, odnosno potrebe za varijetetom investicijskih mogućnosti, sa druge strane. Takva se potreba mora prepoznati i kanalisati u stvaranje uređenog podija za promet na tržištu kapitala.

Komisija namjerava organe vlasti uključiti u razvojne strategijske planove i projekcije, i to ne kao konzumente, već kao aktivne učesnike. Tržište kapitala ne može oživjeti, niti se razvijati kao samostalno i izolovano, kakvo je do sada bilo. Egzistenciju, ali i svrsishodnost, tržištu kapitala obezbjeđuje tek puna integracija u ostatak finansijskog tržišta, a potom, zajedno sa ostatkom

finansijskog tržišta, integracija u cjelokupni nacionalni finansijski sistem. Doprinos Komisije vidimo u uspostavi komunikacija sa institucijama i organima vlasti zaduženim za izradu strateških dokumenta, kao i aktivno učešće Komisije u izradi i implementaciji planova. Jedan od aspekata ovakvog djelovanja jeste rad na unapređenju tržišta kapitala u dijelu koji se odnosi na emisiju i promet obveznica (državnih, korporativnih i municipalnih).

Privatizacija državnih preduzeća mogla bi biti ključna za razvoj tržišta kapitala. S tim u vezi, Komisija treba provesti aktivnosti na edukaciji šire zajednice i promociji mogućnosti koje pruža tržište kapitala, kako bi se mobilizirala štednja građana, a također razvio cjelokupni finansijski sistem. Valja imati na umu da banke često ne mogu udovoljiti različitim preferencijama ulagača u smislu odnosa rizičnosti i povrata te likvidnosti i transparentnosti ulaganja. Komisija zato treba nadležnim organima dati preporuku ili inicirati dalju privatizaciju putem inicijalnih javnih ponuda radi poticanja razvoja tržišta kapitala i maksimiziranja vrijednosti korporacija. Sveobuhvatan pristup u strategijskom pozicioniranju tržišta kapitala je koristan i državi (odnosno nacionalnoj ekonomiji), kao i samom tržištu. Koliko je za tržište korisna centralna pozicija u alokaciji kapitala, toliko je i za nacionalnu ekonomiju korisna uloga sabirnice privrednih tokova, informacija i komunikacije među privrednim subjektima, koju tržište kapitala može imati, pod uslovom da se razvija kako treba. Rezultati dostupnih istraživanja u regionu potvrđuju da je visok udio državnog vlasništva povezan s manjom uspjehnosti takvih društava.

Promocija viših standarda korporativnog upravljanja trebalo bi da bude jedan od prioriteta za dalji razvoj tržišta kapitala, bez obzira na to hoće li i koliki će udio u vlasništvu privrednih društava zadržati država. Time bi se povećala kontrola poslovanja privrednih društava u kojima država ima većinski kapital, bio bi postavljen visok standard koji bi privatni sektor morao slijediti, a ako bi se išlo u privatizaciju (dijela) privrednih društava, postigla bi se i viša cijena. S tim u vezi, Komisija će aktivno učestvovati u donošenju novog propisa o korporativnom upravljanju, a u cilju postizanja interakcije privatnog i državnog sektora, te približavanja ciljeva i postizanja podudarnosti njihovih interesa. Komisija može i treba inicirati ove aktivnosti prema Vladi Federacije BiH i u tim aktivnostima zauzeti mjesto glavnog sagovornika, savjetnika i partnera Vlade Federacije BiH. Činjenica je da zbog slabo razvijenog korporativnog upravljanja imamo nerazvijeno i nestabilno tržište, slabiji priliv stranog kapitala, nižu konkurentnost i efikasnost, pa posljedično i manji privredni rast. Upravo zbog toga su korporativno upravljanje i privatizacija, te računovodstvo i revizija, odnosno finansijsko izvještavanje važne politike za izlazak iz letargije na tržištu kapitala. Na ovom polju Komisija svojim aktivnostima će dati značajan doprinos kako edukativnom i preventivnom djelovanju, ali isto tako i kao regulator koji će provoditi nadzor i sankcionisati nedozvoljeno ponašanje u cilju podizanja korporativne kulture i discipline na viši nivo. U ovom kontekstu treba potaći investicijske fondove, koji su zastupljeni u velikom broju dioničkih društava u Federaciji BiH, na aktivnosti u promociji primjene i razvoja standarda korporativnog upravljanja, putem njihovog učešća u radu organa korporativnog upravljanja u tim privrednim društvima.

Mjerama ekonomske politike moguće je potaknuti razvoj finansijskog tržišta i time doprinijeti višim stopama privrednog rasta. Kao politike važne za razvoj finansijskih tržišta mogu se izdvojiti relevantni dijelovi porezne politike, mjere i regulativa u vezi sa investicijskim fondovima kao važnim učesnicima na ovim tržištima u smislu stimulisanja ulaganja, kako u investicijske, tako i dobrovoljne penzijske fondove. Treba ispitati potrebu za izmjenom i dopunom zakonske regulative koja će omogućiti da postojeća društva za upravljanje fondovima, uz ispunjavanje uslova propisanih u regulativi za dobrovoljne penzijske fondove, mogu također osnovati dobrovoljne penzijske fondove, umjesto sadašnjeg rješenja da je potrebno uspostavljati zasebna društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima. Ovdje postoji kolizija zakonskih rješenja za investicijske i dobrovoljne penzijske fondove.

Vrijedi razmisliti o potrebi za promjenama u pogledu određenih izloženosti riziku kad su u pitanju dozvoljena ulaganja investicijskih fondova, s obzirom na to da struktura imovine fondova, barem za sada, nije takva da su ograničenja djelotvorna. Također se naglašava važnost fondova

rizičnog kapitala i sekuritizacijskih fondova, za koje oblike investiranja je potrebna dodatna edukacija prije svega uposlenika u Komisiji kao regulatora tržišta kapitala, a onda i ostalih učesnika na tržištu, s posebnim osvrtom na institucionalne investitore. Treba spomenuti i da je moguće povećati akumulaciju sredstava na tržištu kapitala omogućavanjem rizičnijeg investiranja u startup kompanije putem berze ili neke druge slične platforme.

Od ostalih aktivnosti koje Komisija može poduzeti na unapređenju stanja na tržištu kapitala izdvojićemo još stvaranje povoljnijih uslova za osnivanje novih otvorenih investicijskih fondova. Zahvaljujući aktivnostima koje je Komisija poduzela tokom 2022. i 2023. godine, krajem 2023. godine podnesen je zahtjev za osnivanje novog društva za upravljanje fondovima, što je konkretan pokazatelj da je tržište vrijednosnih papira u Federaciji BiH krenulo putem oporavka.

Neophodno je i ostvariti komunikaciju sa bankama u Federaciji BiH u vezi sa proširenjem broja banaka koje pružaju uslugu depozitarskih poslova za investicijske fondove. Na koncu, planira se uspostaviti bolju saradnja sa državama članicama EU i trećim zemljama iz kojih dolaze investitori koji trguju na SASE, a sve radi bolje razmjene informacija, prije svega u segmentu provođenja nadzorne funkcije Komisije.

Kako bi najbolje namjere Komisije mogle biti realizovane, neophodna je sinergija svih donosilaca odluka u Federaciji BiH. U skladu sa svojim ovlaštenjima, Komisija će nastaviti s aktivnostima na uspostavi zakonitosti i vladavine prava na tržištu kapitala, uklanjanju manipulacija i svih ostalih negativnih pojava s tržišta, po cijenu dalje izloženosti pritiscima i napadima lica čiji su nezakoniti interesi ugroženi ovakvim djelovanjem regulatora. Ono što Komisija želi postići jeste partnerski odnos sa predlagačima propisa iz nadležnih ministarstava, ali iznad svega sa uvažanim zastupnicima u Parlamentu Federacije BiH kao donosiocima ključnih odluka od značaja za cjelokupnu ekonomiju entiteta, pa i države BiH u cjelini.

3. Planirane aktivnosti organizacionih jedinica Komisije u 2024. godini

Komisija svoja ovlaštenja i nadležnosti realizira putem organizacionih jedinica, od kojih svaka ima zaseban djelokrug aktivnosti. U Komisiji, mimo Sekretarijata, postoje još četiri sektora, i to:

- Sektor za praćenje emisije vrijednosnih papira,
- Sektor za reguliranje tržišta vrijednosnih papira,
- Sektor za investicijske fondove,
- Sektor za nadzor.

U nastavku se daju aktivnosti koje su pojedinačni sektori planirali da realizuju u 2024. godini.

3.1. Sektor za praćenje emisije vrijednosnih papira

Osnovne aktivnosti ovog sektora za praćenje emisije vrijednosnih papira odnose se na unapređenje primarnog tržišta kroz povećanje broja i obima emisija vrijednosnih papira (posebno emisija javnom ponudom), ažurno i pravovremeno rješavanje zahtjeva emitenata vrijednosnih papira i ažurno vođenje Registra emitenata vrijednosnih papira kod Komisije (u daljem tekstu: Registar emitenata).

Kada su u pitanju redovne aktivnosti nastaviti će se ažurno rješavanje zahtjeva emitenata, ažurno vođenje Registra emitenata, te praćenje korporativnih radnji i kontrola prijavljivanja promjene podataka Registru vrijednosnih papira u skladu sa rješenjima Komisije.

S tim u vezi nastaviće se aktivnosti prikupljanja aktuelnih relevantnih podataka i informacija o emitentima u Registru emitenata, kako po pitanju statusa emitenta, tako i po pitanju ostalih podataka koji se vode. Jednako tako, a s obzirom na to da je Zakonom o privrednim društvima i Pravilnikom o načinu upisa i vođenja registra emitenata kod Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i

Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 49/99, 4/05, 18/08, 8/09) propisana obaveza upisa nadzornog odbora u Registar emitenata, kao i blagovremeno prijavljivanje promjene svih podataka koji se vode u Registru emitenata, pratiće se i mandat upisanih članova nadzornih odbora kod svih upisanih privrednih društava.

Sektor je u 2023. godini uvidom u Registar emitenata sačinio listu emitenata kod kojih je istekao mandat članovima nadzornih odbora na osnovu kojih su emitentima sa liste poslana upozorenja sa nalogom za prijavu promjena nadzornih odbora i uprave društva. U 2024. godini će se nastaviti sa navedenim aktivnostima.

Posebna pažnja i aktivnosti će biti poduzete na iznalaženju rješenja kojim bi se spriječilo da registarski sudovi upisuju promjene koje se odnose na uprave emitenata bez prethodnog upisa aktuelnog nadzornog odbora u Registar emitenata, što je praksa koja je naročito intenzivirana od 2020. godine. S tim u vezi će se raditi na uspostavi bolje saradnje sa registarskim sudovima, kao i iznalaženju novih rješenja u cilju osiguranja da se prilikom podnošenja prijave za upis promjena u sudskom registru obavezno prilaže aktuelni izvod iz Registra kod Komisije. Pojedini sudovi u Federaciji BiH su prepoznali problem i već uspostavili pozitivnu praksu.

Sektor kontinuirano prati i u narednoj godini će nastaviti pratiti zakazane skupštine društava koje na dnevnom redu sadrže neku od tačaka iz nadležnosti vođenja postupaka kod Komisije, te će u tom smislu upućivati odgovarajuća upozorenja i/ili inicirati mjere prema emitentima koji ne izvrše svoju obavezu podnošenja zahtjeva Komisiji.

Planirana je i započeta aktivnost ažuriranja podataka u vezi sa emitentima nad kojima je započet ili okončan stečajni postupak ili likvidacija, a u cilju brisanja ovih emitenata iz Registra emitenata i Registra vrijednosnih papira.

U okviru redovnih aktivnosti nastavlja se davanje odgovora na upite pravnih i fizičkih lica, davanje mišljenja, izdavanje izvoda iz Registra emitenata kao i saradnja sa organima koji traže podatke iz Registra emitenata.

Posebna pažnja će se kroz upravne postupke posvetiti stalnom praćenju primjene i unapređenju korporativnog upravljanja u dioničkim društvima. Sektor će i dalje kontinuirano kroz upravne postupke insistirati na poštivanju načela jednovrsnosti prava vlasništva. U planu je izrada propisa (standarda) korporativnog upravljanja kojima bi se bliže uredila pitanja korporativnog upravljanja nedovoljno propisana Zakonom o privrednim društvima, kao i izrada novog podzakonskog akta kojim bi se uredilo pitanje sticanja vlastitih dionica, budući da je praksa pokazala da je potrebno ovu materiju dodatno urediti u odnosu na postojeća propisana rješenja.

U 2024. godini će se nastaviti sa radom na uvrštavanju vanjskih revizora na liste ovlaštenih revizora kod Komisije u cilju osiguravanja većeg izbora emitentima kod statusnih promjena i institucionalnim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira kod odabira revizorskog društva.

Uz sve navedeno, sektor će raditi na praćenju ispunjavanja obaveze izvještavanja Komisije, te upozoravati na obavezu primjene Pravilnika o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira.

3.2. Sektor za reguliranje tržišta vrijednosnih papira

Redovne aktivnosti Sektora za regulisanje tržišta vrijednosnih papira obuhvataju praćenje učesnika na tržištu vezano za praćenje prometa na berzi i izvan berze, praćenje korporativne kontrole u vezi preuzimanja dioničkih društava, praćenje rada profesionalnih posrednika, berze, Registra vrijednosnih papira, banaka skrbnika i banaka depozitara u prometu vrijednosnih papira, a u sklopu kojih se planiraju sljedeće aktivnosti: kontinuirano praćenje prometa na tržištu vrijednosnih papira te berzanskih indeksa za društva kojima se trguje na berzi; kontinuirano praćenje prijenosa kod Registra, kroz redovne izvještaje Registra, te izvanberzanskih transakcija koje se vrše preko profesionalnih posrednika i izvršavaju kod Registra; praćenje kretanja vlasništva kod stjecanja i prodaje vrijednosnih

papira, prekoračenja procentualnih iznosa utvrđenih Zakonom o tržištu vrijednosnih papira; praćenje održivosti dozvola (brokerske, dilerske, investicijsko savjetovanje, upravljanje portfeljem, agenta emisije, pokrovitelj emisije) za profesionalne posrednike, te dozvola za banke skrbnike i banke depozitare u prometu vrijednosnih papira, u kadrovskom, tehničkom i organizacijskom smislu; analize poslovanja na osnovu dostavljenih godišnjih izvještaja Registra, profesionalnih posrednika i berze; praćenje visine osnovnog kapitala profesionalnih posrednika, neto kapitala, tekuće likvidnosti; praćenje održivosti dozvola za fizička lica (brokersko-dilerske dozvole); praćenje održivosti dozvole berze, te praćenje strukture dioničara berze; preuzimanja dioničkih društava, praćenje te utvrđivanje zajedničkog djelovanja i/ili obaveze provođenja postupka preuzimanja, te rješavanje zahtjeva za odobravanje ponuda za preuzimanje; vođenje upravnih postupaka iz djelokruga rada Sektora (izdavanje dozvola, davanje saglasnosti na opća akta učesnika na tržištu vrijednosnih papira, saglasnosti na imenovanja direktora/rukovodioca organizacionih cjelina kod banaka, saglasnosti na kvalificirane udjele učesnika, odobravanje prijenosa dionica kod učesnika na tržištu, ograničenja u prometu vrijednosnih papira i ograničenja kod prijenosa); priprema odgovora na upite stranaka iz domena rada sektora; vršenje provjere statusa udruženja profesionalnih posrednika; provođenje posrednog nadzora na osnovu dnevnog praćenja transakcija i prometa; praćenje primjene propisa koji su u vezi s obavezom obavještanja o licima koja imaju pristup povlaštenim informacijama, odnosno vođenje Registra lica koja imaju pristup povlaštenim informacijama; praćenje primjene propisa iz oblasti sprečavanja pranja novca kod profesionalnih posrednika, berze i Registra vrijednosnih papira, te procjena rizika profesionalnih posrednika, te rad u okviru radnih grupa na nivou BiH u vezi s aktivnostima iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, realizacija Akcionog plana u vezi sa procjenom rizika učesnika na tržištu i pohađanje obuka iz te oblasti.

3.3. Sektor za investicijske fondove

Djelokrug poslova u vezi s industrijom kolektivnog investiranja određen je Sektoru za investicijske fondove čije se aktivnosti ogledaju se u sljedećem: ažurno vođenje upravnih postupaka u vezi sa izdavanjem prethodnih saglasnosti za članstvo u nadzornom odboru društava za upravljanje investicijskim fondovima (u daljem tekstu: društva za upravljanje ili DUF-ovi), zatvorenih investicijskih fondova (u daljem tekstu: ZIF-ovi), članstvo u upravi društava za upravljanje, prethodne saglasnosti za direktora ZIF-a, prethodne saglasnosti za izmjene i dopune statuta ZIF-a, sticanje udjela/dionica društava za upravljanje, te promjene oblika organizovanja. Nadalje, u nadležnosti Sektora je ažurno vođenje registra fondova i upisivanje podataka kao i promjene istih na osnovu prethodno dostavljenih zahtjeva u skladu sa Zakonom o investicijskim fondovima i Pravilnikom o sadržaju i vođenju registra fondova („Službene novine Federacije BiH“ broj 18/09, 6710); vođenje postupaka za izdavanje dozvola za obavljanje djelatnosti društva za upravljanje, ZIF-a i otvorenog investicijskog fonda (u daljem tekstu: OIF); vođenje postupaka za izdavanje dozvola za rad društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i dozvola za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima; vođenje postupaka za izdavanje saglasnosti i promjena saglasnosti na akta (nacrt standardiziranog ugovora o članstvu u dobrovoljnom penzijskom fondu, nacrt prospekta i skraćenog prospekta, nacrt ugovora sa bankom depozitarom, spisak lica koja će obavljati poslove investicijskog savjetnika i internog revizora fonda sa radnim biografijama te nacrt pravilnika o tarifi); postupaka za izdavanje saglasnosti za stjecanje i povećanje kvalifikovanog udjela u društvu za upravljanje; postupaka za izdavanje prethodne saglasnosti Komisije da društvo za upravljanje prenese pravo upravljanja na drugo društvo; postupaka za izdavanje odobrenja Komisije za podjelu i spajanje dobrovoljnog penzijskog fonda, kao i davanje prethodnog odobrenja Komisije za preoblikovanje zatvorenog dobrovoljnog penzijskog fonda u otvoreni dobrovoljni penzijski fond; postupaka za odobravanje izbora i promjene banke depozitara; postupaka za odobravanje angažovanja poddepozitara; postupaka za izdavanje prethodne saglasnosti za delegiranje poslova na treće lice kao

i vođenje registra dobrovoljnih penzijskih fondova u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim penzionim fondovima i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja registra dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ broj: 97/17).

U narednom periodu posebna pažnja će se posvetiti nadzoru u vezi s ispunjavanjem obaveza izvještavanja Društava za upravljanje i investicijskih fondova, kao i analiziranju prikupljenih podataka i informacija; nadzoru nad dostavljanjem dnevnih i periodičnih izvještaja, što podrazumijeva postupanje prema pravilima o načinu vrednovanja imovine, ograničenja ulaganja, računovodstvenih politika i procjena rizika poslovanja, kao i dosljedniju primjenu Zakona o reviziji i računovodstvu; praćenju, prikupljanju i provjeri dokumentacije, obavijesti i podataka dobivenih na poseban zahtjev Komisije, u vezi sa propisanim dozvoljenim i ograničenjima ulaganja fonda, praćenje poštivanja propisanih zakonskih ograničenja investiranja, kao i poštivanja važećih propisa u vezi sa prometom vrijednosnih papira u ime i za račun investicijskih fondova, praćenje promjena u vlasničkim i upravljačkim strukturama investicijskih fondova i društava za upravljanje prema propisanim kriterijima u Zakonu o investicijskim fondovima i podzakonskim aktima koje je na osnovu zakona donijela Komisija; nadzoru u vezi sa postupanjem i izvještavanjem banaka depozitara investicijskih fondova u obavljanju nadležnosti propisanih zakonom, u punom obimu i odgovornostima, sa akcentom na ulogu i odgovornost banaka u vezi sa izračunom neto vrijednosti imovine, kao i postupanje banaka kod obavljanja skrbničkih poslova za račun investicijskih fondova odnosno dioničara ZIF-ova, a u svrhu kontinuiranog praćenja vlasničke strukture fondova, odnosno zakonskih ograničenja.

U planu su još redovne aktivnosti u vezi sa praćenjem ispunjavanja propisanih uslova, te izdavanje odnosno obnavljanje dozvola fizičkim licima za obavljanje poslova investicijskog savjetnika /investicijskog menadžera te dozvola bankama depozitarima fondova i ovlaštenim revizorima investicijskih fondova, te kontinuirano rješavanje pojedinačno podnesenih zahtjeva, davanje mišljenja i tumačenja za propise iz nadležnosti Sektora i Komisije, kao i učešće u radu pododbora u vezi sa pristupanjem EU kao i inicijativama za usklađivanje Zakona o investicijskim fondovima sa pravnom stečevinom Evropske unije i shodno tome podzakonskih akata koji su doneseni na osnovu ovog Zakona, te, na kraju ali ne manje važno, i implementacija i nadzor na implementaciji Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog Zakona.

3.4. Sektor za nadzor

Pravni osnov i ovlaštenja Komisije u vršenju nadzora nad učesnicima na tržištu kapitala u Federaciji BiH propisani su odredbama Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o investicijskim fondovima, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira, Pravilnikom o upravljanju dioničkim društvima, Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Smjernicama za procjenu rizika i primjenu ovog Zakona koje je donijela Komisija, te Pravilnikom o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ broj 43/22) i drugim propisima Komisije. U okviru Sektora za nadzor obavljaju se poslovi nadzora nad primjenom zakona i drugih propisa o emisiji i prometu vrijednosnih papira; redovnog i vanrednog nadzora učesnika u emisiji i prometu vrijednosnih papira, Berze, Registra vrijednosnih papira i banaka depozitara; predlaganje podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i izdavanje prekršajnih naloga, te podnošenje izvještaja o počinjenom krivičnom djelu, kao i drugi poslovi u skladu sa zakonom. U provođenju predmetnih nadzora učestvuju radnici svih sektora u Komisiji, uključujući i Sekretarijat.

3.4.1. Sarajevska berza – burza vrijednosnih papira

Redovni nadzor Sarajevske berze – burze vrijednosnih papira planiran je okončan u februaru 2023. godine i imao je karakter kontrolnog nadzora čiji je predmet bio utvrđivanje činjeničnog stanja

obzirom na rješenje Komisije kojim se utvrđuju nepravilnosti i nezakonitosti i nalaže njihovo otklanjanje. Kako je predmetnim nadzorom utvrđeno da je berza postupila u skladu sa nalogom Komisije, to će redovni nadzor za 2024. godinu imati redovni karakter, a predmet istog će se blagovremeno utvrditi u saradnji s nadležnim sektorima.

3.4.2. Banke

Redovni nadzor banaka (depozitara fondova, skrbnika, depozitara u emisiji i prometu agent i pokrovitelj emisije) bi bio započet u trećem kvartalu 2024. godine

S obzirom na specifičnost obavljanja djelatnosti banaka depozitara to bi redovni nadzor za 2024. godinu, kao i prethodni redovni nadzor, u suštini obuhvatio i tretirao isti predmet nadzora uz vrlo bitnu činjenicu donošenja novog Pravilnika kojim se reguliše rad i poslovanje banaka depozitara, čija bi se primjena provjerila kroz planirani nadzor.

3.4.3. Profesionalni posrednici

Redovan nadzor profesionalnih posrednika planirano je da se provede tokom septembra 2024. godine. Predmet nadzora će se utvrditi blagovremeno u saradnji sa nadležnim sektorima u Komisiji.

3.4.4. Samoregulirajuća organizacija profesionalnih posrednika

Imajući na umu proteklih nekoliko godina nije bilo zvaničnih informacija o postojanju i radu SRO-a, a nakon što je krajem 2023. godine zaprimljen akt lica koje se predstavilo kao ovlaštena osoba SRO-a, to se otvara prostor za utvrđivanje relevantnih činjenica u vezi sa statusom i funkcionisanjem SRO-a, a sve shodno odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira u vezi sa odredbama Zakona o udruženjima i fondacijama Federacije BiH.

3.4.5. Registar vrijednosnih papira

Redovni nadzor Registra vrijednosnih papira proveden je sredinom 2023. godine. Shodno tome, redovan nadzor Registra za 2024. godinu bi se obavio u junu 2024. godine.

Predmet nadzora bi se blagovremeno utvrdio, shodno sugestijama nadležnih sektora, kako bi se provjerilo postupanje Registra i stekao uvid u činjenično stanje, te u obzir uzeo i pravni okvir, a sve u cilju poboljšanja, proširenja i uvođenja novih aktivnosti iz nadležnosti Registra, odnosno s ciljem instruktivnog djelovanja usmjerenog kako na unapređenje poslovanja i razvoja Registra, tako i na unapređenje tržišta.

U navedenom predmetu redovnog nadzora Registra ostavlja se prostor za eventualno druge prijedloge, a sve u cilju utvrđivanja kvalitetnijeg predmeta nadzora, pa samim tim i kvalitetnijeg obavljanja samog nadzora.

3.4.6. Društva za upravljanje investicijskim fondovima i investicijski fondovi

Imajući na umu da je redovni nadzor društava za upravljanje fondovima i investicionih fondova okončan početkom 2023. godine, to se redovan nadzor DUF-ova i IF-ova planira za period mart-juni 2024. godine. U kontekstu navedenog, neophodno je istaći činjenicu postojećih vanrednih nadzora postupanja određenih DUF-ova i IF-ova, odnosno činjenicu kontinuiranog obavljanja posrednih nadzora u okviru Sektora za investicijske fondove, što je od iznimnog značaja jer predstavlja kvalitetan osnov za poduzimanje daljih nadzorskih aktivnosti kada su u pitanju DUF-ovi i IF-ovi, odnosno subjekti direktno ili indirektno povezani sa istim. Shodno tome, rezultati kontinuiranog posrednog

praćenja aktivnosti DUF-ova i IF-ova jesu i biće ključna okolnost za preduzimanje nadzorskih aktivnosti, kako po pitanju predmeta i subjekata nadzora, tako i po pitanju vremenske dinamike.

Potrebno je napomenuti i to da su termini nadzora dati okvirno, uz mogućnost da se isti obave ranije ili kasnije sve u zavisnosti od aktuelnih dešavanja na tržištu kapitala, odnosno postupanja određenih subjekata na tržištu, kao i u zavisnosti od raspoloživosti zaposlenika Komisije.

Također, predmeti nadzora nisu konkretno navedeni jer je ostavljen prostor da se isti nadopunjuju prema informacijama ostalih sektora, kako bi bili specifični i precizno navedeni, sve u svrhu obavljanja nadzora na što kvalitetniji način i u cilju postizanja prave svrhe nadzora.

3.4.7. Posredni nadzor

S obzirom na propisano Pravilnikom o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira, odnosno odredbu da se posredni nadzor obavlja kontinuirano, te da se isti obavlja analizom, pregledom i provjerom izvještaja, obavještenja i dokumentacije koja se na osnovu zakona i drugih propisa dostavlja Komisiji ili ih Komisija pribavi na drugi način, to se poseban značaj daje kontinuiranom posrednom nadzoru koji je osnova za preduzimanje aktivnosti iz nadležnosti Komisije, a posebno pokretanja vanrednih nadzora.

Dosadašnja praksa postupanja je potvrdila da je priprema, obrada i analiza spornih okolnosti znatno efikasnija, jednostavnija i praktičnija ukoliko se ista izvrši posredno, na osnovu podataka i informacija ishodovanih od subjekata nadzora. Tako prikupljeni podaci predstavljaju kvalitetnu osnovu za preduzimanje daljih nadzorskih aktivnosti, te obavljanje nesposrednog nadzora predmetnih spornih okolnosti.

Nadalje, u cilju poboljšanja obavljanja nadzora Komisije, što će doprinijeti i jačanju nadležnosti i uloge Komisije, nastaviće se iniciranje saradnje i operacionalizacija već dogovorenog sa ostalim organima i institucijama. Rezultat ovakvog zajedničkog djelovanja će biti koordinirana saradnja u konkretnim predmetima nadzora gdje bi se institucije angažovale u okviru svojih ovlaštenja radi kvalitetnijeg utvrđivanja činjenica, što bi dovelo do rasvjetljavanja krivičnih djela i počinitelaca. Na taj način bi se, osim represivnih, postigli i vrlo bitni preventivni efekti.

3.4.8. Ostale aktivnosti i inicijative

Postupajući u skladu s ovlaštenjima iz člana 11. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, a shodno utvrđenim nezakonitostima, Komisija je u tekućoj godini pokrenula značajan broj prekršajnih postupaka, bilo da je nadležnom sudu podnijela zahtjeve za pokretanje istih, bilo da je izdala prekršajne naloge. U velikoj većini predmeta donesene su sudske odluke kojim su okrivljeni oglašeni odgovornim, za što su izrečene novčane kazne od 300KM pa do 30.000KM. U najvećem broju postupaka Komisiju su, kao ovlaštenog organa, pred sudom zastupali radnici Komisije dok je u određenom broju postupaka angažovan advokat. Također, skoro svi postupci u ovoj godini su se vodili i vode pred nadležnim sudovima u Sarajevu.

Zakon o prekršajima Federacije BiH ne sadrži izričito odredbu kojom se definira pripadnost prihoda budžetu Federacije BiH, kad su u pitanju novčane kazne za prekršaje, ali je Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/06, 22/09) u članu 4. tačka d) (Pripadnost javnih prihoda Federaciji) propisano da Federaciji pripadaju „novčane i druge kazne shodno federalnim propisima“. Dalje, a shodno Zakonu o prekršajima, sve novčane kazne i troškovi postupka izrečeni na osnovu konačnog i izvršnog prekršajnog naloga ili pravomoćnog i izvršnog rješenja o prekršaju upisat će se u Registar novčanih kazni. Praktično rečeno, Komisija osim troškova koje ima vezano za prekršajne postupke ni na koji način i ni u kojoj mjeri ne učestvuje u eventualnom prihodovanju novčanih sredstava iz predmetnih prekršajnih postupaka, a koje postupke je inicirala, te u kojima je učestvovala. S tim u vezi, odredbom člana 45. Zakona o prekršajima BiH

propisano je da su “troškovi vođenja prekršajnog postupka prihod budžeta iz kojeg se finansira ovlašteni organ koji je izdao konačan prekršajni nalog, odnosno sud koji je izdao pravosnažno rješenje”. Navedena odredba bi mogla biti okvir shodno kojem bi se preduzele aktivnosti, odnosno definisao pravni osnov za iznalaženje rješenja koje bi omogućilo da Komisija, kao ovlašteni organ, prihoduje sredstva, bilo po osnovu troškova postupka ili po osnovu izrečene novčane kazne.

Slijedom, neophodno je inicirati kod Federalnog ministarstva finansija da se aktuelizira predmetno, kao i druga pitanja čije je rješenje nužno potrebno u cilju unapređenja tržišta, poboljšanja normativnog okvira, prohodnosti propisa i slično.

U direktnoj korelaciji sa rješenjem naprijed elaboriranog pitanja pripadnosti prihoda Komisiji od prekršajnih postupaka moglo bi biti i jačanja primjene, odnosno pokretanje prekršajnih postupaka, kako slijedi:

- Primjena odredbe 229. u vezi sa 224. Zakona o tržištu vrijednosnih papira (evidencija lica koja imaju pristup povlaštenim informacijama) bi bila intenzivirana, odnosno, praktično rečeno, pokrenuli bi se prekršajni postupci protiv pravnih i odgovornih lica zbog nepostupanja po navedenim odredbama u punom obimu;
- Primjena odredbi Zakona o tržištu vrijednosnih papira kojim je regulisana obaveza finansijskog izvještavanja na način da bi se pokrenuli prekršajni postupci protiv pravnih i odgovornih lica zbog nepostupanja po zakonskim obavezama u punom obimu.

Nadalje, a s obzirom na činjenicu da su u regionu aktuelne emisije “narodnih obveznica” kao i “zelene obveznice”, osnovanim se čini da bi iniciranje pripreme i realizacije istih na različitim nivoima vlasti (općinski, kantonalni, federalni) moglo biti realno izvodljivo u narednom periodu. U tom smislu, neophodno bi bilo inicirati saradnju sa navedenim nivoima vlasti.

4. Aktivnosti koje Komisija planira provesti na unapređenju stanja na tržištu kapitala u Federaciji BiH

4.1. Normativne aktivnosti

Za unapređenje i integraciju tržišta kapitala potrebno je adekvatno vršiti izmjene i uvođenje novih normativnih rješenja, kako u Federaciji BiH, tako i u cijeloj Bosni i Hercegovini.

Na osnovu obaveza koje proizlaze iz parafiranog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji je obuhvatio finansijski sektor, kretanje roba, usklađivanje prava, provedbu prava i pravila tržišnog natjecanja i drugo, te inicijative koju je Komisija uputila nadležnim organima na nivou Bosne i Hercegovine, potrebno je, uz učešće entitetskih i državnih organa, pokrenuti aktivnosti na izradi okvirnih zakona iz oblasti tržišta kapitala u Bosni i Hercegovini.

Imajući na umu da je u decembru 2022. godine Bosna i Hercegovina dobila kandidatski status za članstvo u Evropskoj uniji, neophodno je izvršiti stručne analize i pripreme za usklađivanje zakona i podzakonskih propisa iz oblasti finansijskog sektora sa propisima Evropske unije koji predstavljaju *acquis communautaire* za finansijski sektor. Regulisanje ove oblasti na jedinstvenim osnovama u Bosni i Hercegovini je pretpostavka za razvoj tržišta vrijednosnih papira i sigurnog okruženja za investitore, posebno njihovog jednakog tretmana, kao i nadzor tržišta i učesnika na tržištu.

U prethodnom periodu Komisija je inicirala donošenje izmjena niza propisa kojim je uređeno tržište vrijednosnih papira u Federaciji BiH. U cilju poboljšanja stanja na tržištu i njegovog daljeg razvoja, u 2024. godini se planira ponovno iniciranje pokretanja postupaka za donošenje i/ili izmjene zakona kod nadležnih organa, kako slijedi:

- **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju dioničkih društava.** Cilj izmjene ovog propisa je riješiti pitanje dobrovoljnosti ponude onda kada lice od ranije drži većinski

iznos dionica društva i nije u obavezi objavljivanja ponude ali to čini radi istiskivanja dioničara. Jako bitna promjena koja se želi postići jeste rješavanje pitanja cijene u uslovima kada nema trgovanja na berzi ili je diktira većinski dioničar, pa je cijena najčešće niska. Pored navedenih promjena planira se sagledavanje potreba za dodatnim izmjenama i unapređenjem već sačinjenog teksta, te je u okviru eventualnih dodatnih promjena potrebno urgirati što skorije donošenje.

- Razlozi za iniciranje donošenja novog **Zakona o tržištu kapitala** su višestruki. Radna verzija zakona je dostavljena Federalnom ministarstvu finansija, te je u narednom periodu potrebno intenzivirati aktivnosti koje će imati za cilj da se ovaj propis uputi u parlamentarnu proceduru. Komsija je na traženje Federalnog ministarstva finansija delegirala dva člana u radnu grupu za izradu ovog Zakona. Usvajanjem pomenutog zakona proširio bi se obim djelatnosti brokerskim društvima kao što su prijem i prijenos naloga drugih učesnika iz inostranstva, stavljanje udjela OIF-a u promet na berzu i dr.). Imajući u vidu da je Komisija nadležnom ministarstvu dostavila tekst Zakona o tržištu kapitala, biće potrebno revidirati određene odredbe spram promjene EU regulative, odnosno usaglašavanja sa novim EU direktivama. Najznačajniji pravni akt EU u ovoj oblasti je svakako Direktiva o tržištu finansijskih instrumenata broj 2014/65/EU od 15.5.2014. godine (tj. MIFID II). Pored ove direktive donesen je još čitav niz propisa, pa je potrebno uskladiti domaće zakonodavstvo sa svima njima. Uz to, potrebno je realizirati i preporuke iz Akcionog plana za otklanjanje nedostataka u borbi protiv pranja novca, a sa ciljem harmonizacije sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa standardima i preporukama radne grupe za finansijske mjere protiv pranja novca (FATF), koje se u suštini odnose na potrebu dopune i izmjene važeće regulative u dijelu koji se odnosi na propisivanje uslova za određena lica, kojim bi se osigurala zabrana sticanja vlasništva i obavljanja funkcija kriminalcima i s njima povezanim licima i saradnicima.
- Dalja aktivnost Komisije bila bi usmjerena na intenziviranje aktivnosti u vezi s donošenjem Zakona o jedinstvenom sistemu za multilateralne kompenzacije/sistemu za upravljanje likvidnošću, a radni tekst ovog Zakona Komisija je uputila Federalnom ministarstvu finansija. Po donošenju istog potrebno je izraditi podzakonske akte u cilju implementacije Zakona.
- Komisija namjerava inicirati donošenje **izmjena i dopuna Zakona o investiranju javnih sredstava Federacije BiH** („Službene novine Federacije BiH“, broj 77/04 i 48/08) u dijelu ulaganja javnih sredstava. Konkretno, članom 3. Zakona o investiranju javnih sredstava Federacije BiH kao dozvoljene investicije za javna sredstva, pored ostalog, propisani su: „oročeni depozit kod bilo koje banke koja je članica Agencije za osiguranje depozita BiH te oročeni depoziti kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine“. Ulaganja u otvorene investicijske fondove, međutim, nisu predviđena citiranim normom kao mogućnost odobrene investicije za javna sredstva, što se može posmatrati kao jedna od prepreka daljem razvoju tržišta kapitala. Dakle, s obzirom na to da je Zakon o investiranju javnih sredstava propisao mogućnost ulaganja u oročene depozite kod komercijalnih banaka, ne postoje supstancijalni razlozi da se otvoreni investicijski fondovi predmetnim Zakonom ne propišu kao dozvoljene investicije. Osim toga, uvođenjem novog, dodatnog predmeta investiranja tj. davanjem odobrenja za investiranje javnih sredstava u otvorene investicijske fondove postiže se značajnija likvidnost javnih sredstava, utiče na dodatnu disperziju rizika ulaganja javnih sredstava, a posredno se time utiče i na sveukupnu mobilnost kapitala na tržištu kapitala u Federaciji BiH.
- Planira se inicirati donošenje zakona kojim bi se regulisala materija koja se odnosi na **ulaganje u digitalnu imovinu** radi stvaranja sigurnog pravnog okruženja kako bi se dodatno pospješilo i ubrzao rast privrede i privukli domaći i inostrani investitori. Na ovaj način bi se pratili trendovi u regionu i šire. Komisija je nadležnom ministarstvu dostavila prijedlog za članove radne grupe za izradu propisa kojim bi se regulisale virtualne valute i skrbnički novčanici.

- Valja ponoviti inicijativu za donošenje **izmjena Zakona o porezu na dohodak** („Službene novine Federacije BiH“, broj: 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13) tako da se propiše da se porez na dohodak ne plaća na iznos uplaćenog penzijskog doprinosa za dobrovoljno penzijsko osiguranje do određenog iznosa (npr. na godišnjem nivou do iznosa prosječne neto plaće u Federaciji BiH) i **izmjena Zakona o doprinosima** („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 48/01 - dr. zakon, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19 i 4/21), tako da se doprinosi ne plaćaju na prihode koji ne predstavljaju dohodak ili koji su oslobođeni plaćanja poreza na dohodak u smislu zakona kojim se uređuje porez na dohodak.
- Zbog interesa učesnika na tržištu kapitala neophodno je donijeti izmjenju i dopunu **Zakona o privrednim društvima** (u daljnjem tekstu: ZPD). U cilju unapređenja ekonomskog prostora Federacije BiH, a imajući u vidu dosadašnju praksu u pogledu primjene ZPD, Komisija je podnijela inicijativu za izmjenju navedenog Zakona, prema kojoj bi se neke odredbe trebale mijenjati, brisati ili dopuniti. Neke od tih odredbi tiču se emisije vrijednosnih papira, otkupa dionica, isplate dividende, prava preče kupnje, načina i roka sazivanja i održavanja skupština dioničara, zaštite manjinskih dioničara, odgovornosti odbora za reviziju, a posebno kaznenih odredbi koje su u velikom broju neadekvatne. Nadalje, potrebno je izmijeniti i odredbe ZPD-a koje se odnose na društva sa ograničenom odgovornošću, kako bi se povećala transparentnost njihovog rada.
- U saradnji sa Federalnim ministarstvom finansija/finansija treba pripremiti novi tekst **Zakona o investicijskim fondovima** zbog potrebe usaglašavanja istog sa aktuelnim stanjem i propisima EU.

Komisija će u 2024. godini nastaviti rad na donošenju podzakonskih akta u svojoj nadležnosti, a među njima i novi Pravilnik o posredovanju u poslovima sa vrijednosnim papirima, kao i Pravilnik o ovlaštenim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira, te sagledati potrebnu za izmjenama i/ili dopunama Pravilnika o postupanju kod preuzimanja dioničkih društava.

Dalja aktivnost se odnosi na izradu propisa (pravilnika i smjernica) u skladu sa novim Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji je Vijeće ministara BiH usvojilo 14.12.2023. godine, a što predstavlja jedan od 14 ključnih prioriteta Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu. Novi zakon harmonizuje sistem sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u BiH sa standardima FATF-a i Moneyvala iz posljednjeg kruga evaluacije.

U narednoj godini radiće se na Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o posredovanju u poslovima sa vrijednosnim papirima. Razlozi za dopunu proizlaze iz činjenice da se poklanja nedovoljna pažnja praćenju klijenata, čak i kada su u pitanju transakcije velikih novčanih iznosa, a posebno u smislu promjene podataka. Pored toga, nerijetko se dešava da zaposleni kod profesionalnog posrednika trguju dionicama emitenata u isto vrijeme dok su opunomoćenici emitenata čijim dionicama trguju. Bilo je slučajeva da su neki od zaposlenika profesionalnih posrednika u upravljačkim strukturama dioničkih društava čijim dionicama se kod njih trguje. Ovdje je riječ o sukobu interesa i takvu praksu treba mijenjati.

Imajući u vidu smjer kretanja poslova skrbništva u Evropskoj uniji konstatovano je da tih poslova (onako kako su definirani kod nas) u Evropskoj uniji više nema. Naime, važećim Direktivama i Smjernicama iz oblasti tržišta kapitala nisu predviđeni skrbnički poslovi kao posebna vrsta posla. Dakle, zbirni skrbnički račun iza kojeg stoje skriveni stvarni krajnji vlasnici, prema navedenim evropskim propisima, mijenja svoju prirodu. Polazeći od navedenog, predlaže se izmjena načina vođenja evidencije kod skrbnika u smislu da skrbnik kod prijema naloga od nekog drugog skrbnika (globalnog ili podskrbnika), u evidenciju upiše podatke o stvarnim/krajnjim vlasnicima za čiji račun biva prosljeđen nalog klijenta (koji nije vlasnik).

Članom 86. stav (1) tačka a) Zakona o tržištu vrijednosnih papira propisano je da je profesionalni posrednik dužan odbiti prijem naloga za kupovinu kada utvrdi da na računu klijenta nema dovoljno sredstava za izmirenje njegovih obaveza koje bi nastale na osnovu izvršenja naloga za

kupovinu vrijednosnih papira. Istim članom u stavu (2) propisano je da Komisija uređuje uslove za izuzetke za slučajeve iz stava (1) tačke a) i b). U praksi nije uočeno kršenje date odredbe i nisu zabilježeni slučajevi nedostatka sredstava i vrijednosnih papira za izvršenje transakcija ali je primjetan određeni rizik za nastajanje takvih okolnosti.

Izmjenom člana 50. Pravilnika nastojala bi se stvoriti veća sloboda u izvršenju kupoprodajnih transakcija izvan berze, dok bi se promjenom člana 51. Pravilnika ograničio procent trgovanja u iznosu ne većem od 5 % od ukupnog broja emitovanih dionica jednog društva.

Komisija će razmotriti mogućnost izrade prijedloga propisa kojima bi se osigurala pravna osnova za crowdfunding - način prikupljanja sredstava putem donacija, većinom malih iznosa, od velikog broja ljudi. Crowdfunding mijenja ideju tradicionalnog investiranja, koristeći internet kako bi razgovarao s hiljadama, ako ne i milionima potencijalnih donatora. Postoji više od 600 platformi za crowdfunding na cijelom svijetu, a prikupljanje sredstava doseže milijarde dolara godišnje. U tom smislu berza bi mogla poslužiti.

Tokom 2024. godine Komisija će donijeti i Pravilnik o sticanju vlastitih dionica, Pravilnik o ovlaštenim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira, Pravilnik o standardima korporativnog upravljanja, druge pravilnika u skladu sa ukazanom potrebom, kao i niz internih podzakonskih akata.

4.2. Licenciranje revizorskih društava

Pravilnikom o uslovima za obavljanje revizije finansijskih izvještaja investicijskih fondova, koji je donesen na osnovu Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Zakona o investicijskim fondovima, Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 15/21) propisani su uslovi koje moraju ispunjavati revizorska društva koja pružaju uslugu revizije finansijskih izvještaja za investicijske fondove. Za pružanje usluge revizije finansijskih izvještaja investicijskih fondova, revizorsko društvo mora biti uvršteno na Listu revizorskih društava za investicijske fondove koju uspostavlja Komisija i koja se objavljuje na internetskoj stranici Komisije. Da bi revizorsko društvo bilo uvršteno na Listu, Komisiji mora dostaviti prijavu sa određenom dokumentacijom i dokazima, kao i dokaz o uplati naknade Komisiji u skladu sa važećom Odlukom o tarifi naknada. Pravilnik se primjenjuje u punom kapacitetu.

Ova praksa licenciranja revizorskih društava se proširila i na društva koja pružaju usluge revizije finansijskih izvještaja za subjekte koji su pod direktnom nadležnošću Komisije, odnosno društva za upravljanje fondovima, profesionalne posrednike, Sarajevsku berza-burza vrijednosnih papira, Registar vrijednosnih papira, kao i privredna društava koja vrše statusne promjene ili korporativne radnje u postupcima pred Komisijom, donošenjem Pravilnika o uslovima za obavljanje revizije finansijskih izvještaja Registra vrijednosnih papira, berze, profesionalnih posrednika, te pružanje posebnih usluga u postupku statusnih promjena dioničkih društava i emisije vrijednosnih papira. Komisija će u narednom periodu raditi na dosljednoj primjeni ovih propisa, a što za posljedicu treba imati adekvatniju zaštitu dioničara i svih drugih učesnika na tržištu vrijednosnih papira u Federaciji BiH.

4.3. Stvaranje uslova za osnivanje dobrovoljnih penzijskih fondova

Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima uređuje se osnivanje, djelatnost i poslovanje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima (u daljem tekstu: društvo za upravljanje), organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, penzijski programi, poslovi i dužnosti banke depozitara, u smislu ovog zakona, pravo na penziju i načini isplate, nadležnost Komisije u vršenju nadzora nad obavljanjem djelatnosti društava za upravljanje i nadležnost Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencije za nadzor) u vršenju

nadzora nad obavljanjem djelatnosti društava za osiguranje u smislu ovog zakona, kao i druga pitanja od značaja za funkcioniranje dobrovoljnih penzijskih fondova.

Slijedom navedenog, Komisija je još 2017. godine donijela neophodne podzakonske propise zasnovane na ovom zakonu kojima se osiguravaju svi uslovi za osnivanje i poslovanje dobrovoljnih penzijskih fondovima i društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima.

U vezi sa primjenom ovog Zakona predstavnici Komisije su održali sastanak i sa predstavnicima Agencije za osiguranje u Federaciji Bosne i Hercegovine, na kojem je dogovorena i saradnja.

Prema informacijama kojima Komisija raspolaže, postoje zainteresirani institucionalni investitori koji su spremni na preduzimanje aktivnosti u smislu ovog Zakona. Ipak, ono što je značajna smetnja za praktično preduzimanje radnji jeste nepostojanje poreskih olakšica za ovakav vid ulaganja. Komisija će, stoga, u 2024. godini ponovno poduzeti aktivnosti u smislu svojih ovlaštenja prema nadležnim organima kako bi se u najkraćem mogućem roku donijele izmjene propisa i uvele poreske olakšice za ovaj tip ulaganja, odnosno štednje. Nadalje, prema iskazanim potrebama učesnika na tržištu kapitala potrebno je inicirati izmjene i dopune Zakona, a shodno tome predložiti njihovu izmjenu i dopunu ukoliko se kod primjene podzakonskih akata koje je donijela Komisija na osnovu ovog Zakona ukaže potreba za tim.

5. Ostale aktivnosti Komisije u 2024. godini

5.1. Sudski postupci

Komisija je tokom 2023. godine prema nadležnim tužilaštvima dostavila nekoliko izvještaja o počinjenim krivičnim djelima. I tokom 2024. godine Komisija će kontinuirano inicirati pokretanje krivičnih postupaka, odnosno od nadležnih tužilaštava tražiti informacije o podnesenim izvještajima o počinjenim krivičnim djelima. Sastavni dio aktivnosti Komisije u narednom periodu će biti i izdavanje prekršajnih naloga te, shodno tome, učešće u prekršajnim postupcima kao i davanje odgovora na tužbe u predmetima koji se odnose na upravne sporove po tužbama protiv upravnih akata Komisije.

5.2. Informacioni sistem i sigurnost

Komisija će i u narednoj godini nastaviti raditi na prioritetnim projektima digitalne transformacije poslovnih procesa, kako interno, tako i eksterno prema krajnjim korisnicima usluga, kao što su učesnici na tržištu kapitala, potencijalni investitori i partnerske institucije. Komisija će nastaviti sa aktivnostima uvođenja novih servisa i usluga prema krajnjim korisnicima primjenom informaciono-komunikacionih tehnologija. Paralelno će se raditi na optimizaciji hardverske i softverske infrastrukture koja će omogućiti dvosmjernu komunikaciju i razmjenu podataka primjenom raspoloživih i zakonski dostupnih rješenja na što sigurniji način.

Pretraživanje i dostupnost arhivirane dokumentacije, predmeta i izvještaja koja nije adekvatno pohranjena, čuvana i kategorizirana, unatoč objektivnim uzrocima takvog stanja, oduzima značajnu količinu produktivnog vremena i direktno utiče na efikasnost obrade predmeta i drugih aktivnosti Komisije. Planirano je da se u 2024. godini realizira projekt digitalizacije arhivske dokumentacije i izabere rješenje koje će omogućiti skeniranje, katalogizaciju i kategorizaciju dokumentacije, siguran i zakonski propisan način njenog smještanja. Planirano je također da se nabavi softversko rješenje za upravljanje digitaliziranim arhivom koje će omogućiti upravljanje procesom izdavanja

dokumentacije, Na ovaj način će se uštedama na vremenu dosadašnja efikasnost Komisije podići na još viši nivo.

Upotreba informacionih tehnologija u segmentu pružanja usluga obrazovanja i edukacije opšti je trend organizacije edukacije putem online platforme, posebno u uslovima globalne recesije. Jedan od planova Komisije za 2023. godinu jeste da se proces registracije učesnika edukativnih seminara ili bilo kojeg drugog oblika edukacije implementira veoma brzo i efikasno uz korištenje postojećih resursa. Programi obuke bi se izvodili putem online sistema za edukaciju.

5.3. Praćenje finansijskog izvještavanja

Redovno objavljivanje izvještaja i informacija o poslovanju dioničkih društava i bitnim događajima od velikog je značaja za donošenje odluka investitora, procjenu rizika investiranja i pretpostavka za dobro korporativno upravljanje i pravilno odlučivanje organa upravljanja i dioničara. U svrhu primjene propisa i standarda izvještavanja i objavljivanja informacija o poslovanju dioničkih društava i drugih učesnika na tržištu kapitala, planira se praćenje ispunjavanja obaveze izvještavanja, sačinjavanje informacija i analiza o dobijenim izvještajima u smislu njihove usklađenosti sa propisima i poštivanja utvrđenih rokova za njihovo dostavljanje i predlaganje mjera (upozorenja i prekršajne prijave) za emitente koji ne postupaju u skladu sa propisanim.

Imajući na umu da su u 2022. godini doneseni, a tokom 2023. godine dorađeni podzakonski akti kojima se bliže uređuje objavljivanje informacija i izvještavanje učesnika na tržištu kapitala u Federaciji BiH, te da je na novoj internetskoj stranici Komisije uspostavljen sistem za unos finansijskih izvještaja u bazu sistema za upravljanje sadržajem, biće uspostavljena osnova za kasnije dinamičko prikazivanje sadržaja pomenutih izvještaja. Na taj način značajno je unaprijeđena transparentnost na tržištu kapitala u Federaciji BiH, kada se radi o finansijskom poslovanju učesnika na tržištu.

Kontinuirano će se pratiti primjena računovodstvenih standarda i propisa, te standarda revizije izvještaja emitenata vrijednosnih papira, kao i unapređenje standarda korporativnog upravljanja.

5.4. Edukacija, obuka i licenciranje

Komisija je krajem 2023. godine donijela Pravilnik o stručnom ispitu i edukaciji za učesnike na tržištu kapitala i druga lica kojim su pored uslova, programa i načina polaganja ispita za obavljanje poslova brokera i investicijskog savjetnika i investicijskog menadžera propisane i vrste uslovi i način edukacija za ovlaštene učesnike na tržištu, članove uprave i nadzornih odbora emitenata upisanih u Registar emitenata, kao i za obveznike u smislu člana 9. Smjernica za procjenu rizika i provođenje Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji podrazumijeva da obveznici, u skladu sa članom 45. Zakona, osiguravaju redovno stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika koji obavljaju poslove sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te obavljaju poslove koji su u pogledu pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti više rizični, kao i trećih lica kojima je obveznik povjerio aktivnosti na identifikaciji i praćenju klijenta. Obveznici provođenja mjera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u nadležnosti Komisije su: društva za upravljanje fondovima, investicijski fondovi, profesionalni posrednici i banke ovlaštene za obavljanje poslova u vezi sa posredovanjem u poslovima s vrijednosnim papirima, te Registar vrijednosnih papira. Obaveza obveznika je osiguravanje redovnog stručnog obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika, a u provođenju navedenog nesumnjivo postoji prostor i za učešće Komisije, bilo u logističkom ili stručnom dijelu koji se tiče organizovanja obuke.

Namjera je Komisije da u 2024. godinu organizuje obuku za sva pobrojana lica, a obavještenje i poziv za učešće na programima obuke biće objavljeni putem internetske stranice Komisije, za koju je također planirano da postane mjesto za edukaciju svih zainteresiranih ciljnih grupa, počevši od

učesnika na tržištu kapitala, pa sve do predstavnika medija i javnosti. Učešće u provođenju aktivnosti na edukaciji prema novom pravilniku uzeće svi sektori u Komisiji.

Među značajnijim ciljevima Komisije u 2024. godine jeste educiranje radnika Komisije, kako kroz razmjenu iskustava sa regulatorima tržišta iz regiona, tako i intenzivnijim učešćem na seminarima i radionicama koje se tiču djelokruga svakog od radnika, a sve kako bi se nivo njihove osposobljenosti za obavljanje radnih zadataka podigao na viši nivo, te kako bi na taj način bili u stanju i dalje pratiti i nadzirati učesnike na tržištu.

5.5. Saradnja sa domaćim i međunarodnim organizacijama

U okviru svojih nadležnosti, Komisija će i u narednom periodu nastaviti aktivnosti koje promovišu značaj i razvoj transparentnog i uređenog tržišta kapitala. U tom smislu neophodno je održavati i razvijati saradnju sa nadležnim organima i institucijama, regulatornim agencijama i nadzornim organima u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH, ali i u inostranstvu.

Cijeneći značaj i potrebe razvoja tržišta i obaveze koje proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom, od čijeg ispunjavanja zavisi i napredak Bosne i Hercegovine u procesu evropskih integracija, Komisija će nastaviti aktivnosti u radu Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju i Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku, kao tijela u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i Bosne i Hercegovine, te u drugim radnim grupama u kojima Komisija ima svoje predstavnike.

U cilju efikasnijeg funkcionisanja i razvoja tržišta kapitala, kao segmenta ukupnog finansijskog tržišta, kontinuirano će se ostvarivati saradnja sa Parlamentom Federacije BiH, Vladom Federacije BiH, Ministarstvom finansija/financija, Centralnom bankom BiH, regulatornim agencijama, tužilaštvima i organima inspeksijskog nadzora. Potrebno je uspostaviti saradnju i sa općinskim sudovima nadležnim za registraciju poslovnih subjekata, u cilju informiranosti Komisije o izvršenim promjenama podataka kada su u pitanju dionička društva (stečaj, likvidacija, brisanje subjekta upisa), a sve radi usklađivanja podataka koji se vode u Registru emitenata.

Tokom 2023. godine održani su sastanci s predstavnicima Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske, na kojima je dogovoreno intenziviranje saradnje na razmjeni informacija, harmonizaciji propisa i ujednačavanju uslova za investitore i ovlaštene učesnike na tržištu, te unapređenju i integraciji tržišta kapitala u BiH. Shodno tome, u 2024. godini će sva tri regulatora tržišta kapitala u BiH nastaviti zajedničko djelovanje i uspješnu saradnju.

U 2024. godini nastaviće se saradnja sa Tužilaštvom Bosne i Hercegovine i Finansijskom/Financijskom policijom sa kojima Komisija ima potpisan sporazum o operativnoj saradnji, te pokušati uspostaviti intenzivnija saradnja sa Kantonalnim tužilaštvom Kantona Sarajevo i drugim organima sa kojima je Komisija već obavila sastanke u cilju zaključenja sporazuma.

U planu je uspostava saradnje i sa obrazovnim ustanovama, kao i Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH.

U prethodnom periodu Komisija je dala doprinos – stručnu pomoć u oblasti tržišta kapitala kada je u pitanju izrada Smjernica za postupanje nadležnih institucija u postupku za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. S tim u vezi, planira se nastavak saradnje sa Federalnom agencijom za upravljanje oduzetom imovinom, kako radi pružanja stručne pomoći iz oblasti tržišta kapitala, tako i po pitanju praktičnog postupanja Komisije u okviru svojih ovlaštenja, kao i koordiniranja subjekata iz nadležnosti Komisije u smislu provedbe Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Komisija će nastaviti saradnju sa Međunarodnom organizacijom komisija za vrijednosne papire (eng. International Organization of Securities Commissions - IOSCO), čiji je član, i njenim tijelima koja učestvuju u pružanju pomoći u razvoju tržišta kapitala, te u razmjeni informacija i standardizaciji propisa iz oblasti tržišta kapitala. U tom pogledu se planira učešće u radu Komiteta za

tržišta u razvoju IOSCO-a (eng. Emerging Markets Committee), te realizacija saradnje u razmjeni informacija prema Multilateralnom memorandumu o razmjeni informacija sa regulatorima članicama IOSCO-a. Nastojat će se unaprijediti saradnja sa regulatorima tržišta kapitala zemalja cijele regije, zaključivanjem sporazuma te putem realizacije zajedničkih projekata iz Deklaracije o saradnji regulatora tržišta kapitala. Komisija će nastaviti podržavati regionalnu saradnju berze i drugih učesnika na tržištu kapitala.

5.6. Informisanje javnosti

U 2024. godini Komisija će zauzeti proaktivnu ulogu u komuniciranju s javnošću, posebno imajući na umu značaj njene obrazovne uloge na tržištu kapitala, na način da će informisati javnost o svojim aktivnostima putem zvanične internetske stranice i medija. Nova internetska stranica Komisije, puštena u rad u posljednjim danima 2022. godine, predstavlja prekretnicu u komuniciranju ove institucije s učesnicima na tržištu kapitala, širokom javnosti i zainteresiranim medijima, jer omogućava uvid u realnom vremenu u registre koje vodi Komisija. To znači da su svi podaci od javnog interesa dostupni i lako pretraživi, što automatski značajno povećava transparentnost na tržištu, a time i zaštitu dioničara.

5.7. Ostale aktivnosti

Od ostalih aktivnosti Komisije u 2024. godini planira se kontinuirano praćenje pravne doktrine, regulative i pravne prakse, davanje mišljenja i odgovora na upite o primjeni propisa iz nadležnosti Komisije, kao i obavljanje poslova u vezi sa građansko-pravnim i upravnim sporovima i drugim sudskim postupcima koje je Komisija ovlaštena pokrenuti ili u njima učestvovati. Rokovi za davanje pravnih mišljenja na zahtjev Komisije i organizacijskih jedinica i stranaka, zavisno od vrste upita, iznose sedam do petnaest dana, dok će se u sudskim sporovima, po zaprimljenim tužbama i pozivima i drugim pismenima suda postupati u okviru zakonskog, odnosno sudskog roka.

Aktivnosti u Komisiji bit će usmjerene na osiguranje finansiranja i unapređenje organizacije rada, uslova rada, kadrovske i materijalne osposobljenosti u Komisiji, te stručno usavršavanje.

Nastavit će se implementacija projekta informacionog sistema u cilju evidentiranja i obrade materijala uz upotrebu elektronskog informacionog sistema, sa bazom podataka o emitentima, emisijama vrijednosnih papira, izvještajima koji se obavezno dostavljaju Komisiji i drugo. Baze podataka informacionog sistema Komisije potrebno je, u najvećoj mogućoj mjeri, staviti u funkciju praćenja stanja na tržištu, efikasnijeg obavljanja poslova iz nadležnosti Komisije i poboljšanja informisanja investitora i javnosti.

Kontinuirano će se pratiti izvršenje Programa rada za 2024. godinu putem razmatranja izvještaja o radu sektora Komisije, ažurnog rješavanja zahtjeva i primjene unutrašnjih akata u Komisiji, a sve u cilju unapređenja efikasnosti.

**FINANCIJSKI PLAN
KOMISIJE ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2024. GODINU**

I. UVOD

Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine je osnovana Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17), kao samostalna specijalizirana institucija Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH) sa svojstvom pravne osobe, radi obavljanja djelatnosti regulatora tržišta, nadzora i zaštite investitora, transparentnosti i zakonitosti poslovanja sudionika tržišta vrijednosnih papira.

Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) je profesionalno i neovisno tijelo za regulaciju i nadzor tržišta vrijednosnih papira, koju čine predsjednik, zamjenik predsjednika i tri člana, koju imenuje i razrješava predsjednik Federacije BiH i potvrđuje Parlament Federacije BiH na mandat od pet godina.

Imenovanje članova Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH izvršeno je Odlukom Parlamenta Federacije BiH, koja je objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 75/21. dana 29.9.2021. godine, s primjenom od 9.9.2021. godine.

Sukladno članku 2. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija podnosi Parlamentu Federacije BiH godišnji izvješće o radu za prethodnu godinu, uz financijski plan za narednu godinu.

II. PRIHODI

Sukladno Zakonu o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija se financira iz sljedećih izvora:

- a) naknade i takse ostvarene iz djelatnosti Komisije i
- b) donacije inozemnih vladinih i nevladinih organizacija, izuzev onih koje bi mogle dovesti u pitanje neovisnost Komisije.

Komisija je u 2023. godini radila na principu samofinanciranja, odnosno financirala se isključivo prihodima od naknada i taksi ostvarenih iz djelatnosti Komisije, što je prema međunarodnim principima za regulatore tržišta kapitala važan uvjet za neovisno i kompetentno funkcioniranje regulatora tržišta kapitala. Ovakav način financiranja, bez financiranja iz sredstava proračuna, planiran je i u 2024. godini.

Planiranje vlastitih prihoda u 2024. godini temelji se na naknadama od:

- odobravanja izdavanja vrijednosnih papira putem javne ponude i zatvorenih emisija,
- odobravanja izmjena i dopuna prospekata za emisije vrijednosnih papira,
- upisa u registre koji se vode kod Komisije,
- odobravanja promjena oblika gospodarskih društava, spajanja i pripajanja društava,
- odobravanje promjena visine temeljnog kapitala društava,
- odobravanja konverzije, spajanja i podjele dionica,
- odobravanja postupaka preuzimanja dioničkih društava,
- odobravanja akata burze ili drugog uređenoga javnog tržišta,
- polaganje ispita za profesionalnog posrednika i investicijskog savjetnika,
- izdavanja dozvola fizičkim/pravnim osobama za obavljanje poslova profesionalnog posrednika,
- licenciranja banaka depozitara,
- naknada za prijem izvješća,
- nadzora nad društvima za upravljanje fondovima i investicijskim fondovima,
- nadzora nad društvima za upravljanje fondovima i dobrovoljnim mirovinskim fondovima,
- nadzora nad profesionalnim posrednicima,
- nadzora nad Registrom vrijednosnih papira u Federaciji BiH i burzom, te ostalim vlastitim prihodima.

Na temelju realne procjene obujma poslova i zadataka koji proistječu iz Zakona i dostignutoga nivoa razvoja tržišta kapitala projekcija ostvarenja ukupnih prihoda u obračunskome razdoblju 2023. godine iznosi 2.008.133 KM, što predstavlja 77,42% ostvarenja financijskoga plana prihoda za 2023. godinu, dok se u 2024. godini planira povećanje ukupnih prihoda za 27,02% u odnosu na ostvareno u 2023. godini, dok se ukupni prihodi za 2024. godinu planiraju ostvariti u 98,35% iznosu financijskoga plana prihoda za 2023. godinu. Razlog navedenome je loša situacija na tržištu kapitala.

U strukturi ukupnog prihoda najveći dio prihoda se planira i dalje ostvariti od nadzora nad radom društava za upravljanje fondovima i investicijskih fondova, Registra vrijednosnih papira, Sarajevske berze-burze vrijednosnih papira, profesionalnih posrednika, te temeljem nadzora nad provođenjem korporativnih radnji u dioničkim društvima.

Međutim, mora se istaći i činjenica da se u 2024. godini planira otvaranje novih društava za upravljanje fondovima, te ostvarenje i novih prihoda. Također se planira ostvarenje prihoda temeljem edukativnih aktivnosti, kojih nije bilo u prethodnome razdoblju, kao i dodatnih prihoda na temelju naknada za prijem, objavu i obradu financijskih izvještaja izdavatelja.

III. RASHODI

U obračunskome razdoblju 2023. godine projekcija ostvarenja ukupnih rashoda iznosi 2.304.389 KM, što predstavlja 89,42% ostvarenja financijskoga plana rashoda za 2023. godinu. Uslijed očekivanog povećanja obujma aktivnosti u 2024. godini predviđeno je povećanje rashoda za 9,98% u odnosu na ostvareno u 2023. godini.

Plan izdataka za 2024. godinu je napravljen za 22 uposlenika (5 članova Komisije i 17 uposlenika u Komisiji), te su planirani izdaci za ove namjene kako je propisano.

Planom za 2024. godinu predviđeno je povećanje ukupnih rashoda za 246.412 KM u odnosu na ostvareno u 2023. godini. Najveći dio povećanja rashoda se odnosi na rashode koji su planirani za troškove usluga u iznosu od 125.583 KM, od kojih možemo izdvojiti planirane troškove za arhiviranje dokumentacije, zatim troškove selidbe, s obzirom na to da se Komisija mora iseliti iz prostorija u kojima se trenutno nalazi, kao i eventualne edukacije i stručna usavršavanja kroz održavanje i organizaciju konferencija od strane Komisije, te eventualno povećanje drugih rashoda (energije, materijala i usluga u odnosu na projekciju ostvarenja za 2023. godinu) uslijed usklađivanja s kretanjima cijena na tržištu. Plan povećanja troškova plata u iznosu od 57.863 KM u odnosu na ostvareno u 2023. godini odnosi se na bruto troškove plata dodatna dva radnika ukoliko bi eventualno došlo do zapošljavanja, zatim dodatne troškove za službena putovanja u iznosu od 30.539 KM kojih u 2023. godinu nije bilo u značajnome iznosu, kao i dodatne troškove amortizacije za novonabavljenu opremu u iznosu od 16.774 KM.

Financijski plan Komisije za 2024. godinu je prikazan u narednoj tabeli.

Financijski plan Komisije za 2024. godinu

OPIS	Plan za 2022	Ostvareno 2022	Plan za 2023	Projekcija ostvarenja 2023	Plan za 2024	Index	Index	Index
1	2	3	4	5	6	5/4	6/5	6/4
Nadzor nad Registrom vrijednosnih papira F BiH	215.000	263.528	280.000	173.189	280.000	61,85%	161,67%	100,00%
Nadzor nad IF-ovima	630.048	718.956	760.000	745.518	770.000	98,09%	103,28%	101,32%
Nadzor nad DUF-ovima za IF	696.154	698.446	710.000	542.871	640.000	76,46%	117,89%	90,14%
Nadzor nad berzom i drugim uređenim tržištima	75.833	30.942	35.000	21.939	30.000	62,68%	136,75%	85,71%
Nadzor nad DPF-ovima i DUF-ovima za DPF	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Odobrenje emisije javnom ponudom	61.333	39.000	50.000	0	10.000	0,00%	0,00%	20,00%
Odobranje emisija v.p. putem zatvorene prodaje	88.333	29.800	60.000	32.000	60.000	53,33%	187,50%	100,00%
Odobrenje za preuzimanje društva tender ponudom	54.944	36.600	90.250	91.812	100.000	101,73%	108,92%	110,80%
Odob. akata berze i drugog uređenog javnog tržišta	5.383	600	600	600	600	100,00%	100,00%	100,00%
Licenciranje fizičkih lica za obavljanje poslova profesionalnog posrednika	9.067	12.000	9.200	5.700	6.800	61,96%	119,30%	73,91%
Licenciranje pravnih lica za obavljanje poslova profesionalnog posrednika	80.667	77.850	64.000	50.000	58.000	78,13%	116,00%	90,63%
Polaganje ispita za profesionalnog posrednika	24.333	11.800	10.800	4.800	22.200	44,44%	462,50%	205,56%
Odobranje konverzije, spajanja, podjele dionica	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Zahtjev za izdavanje dozvole za osnivanje DUF-a	5.000	0	15.000	5.000	5.000	33,33%	100,00%	33,33%
Saglasnost za pripajanje OIF-a drugom OIF-u	4.667	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Za izdavanje dozvole za upravljanje IF i upis u registar fondova	60.000	48.000	106.000	22.000	130.000	20,75%	590,91%	122,64%
Za saglasnost na promjenu revizor IF, opšte akte DUF i uvrštavanje reviz.druš.	9.717	8.800	23.100	16.400	16.600	71,00%	101,22%	71,86%
Za prethodnu saglasnost na uprave i NO IF i DUF	32.033	52.500	74.000	54.000	56.500	72,97%	104,63%	76,35%
Za prethodnu saglasnost na uprave i NO IF i DUF	1.800	2.200	3.800	1.600	3.000	42,11%	187,50%	78,95%
Za izdavanje dozvole za banku depozitara i skrbnika i sagl.na opšti akt iz čl.67.ZTVP	59.400	61.150	48.700	37.550	44.000	77,10%	117,18%	90,35%
Prijava promjena za upis u registar emitenata v.p. kod Komisije i upis u registar fondova	102.458	61.900	71.500	62.750	76.000	87,76%	121,12%	106,29%
Odobr. promjene oblika, spajanja društ.smanjenja i povećanja osn.kapit.,izdavanje izvoda i rj. iz registra, davanje mišljenja	115.308	89.420	83.750	98.700	112.100	117,85%	113,58%	133,85%
Izdavanje dozvola, saglasnost na uprave NO, banke depozitara i sl za DUDPF	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
Naknada za edukaciju i obuku	0	0	60.000	0	60.000	0,00%	0,00%	100,00%
Naknada za prijem izvještaja	0	0	38.000	35.300	40.000	92,89%	113,31%	105,26%
Ostali vlastiti prihodi	6.345	11.872	0	6.405	30.000	0,00%	468,39%	0,00%
Prenos prihoda iz proteklog perioda	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
SVEGA PRIHODI	2.337.825	2.255.363	2.593.700	2.008.133	2.550.800	77,42%	127,02%	98,35%
Troškovi materijala i energije	58.792	44.241	67.482	39.944	53.061	59,19%	132,84%	78,63%
Usluge	297.211	88.343	299.542	110.454	236.037	36,87%	213,70%	78,80%
Bruto Plate i naknade	1.869.972	1.956.551	2.099.243	2.084.256	2.142.120	99,29%	102,78%	102,04%
Amortizacija	52.000	35.567	52.000	25.226	42.000	48,51%	166,49%	80,77%
Financijski troškovi	2.100	1.261	2.100	1.128	2.100	53,72%	186,14%	100,00%
Putni troškovi	20.000	1.986	34.000	5.361	35.900	15,77%	669,66%	105,59%
Ostali rashodi	37.750	35.811	39.333	38.019	39.583	96,66%	104,11%	100,64%
Rezervisanja	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
UKUPNO RASHODI	2.337.825	2.163.760	2.593.700	2.304.389	2.550.800	88,85%	110,69%	98,35%
REZULTAT	0	91.603	0	-296.256	0			